MURSKA SOBOTA, 19. FEBR. 1959
Leto XI. — Štev. 7 Cena din 10.—

Pomurski VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

10 LET

Pred desetimi leti — 18. februarja 1949 — je izšla prva številka našega tednika, tedaj še pod naslovom »Ljudski glas«.

Leta so minila hitreje kot smo morda pričakovali in prinesla so nam mnogo burnih dogodkov doma in po svetu — a ustvarili smo v teh letih tudi veliko lepih in vrednih stvari. Z desetletjem je rasel, se razvijal in se boril s težavami tudi »Pomurski vestnik«. Ni jih bilo malo in v marsičem so bile slične težavam naših delovnih ljudi, ki pa so v teh letih kljub vsem težkočam zgradili veliko lepega. Le kdo bi zabeležil vsa ta dela! Tudi »Pomurskemu vestniku« to ni povsem uspelo, toda mnogo, mnogo pa je le povedal svojim bralcem v prvem desetletju odkar izhaja.

Ob desetletnici — 10.000 izvodov lista vsak teden, tudi to je dejstvo, ki govori v prid prejšnji trditvi. Toda obenem tudi obvezuje — tako uredništvo, kakor sodelavce in vse ostale družbeno-politične in kulturne činitelje v Pomurju. Desettisoči bralcev segajo vsak teden po listu; mnogi se oglašajo uredništvu, osebno, s pismi; včasih zadovoljni, večkrat tudi jezni, kadar je kaj narobe — toda vsi z istim sporočilom: »Radi beremo naš ‚Pomurski vestnik'...«

Za nas, ki delamo v uredništvu, je to nedvomno najvrednejše in najbolj razveseljivo sporočilo. Prav gotovo pa tudi za vse ostale, ki so dolžni poskrbeti za naš tisk. Povedati je treba, da je tudi ta skrb čedalje bolj zaznavna.

Vsem bralcem, naročnikom, dopisnikom, sodelavcem in prijateljem našega tiska — ob desetletnici — lep pozdrav!

Jože Vild, urednik

IZ VSEBINE:

○ Tako smo rastli
○ Naš list v desetih letih
○ Razgovor na relaciji tujina—domovina
○ Bralci, dopisniki, sodelavci in novinarji
○ Mladina Pomurja v družbenem dogajanju

OKRAJNI ODBOR SZDL

OB PRAZNIKU POMURSKEGA TISKA

Okrajni odbor SZDL Murska Sobota je o tisku razpravljal na svoji seji dne 21. januarja 1959. Smatram, da je bila razprava o tem, kako je Pomurski vestnik, glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva za Pomurje, v zadnjih dveh letih opravljal svojo važno informativno in usmerjevalno vlogo, najboljši uvod v drugo desetletje njegovega dela.

Zelo spodbudna je bila ugotovitev, da vzporedno z vsebinsko kvaliteto raste tudi naklada, da je Pomurski vestnik že prišel do našega človeka, saj prihaja že skoraj v vsako peto družino in, da vsaka številka istočasno razpravlja z več desettisoči državljani o vseh problemih, ki so napisane na njenih straneh. Taka ugotovitev pa seveda terja, da tudi v bodoče posvečamo veliko skrb vsebinski kvaliteti napisanih člankov in razprav.

Prav bi bilo, da v drugem desetletnem delovanju Pomurskega vestnika čimprej ponovno dosežemo to, kar je dajalo pred leti najlepšo karakteristiko temu našemu časopisu, **da ga je pisalo ljudstvo.** Široka aktivizacija ljudi v pisanju pomeni široko vključevanje ljudi, ki naj preko časopisa povedo vse, kar čutijo, mislijo, želijo in kaj predlagajo, da bi vsa naša prizadevanja politično-gospodarskega, kulturnega in vzgojnega značaja bila čimhitreje in bolje uresničena. Pisanje o ljudeh, o kolektivih, o njihovem delu, o vseh problemih, ki jih življenje pomurskega prebivalstva najbolj čuti, o prizadevanjih za nadaljnji razvoj komunalnega sistema, zlasti pa v razvijanju socialističnih odnosov na vasi, je prva in osnovna naloga Pomurskega vestnika. V to smer smo dolžni delati vsi, tako kolektiv, kot zunanji sodelavci.

K deseti obletnici izhajanja Pomurskega vestnika izrekam kolektivu in vsem sodelavcem iskrene čestitke z željo, da bi bilo njihovo bodoče delo še uspešnejše.

Jan Ros
predsednik OO SZDL

FRANCÉ KIMOVEC, član Predsedstva GO SZDL Slovenije

PODPORA POLITIČNI AKCIJI SOCIALISTIČNE IZGRADNJE

Dragi tovariši!

Razumljivo je, da ob 10-letnici Pomurskega vestnika, čestitam bralcem, sodelavcem, uredništvu, tiskarni in okrajnemu političnemu vodstvu Socialistične zveze kot izdajatelju lista.

Osnovno, kar je ob takih jubilejih včasih prezrto, pa je družbeno politična ocena opravljenega dela. Ali je list doslej dovolj učinkovito pomagal delovnim ljudem Pomurja, da bi se bolje znašli v pogojih socialistične izgradnje po letu 1948? To bi seveda zahtevalo obširno razpravo, ki naj bi osvetlila postavljena vprašanja z različnih vidikov od bralcev do izdajateljev upoštevajoč pri tem družbene in osebne potrebe ter možnosti in težave za vsklajanje le-teh v svojstvenih razmerah Pomurja. Tudi brez podrobnejše razčlembe vseh sestavin pa se že lahko reče, da je list ves čas bolj ali manj uspešno težil za tem, da bi bil kos postavljeni nalogi. Tudi to moramo zapisati, da je ta razvoj kar viden v zadnjem času, zato želim, naj bi list še nadalje čim uspešneje podpiral praktično politično akcijo socialistične izgradnje Pomurja. Samo po tej poti se lahko delovni ljudje Pomurja rešijo revščine, ki jih je v vsej njihovi dosedanji zgodovini pritiskala ob tla, da niso mogli tako razviti svojih talentov, kakor bi jih sicer.

Francè Kimovec

Predsednik Sveta za prosveto in kulturo LRS in rep. ljudski poslanec BORIS KOCIJANČIČ:

ZA KULTURNO-PROSVETNI NAPREDEK POMURJA

Pomurski vestnik je v desetih letih, odkar vsak teden obvešča svoje bralce v Pomurju o najvažnejših domačih in tujih političnih, gospodarskih in kulturnih dogodkih, opravil izredno važno politično in kulturno vzgojno delo. Čeprav je po svojem namenu pokrajinski list, je vendar ves čas obravnaval vprašanja iz domačega življenja in iz življenja v tujini s stališča naše slovenske in jugoslovanske socialistične skupnosti in s tem utrjeval osnovne pridobitve naše revolucije, bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov, njihove napore za osvoboditev in za boljši jutrišnji dan. Posebej je treba podčrtati vidno delo Pomurskega vestnika pri popularizaciji uspehov in napredka v socialistični graditvi na vseh področjih družbenega življenja v Pomurju.

Za izvrševanje teh nalog naj bi Pomurski vestnik zastavil svoje sile tudi v prihodnosti. Saj bo s tem tudi v bodoče, kakor doslej, zavračal tuje vplive, ki prihajajo često preko meja, ki imajo svoj izvor v razcepljenosti Pomurja v njegovi preteklosti, ko je bilo odvisno od tujih središč. Če ne bi bilo pozitivnih vplivov, ki jih med ljudstvom Pomurja širijo pozitivne družbene sile, med katerimi ni na zadnjem mestu Pomurski vestnik, bi se utegnila porajati med prebivalstvom marsikatera preozka gledanja na vprašanja, ki jih rešuje naša skupnost, zlasti pa bi to utegnilo zavajati v precenjevanje pomena in važnosti lokalnih potreb.

Posebno pozornost naj bi Pomurski vestnik tudi v bodoče posvečal kulturno-prosvetnemu napredku Pomurja. Prav na tem področju je treba še naprej odpravljati posledice ekonomske zaostalosti, ki jo je povzročila stoletna odvisnost od tujih in domačih izkoriščevalcev. Živo zanimanje pomurskih ljudi za kulturno-prosvetno delo je jamstvo, da bo započeto delo rodilo bogate sadove. Pomurski vestnik pa ima v zvezi s tem trajno in odgovorno nalogo vzpodbujanja, povezovanja in podpiranja vseh naporov za kulturno-prosvetni napredek Pomurja.

Želim, da bi Pomurski vestnik te naloge opravljal v bodoče prav tako uspešno in še uspešneje kot v preteklih desetih letih ter tako izpolnjeval osnovne naloge socialističnega tiska.

Iskrene čestitke k dosedanjim uspehom in najboljše želje za uspešno delo v prihodnosti!

Boris Kocijančič

Zvezni ljudski poslanec
IVAN KREFT

POMURSKEMU VESTNIKU

Prav je, da ste se odločili za proslavo desetletnice »Pomurskega vestnika«, saj sodi med najboljše slovenske tednike. Brez napak seveda ni bil, čeprav se je vztrajno trudil, da odločilno vpliva na javno mnenje in da ga usmerja v smislu dosledne in brezkompromisne socialistične politike.

Čestitam Vam k jubileju in Vas lepo pozdravljam.

Na sliki zgoraj:
○ *Delavski svet ČZP »Pomurski tisk« na eni izmed rednih sej*

Na sliki spodaj:
○ *»Pomurski vestnik« v tisku*

Državni podsekretar, dr. TONE VRATUŠA:

ŠE VEČ O DELOVNEM ČLOVEKU

Predvsem želim izraziti kolektivu »Pomurskega vestnika« svoje iskrene čestitke k desetletnici izhajanja in najboljše želje za bodoče delo.

»Pomurski vestnik« ima važno vlogo na področju informativne ter politične in kulturno-prosvetne vzgojne dejavnosti v okraju. Mislim, da tednik to svojo vlogo v splošnem uspešno vrši.

Lahko rečem, da ni številke, ki je ne bi vsaj pregledal, če že nimam časa, da bi jo tudi prebral. Najraje se zaustavim na konkretnih vesteh o delu in problemih delovnega ljudstva, o njegovih uspehih in neuspehih, o dejavnosti lokalnih političnih, gospodarskih, družbenih, kulturno-prosvetnih in komunalnih organov in organizacij, o življenju navadnega delovnega človeka v mestu in na vasi in o njegovem uveljavljanju v organih naše socialistične demokracije.

Vesel sem številke, v kateri je čimveč takih podatkov in informacij, ki dajejo delovnemu človeku odgovor na vprašanja, katera mu postavlja današnji dan, ki ga povezujejo tudi z drugimi predeli naše socialistične skupnosti, ki mu poleg drugega tudi kažejo, kje je njegovo mesto v tem pestrem okviru, kajti le-to odpira pot k napredku in goji v človeku zavest člana in samostojnega družbenega činitelja v naši skupni domovini.

Z gospodarskega področja spremljam predvsem vesti o problemih vasi in zadružništva, kajti zdi se mi, da je moderno poljedelstvo v našem okraju vir blaginje in napredka ne samo na vasi, ampak v pokrajini sploh.

Še enkrat: mnogo uspehov!

Tone Vratuša

Predstavljamo vam ČZP „Pomurski tisk“

TAKO SMO RASTLI

To, da je bilo pred petimi leti ustanovljeno v Soboti Časopisno založniško podjetje »Pomurski tisk«, je za Pomurje velika pridobitev, saj si je težko predstavljati razvoj neke pokrajine brez ustanove oziroma podjetja, ki se ukvarja s časopisno oziroma založniško dejavnostjo.

Svoje poslanstvo je ČZP »Pomurski tisk« izpolnjevalo v petih letih obstoja včasih bolj,

Stavni stroj »Linotype« pomeni nekak začetek proizvodnega poteka v tiskarni. Večkrat bi skoraj rabil še enega, posebno kadar se Pomurski vestnik malo zredi.

včasih manj uspešno. V tem okviru se je razvila predvsem časopisna dejavnost, saj je tednik Pomurski vestnik ta leta in še pet let nazaj rastel s pokrajino, dobival iz leta v leto jasnejšo notranjo in zunanjo obliko oziroma vsebino in tako postajal odraz dela, uspehov in problemov Pomurja, kateremu je namenjen. Pomurskemu vestniku se je lani pridružil še štirinajstdnevnik za madžarsko manjšino »Népujság«.

Teže kot s časopisno dejavnostjo je bilo z založbo, ki je poleg Kranjčeve jubilejne knjige, s katero se je predstavila, izdala še nekaj publikacij in pričela izdajati revijo »Svet ob Muri«. Delovanje založbe je pomanjkljivo v tem, ker ji do danes še ni popolnoma uspelo ustvariti si prave fiziognomije...

Že takoj ob ustanovitvi ČZP se je pričel močno razvijati njen najmočnejši obrat tiskarna, ki iz leta v leto bolj uglaja pot do stalnih naročnikov. Kljub marsikateri začetniški težavi je tiskarni uspelo v preteklih letih natiskati nekaj uspelih del, predvsem prospektov, ki so utrdili ugled tiskarne.

Ob tem se je iz dneva v dan porajala bitka za kakovost izdelkov, za dober strokovni kader in za naraščaj.

Vidno mesto v kulturnem poslanstvu ČZP imajo tudi knjigarne v Soboti, Ljutomeru, Lendavi in v Gornji Radgoni, ki so v petih letih prodale tisoče dobrih knjig in pri tem skrbele za razširjanje sodobnih knjižnih izdaj kot so knjige Prešernove družbe itd.

Splošna rast ČZP »Pomurski tisk« je tudi odraz dela in razvoja samoupravljanja v podjetju. Če listamo po zapisnikih sej delavskih svetov in upravnih odborov, ki so vodili podjetje od njegovega nastanka, zasledimo že v prvih zapisnikih: »Nimamo še dovolj izkušenj!« Toda, kakor je rastlo podjetje, tako so se bogatile tudi izkušnje organov samoupravljanja, pri čemer je bilo potrebno tudi nenehno delo sindikata in Zveze komunistov.

Težavni so bili začetki skupne poti kolektiva, ki se je po problematiki osnovne dejavnosti močno razlikoval. In vendar je spadal skupaj!

* * *

Prvega junija 1955 je bilo Časopisno založniško podjetje »Pomurski tisk« ustanovljeno. Ob ustanovitvi je imelo podjetje naslednje obrate: Pomurski vestnik, Obmurska založba, Pomurska tiskarna, knjigarna in papirnica »Dobra knjiga« v Soboti ter knjigarna in papirnica »Vesna« v Lendavi. Prvega oktobra istega leta sta se priključili še knjigarni in papirnici v Ljutomeru in Radgoni.

Začeli smo na partizanskem stroju

Janez Džuban iz strojnice pripoveduje o prvih strojih takole: »Pripeljali so dva stroja: stari tiskarni stroj »Wörner«, ki je bil med vojno v partizanski tiskarni v Kočevskem rogu in je šel kasneje v zasluženi pokoj v — muzej ter hitrotiskalni stroj »Tiegel«. Kasneje smo dobili še »Cylinder — Heidelberg« in stavni stroj »Linotype« ter stroj za rezanje papirja. To so bili prvi stroji v Pomurski tiskarni.

Nekaj dni, preden smo jih namestili, smo jih očistili in skupno z monterji, ki so prišli iz Zagreba, spravili v strojnico. Mislim, da je bilo to neki četrtek ali petek. Že naslednji teden smo tiskali na teh strojih Obmurski tednik, sedanji Pomurski vestnik.«

Septembra leta 1955 je bil izvoljen prvi delavski svet novoustanovljenega podjetja. Kolektiv je štel takrat vsega nekaj čez 50 zaposlenih. Osnovna sredstva podjetja so znašala 40 milijonov dinarjev, dočim znaša sedanja vrednost osnovnih sredstev podjetja 60 milijonov dinarjev. Realizacija v letu 1958 je znašala 200 milijonov, proizvodni načrt za leto 1959 pa predvideva 230 milijonov dinarjev realizacije.

V sodobno opremljeni, a pretesni knjigoveznici — potekajo zadnja dela, odprema časopisa.

STROKOVNI KADER - PROIZVODNJA

OD KAR JE ZAČEL delati največji obrat ČZP tiskarna, se je na vseh sejah delavskega sveta in upravnega odbora pojavljalo vprašanje, kako dobiti čimveč tiskarskih strokovnjakov. Potrebe po strokovnem kadru so se pokazale predvsem v strojni stavnici in v strojnici. V Pomurju teh ljudi ni bilo. Možna sta bila le dva izhoda: dobiti strokovni kader iz ostalih tiskarn, pri tem pa gledati na vzgojo naraščaja. Za kvalificirane tiskarje, ki so prišli od drugod, so bila potrebna stanovanja. V treh letih je podjetje kupilo 5 družinskih stanovanj, toda potrebe po stanovanjih se s tem niso bistveno zmanjšale, tako za ljudi, ki bi jih v tiskarni še potrebovali, kot za tiste člane kolektiva, ki že več let delajo v podjetju, pa nimajo primernih stanovanj. Na eni izmed nedavnih sej delavskega sveta je bilo sklenjeno, da podjetje kupi še štiri stanovanja.

Oddelkovodja strojnice tov. Dobrotinšek — pravijo, da ima dva doma: v tiskarni in šele potem v družini.

Delavski svet je razpravljal na mnogih sejah tudi o proizvodnji. Skrb za proizvodnjo se je odražala v izpolnjevanju letnih proizvodnih načrtov, ki jih je podjetje kot celota iz leta v leto presegalo. Tako se je realizacija v letu 1957 v primerjavi z letom 1956 povečala kar za 50 odst. Omembe vredno je, da se je v istem razdobju povečalo število zaposlenih le za 41,8 odst., kar pomeni, da se je poleg realizacije povečala tudi delovna storilnost. Delovni storilnosti posvečajo organi samoupravljanja, sindikat in osnovna organizacija Zveze komunistov precejšnjo pozornost. Smoter povečanja proizvodnosti pa ni v večji fizični prizadevnosti zaposlenih, marveč v boljši organizaciji dela in v večjem izkoriščanju strojev. Splošna ugotovitev organov samoupravljanja ob tem je, da še niso izkoriščene vse možnosti za povečanje prizadevnosti, to za povečanje proizvodnosti, to

Kot sem že omenil, je bilo potrebno skrbeti za dober strokovni naraščaj. Odkar deluje tiskarski obrat v sklopu ČZP, so starejši in izkušeni tiskarji in knjigovezi vzgojili že vrsto mladih ljudi, ki bodo nekoč prevzeli vodilna mesta v proizvodnji. Tako je podjetje izpolnjevalo pionirsko delo pri vzgoji naraščaja.

Letos pričetek obnove obratov

Iz leta v leto naraščajoča proizvodnja in povečano število zaposlenih je organe samoupravljanja v podjetju prisililo, da so pričeli razpravljati o pridobivanju novih prostorov za potrebe podjetja, saj šteje danes kolektiv ČZP čez 150 ljudi, delovni prostori v tiskarni in knjigovezni pa so enaki — razen manjših prezidav v tiskarni — kot so bili pred tremi leti, ko je bilo zaposlenih v podjetju le blizu 50 ljudi.

Nova pridobitev tiskarne — Nebiolo — hrzo tiskalni stroj. Stroj pomeni novo pridobitev tudi v težnji za razširitev izbora izdelkov in njihov kvaliteten natisk

Še precejšnje možnosti nadaljnjega razvoja so torej delavskemu svetu podjetja narekovale, da je odločil: letos bomo začeli z adaptacijo proizvodnih zgradb v tiskarni. Ker letos vseh del ne bo mogoče dokončati, kartonaža pa se v dosedanjih prostorih na Lendavski cesti ne more več razvijati, je delavski svet kupil primerno, večjo barako, v katero se bo spomladi vselila kartonaža. Predvidoma bo stala ta baraka ob tiskarniškem poslopju, kar bo omogočilo boljšo organizacijo dela, saj so morali doslej prevažati material, polizdelke iz knjigoveznice oziroma z tiskarne v kartonažo in obratno, kar je povzročalo nepotrebne stroške in zamudo časa.

V letih po ustanovitvi podjetja so bili nabavljeni še nekateri novi stroji, predvsem v obratu tiskarna. Še vedno pa predstavlja glede strojev ozko grlo v proizvodnji strojna stavnica, ki razpolaga le z enim samim strojem. Kljub temu, da je ta stroj že precej časa popolnoma izkoriščen, ne more vedno zadostiti potrebam strojnice. Razvoj podjetja kaže, da bo potrebno v doglednem času nabaviti še en stavni stroj, seveda takrat, ko bo mogoče rešiti tudi vprašanje strojnih stavcev. Ta proizvodna pomanjkljivost pa zahteva večkrat tudi posebno izbiro naročil, ki morajo biti predvsem taka, da dajejo stavnemu stroju malo dela, močno pa zaposlijo strojnico. Predvsem iz teh razlogov se je tiskarna več ali manj posvetila tiskanju različnih prospektov, ki pa zahtevajo precejšnjo veščino tiskarjev. Ob prizadevnosti teh, je uspelo natiskati več dobrih prospektov za različne naročnike kot za Splošno plovbo Piran, Tovarno emajlirane posode v Celju itd. Kakovost teh izdelkov je pokazala, da ne zaostajajo za izdelki drugih uglednih tiskarn.

Kultura na obroke

Posebno mesto zavzemajo v podjetju ČZP »Pomurski tisk« knjigarne. Tem je v nekaj letih uspelo navezati nase ljudske knjižnice, šole in posameznike. Knjigarne so skrbele za čimvečjo izbiro dobrih šolskih knjig in posredovale ljudskim knjižnicam na sodobnejšo leposlovno čtivo.

V knjigarnah so težave predvsem s prodajo knjig, ki so sorazmerno drage. Ljubitelji knjig si želijo, da jim knjigarne omogočijo obročno odplačevanje knjig, toda podjetje te ugodnosti ne more nuditi. Sicer so bolj redki, ki redno kupujejo vse novitete na knjižnem trgu. S tem knjige tudi ne dosežejo pravega smotra. Bolje bi bilo, če bi občinski ljudski odbori še bolj skrbeli za izpopolnjevanje ljudskih knjižnic, saj bi dobro čtivo le tako bilo pristopno najširšemu krogu bralcev.

Tovarišica Erijeva, poslovodja knjigarne »Dobra knjiga« v Murski Soboti nima posla samo s kulturo — je ves čas obstoja ČZP Pomurski tisk tudi član DS ali upravnega odbora.

Menda največ nalog pa še čaka Pomursko založbo. V petih letih, odkar obstoja, je izdala knjigo Miška Kranjca »Nekaj bi vam rad povedal«, zemljevid Prekmurja, Miroslava Kokolja bibliografijo »Prekmurje in Prekmurci« in še nekaj drugih publikacij.

Ob vseh problemih, ki nastajajo iz dneva v dan v tem živopisanem podjetju, je čutiti tudi prisotnost sindikalne organizacije. Kolektiv, ki šteje čez 100 ljudi, že lahko zaživi in deluje kot odločujoča politična sila. Kdor bi ocenjeval dosedanje delo sindikata v ČZP »Pomurski tisk«, bi ugotovil, da je našel delavski svet podjetja dobrega sodelavca v sindikalni organizaciji. Seveda so se tu in tam pojavile tudi pomanjkljivosti, predvsem kar zadeva organizirano izobraževalno delo sindikata, ki pa kaže vedno dovolj razumevanja za sodelovanje z drugimi kolektivi. To se je pokazalo pri skupni akciji sindikalnih podružnic Pomurskega tiska in TMP ob volitvah v Ljudsko skupščino, pri organizaciji šahovskih tekmovanj z VG Ljutomer, ob nogometnih srečanjih s člani sindikata soboške Panonije in pri sodelovanju na Grafičnih igrah v Mariboru lani. Prav slednje je dalo sindikalni organizaciji pobudo, da je ustanovila športni aktiv.

Sindikalna podružnica se nadeja, da bo z adaptacijo tiskarniških prostorov dobila toliko zaželjeno sindikalno sobo, kar bo dalo nekoliko več možnosti za dobro sindikalno življenje kot dosedanje razmere.

* * *

Predlani, ko so se posamezni obrati podjetja že močno razvili, se je pokazala potreba po ustanovitvi novega oddelka — kartonaže. Kartonaža naj bi predvsem oskrbovala soboško tovarno perila »Mura« s primerno embalažo za njene izdelke. Kot nekoč pri vseh ostalih obratih, so se tudi tukaj pojavile začetniške težave: pomanjkanje strojev in pri-

40-LETNICA ZKJ

SREDI PUŠK IN BAJONETOV...

V STARI AVSTROOGRSKI VOJAŠNICI V BILEČI v Hercegovini je vlada Cvetković-Maček uredila koncentracijsko taborišče. Zgledovala se je po najboljših vzorih — uničevalnih taborišč v Nemčiji in Italiji. Prvih 28 zapornikov v Bileči je bilo iz Beograda in v taborišče so jih pripeljali 18. januarja 1940. To je bilo obdobje, ko je naraščajoče čaršijske vlade nad delavskim razredom postajalo vedno hujše. Z zapiranjem uglednih revolucionarjev v taborišče je vlada po oboroženem napadu in streljanju v množico delavsko-študentskih demonstrantov (14. decembra 1939) hotela povsem onemogočiti revolucionarno gibanje. Monarhofašistični režim Cvetković-Maček je kmalu poslal v Bilečo komuniste in protifašiste tudi iz drugih krajev države, iz Slovenije, Srbije in Makedonije, medtem ko so protifašiste iz Hrvatske internirali v Lepoglavi.

ZA INTERNIRANCE V BILEČI je veljal hišni red, ki ga je podpisal okrajni načelnik in ki je bil nasproten vsem ustavnim in zakonskim določbam v tistem obdobju. Interniranci so postali jetniki, ne da bi bili postavljeni pred sodišče ali obtoženi določenih prestopkov. S hišnim redom je bilo natančno predpisano vse, kar so smeli in česar niso smeli početi, celo povsem osebne stvari, kot je umivanje, česanje, urejevanje sob in osebnih predmetov, skratka prav vse. Gibanje internirancev je bilo popolnoma omejeno, oborožena straža je bila celo v njihovih sobah.

DELO, KI SO GA INTERNIRANCI morali opravljati, je bilo težavno in umazano. Delali so v glavnem na poljih, s pravilnikom o hišnem redu pa jim je bila med drugim ukinjena pravica do sprehoda in onemogočena higijenska zaščita. Ves čas svojega bivanja v taborišču so interniranci preživeli v sobah in na delu. Zdravniške pomoči ni bilo, kopati se niso mogli, bolniške sobe, zdravil in drugih osnovnih potrebščin niso imeli. Dopisovanje z najožjo družino in obisk internirancev sta bila odvisna od upravnikove dobre ali slabe volje. Pravilnik ni dovoljeval izboljšanje hrane niti s paketi in z nakupi za lasten denar. Interniranci so bili tako izpostavljeni sistemu postopnega uničevanja.

V taborišču so bili tedaj med drugimi: Moša Pijade, Ivo Lola-Ribar, Djordje Andrejević-Kun, Peca Kardelj in druge znane osebnosti delavskega gibanja.

SREDI MRKIH STRAŽ

APIHOVA »BILEČANKA«, ki jo vedno znova pojo naši pevski zbori, pretresljivo pripoveduje o trpljenju ljudi v stari hercegovski trdnjavi. Prav tako zgovorni so razni letaki iz tega obdobja. Eden izmed letakov, ki jih hrani zgodovinski arhiv CK ZKS, o interniranih v Bileči med drugim pravi:

»Sedmega februarja tega leta (1940) so Natlačenovi žandarji in policaji vdrli v stanovanja nekaj desetin državljanov po vsej Sloveniji, katerih krivda je bila samo v tem, da so bili zaradi svoje zvestobe interesom delovnega ljudstva napoti raznim protiljudskim silam, ki pripravljajo narodom Jugoslavije — vojno. Aretirani so še isti dan dobili na znanje odlok, da se jih iz razloga, ker so motili »javni red in mir«, internira v Bileči na hercegovsko-črnogorski meji. Podpisani nimajo še podatkov iz vse Slovenije, toda doslej so znana imena aretiranih: (tu lepak našteva vrsto imen, med njimi tudi imena Štefana Kovača, Rudija Čačinoviča in drugih). Razen tega se je okoli 15 ljudi z begom umaknilo internaciji in so Natlačenovi policaji terorizirali in grozili družinam, da bi izdale bivališča svojcev.

Že sedaj se nahaja v Bileči blizu 40 aretirancev iz srbskih, makedonskih in črnogorskih krajev. Zaprti so v stari avstrijski trdnjavi, v vlažnih prostorih in z običajno kaznilniško hrano. V sleherni sobi sedi sredi internirancev podnevi in ponoči žandar. Knjig in časopisov interniranci ne smejo dobivati. Sprehoda sploh ni in so interniranci ves čas samo v »sobah« ali na delu. Obiske dovoljujejo samo za nekaj minut, korespondenca s svojci je skoro onemogočena. Z eno besedo: internirancem v Bileči se godi slabše kot robijašem v kaznilnicah. In sem sta torej Korošec in Natlačen pognala nekaj desetin slovenskih ljudi, ker jim sicer ne moreta dokazati nikakega »protidržavnega« delovanja, toda jih hočeta za vsako ceno odstraniti v naivni veri, da bosta s tem zadušila neusahljivi vir borbe najboljših slovenskih sinov in hčera proti nasilju, izkoriščanju in izkoriščevalcem delovnega ljudstva, proti vojnim hujskačem.

Nato lepak obtožuje protiljudske oblastnike in poziva vse poštene ljudi, naj se borijo za osvoboditev internirancev in pomagajo njihovim svojcem ter tistim, ki so se rešili z begom.

TABORIŠČE JE BILO RAZPUŠČENO novembra 1940. Dnevi monarhofašistične diktature so se iztekali. Delavski razred ni klonil niti v najhujšem preganjanju in pod pritiskom največjega nasilja. Pričenjalo se je novo obdobje, obdobje štiriletne krvave, toda zmagovite borbe...

NOVI OBRATI - NOVE SKRBI

mernih prostorov. Kmalu po ustanovitvi tega obrata je delavski svet podjetja določil nekaj sredstev za nakup najpotrebnejše opreme za kartonažo. Ob proučevanju tržišča pa se je pokazalo, da je na tržišču precejšnje povpraševanje po kartonažnih izdelkih. Tako se je skoraj čez noč povečalo število zaposlenih v kartonaži od nekaj delavk na 45 zaposlenih, čeprav podjetju ni bilo mogoče dobiti za ta obrat večjih, primernejših delovnih prostorov.

Podobno kot v kartonaži, le nekoliko boljše, je stanje glede prostorov tudi v vseh ostalih obratih, namreč v tiskarni, knjigoveznici in v skladišču.

Tak je kratek presek dela in razvoja Časopisno založniškega podjetja »Pomurski tisk«. Prav je, da ob deseti obletnici Pomurskega vestnika in ob peti obletnici sedanjega podjetja spregovorimo o delu, težavah in perspektivah kolektiva, ki teden za tednom tiska Pomurski vestnik.

Juš Makovec

Iz leta v leto boljše

»Ko smo leta 1955 pričeli na novo gospodariti, smo imeli prevelike zaloge in prenizka obratna sredstva. Stanje se je izboljšalo šele ob koncu leta« — je dejal računovodja tov. Ludvik Gomboši. Potrebe so bile velike, nismo pa imeli nobenih investicijskih sredstev. Z najetjem posojila pri Glavnem odboru SZDL se je stanje nekoliko izboljšalo: izpopolnili smo strojni park. Kasneje se je stanje postopoma izboljševalo in to zaradi večje proizvodnje in večje delovne storilnosti. Dohodek podjetja se je povečal, tako da smo lahko v zadnjih dveh letih investirali v posamezne obrate 15 milijonov dinarjev.

Glede sodelovanja uprave z organi samoupravljanja pa smatram, da je to sodelovanje na zdravi osnovi in da so organi samoupravljanja zavzemajo za rast podjetja.«

Računovodja L. Gomboši: Iz leta v leto boljše.

S skupnimi napori tudi naprej

»Ne pretiravam, če trdim, da ima Pomurski tisk, kot podjetje, ki ga je ustanovil okrajni odbor Socialistične zveze posebne naloge«, je dejala tovarišica Marica Šikerjeva, prvi predsednik sindikalne podružnice in sedanji sekretar osnovne organizacije Zveze komunistov. »To svojo nalogo smo si vedno prizadevali najbolje izvajati. Takrat, ko je bilo podjetje ustanovljeno, smo bili v Pomurskem tisku samo trije komunisti, danes, po štirih letih nas je šestnajst. Menim, da je to vsekakor uspeh. Ta prizadevnost za politično vzgojo in prizadevanje osnovne organizacije in sindikata se kaže v splošnem razvoju podjetja. Tako osnovna organizacija ZK kot sindikat sta skupno z organi delavskega samoupravljanja vedno zavzemala do posameznih problemov v podjetju enotna stališča.«

MILOŠ VELNAR

tehnični vodja tiskarne:

»Predvsem ob ustanovitvi podjetja so bile velike težkoče zaradi pomanjkanja strokovnega kadra. Čutiti je bilo pomanjkanje delovne discipline. Glede kvalifikacij pa tole: še danes imamo primere, da delajo na delovnih mestih delavci, ki še si niso pridobili ustrezne kvalifikacije. Glede kvalifikacijskega sestava delavcev v bodoče meni, da bo potrebno gledati v prvi vrsti na vzgojo pri nas zaposlenih, mladih ljudi.«

Skrbeli smo tudi za naraščaj

» Ko smo pričeli delati, v ročni in strojni stavnici nismo imeli niti stola,« se spomni začetkov podjetja oddelkovodja ročne stavnice in eden najstarejših članov kolektiva Janez Rotdajč. »V ročni stavnici sva bila samo Feri Celec in jaz, v strojni pa Jože Urbančič. V ročni stavnici je bila takrat tudi pisarna. No, kasneje smo nabavili opremo, ki pa bo tudi kmalu dotrajala. Ob začetku nam je primanjkoval tudi črkovni material, prvi naročniki v tiskarni sta bili soboška stanovanjska skupnost in Narodna banka. Skoraj vse stranke, ki so kasneje naročale pri nas, nam je uspelo obdržati in upam, da so z našimi izdelki zadovoljne. Od leta 1955 do danes se je izučilo za tiskarje 5 mladih ljudi; v ročni stavnici Tone Ružič, Jovo Bajagić, v strojnici Tone Lebar, knjigoveške stroke pa sta se izučila Milan Gabor in Ivan Kavaš.«

Poročilo o oceni »Pomurskega vestnika« v l. 1958, prebrano na eni nedavnih sej okrajnega odbora SZDL, priznava, da postaja naš tednik vkljub nekaterim slabostim, ki so se pojavile v letu 1957 in so se močno poznale vsaj v prvi polovici lanskega leta, zelo važen in vsega upoštevanja vreden faktor pri razvoju naše socialistične demokracije. Dalje navaja omenjeno poročilo, da se mora »Pomurski vestnik« še bolj občutiti kot važen faktor v našem sistemu vzgoje in izobraževanja državljanov za njihovo udejstvovanje v komunalnem sistemu.

»Pomurski vestnik«, ki slavi te dni 10-letnico svojega nepretrganega izhajanja, je globoko povezan z rastjo socialističnih sil v Pomurju. Ocena na omenjeni seji OO SZDL je bila morda nekoliko bolj kritična, kot bi pričakovali, saj je bilo treba primerjati ne preveč razveseljivo obdobje — letnik 1957/58 — s tistimi letniki, ko je »Pomurski vestnik« spadal med najboljše lokalne liste v Sloveniji. Tako ga je pred leti ocenila republiška komisija za tisk. Za te letnike lahko ponovimo besede M. Ška Kranjca, ko je dejal ob 20. letnici »Ljudske pravice«, da je bil to list, ki ga je prebralo ljudstvo, namreč predvojna »Ljudska pravica«.

Vendar poročilo ugotavlja, da so letošnje številke že presenetljivo boljše. To je toliko bolj pomembno, saj imamo v okraju 87 % vseh stalnih naročnikov, kar pomeni skupno z vsemi 1145 izvodi, prodanimi v kolportaži, da prihaja »Pomurski vestnik« že skoraj v vsako peto družino našega okraja. »Pomurski vestnik« je torej že prišel do našega človeka in s tem je treba računati in temu prilagajati naš sistem obveščanja. Vsaka številka »Pomurskega vestnika« govori istočasno mnogim tisočem.

Izboljšal se je tudi odnos naročnikov »Pomurskega vestnika« glede plačevanja naročnine. Koncem leta 1957 je bilo še 1205 naročnikov-dolžnikov, toda koncem lanskega leta pa jih je bilo v okraju odnosno v državi samo še 428 in 59 v inozemstvu, kar pomeni, da le 3,8 % vseh naročnikov ni redno plačevalo naročnine. Vse to kaže, da imajo bralci do svojega časnika dober odnos.

Na vsebino »Pomurskega vestnika« mora bolj ko doslej vplivati tudi socialna struktura naročnikov, oziroma bralcev. Po nedavnih ocenitvah je med naročniki 18 % delavcev, 55 % kmetov, ostalo pa odpade na druge poklice. Če primerjamo število naročnikov - delavcev s številom delavcev, zaposlenih v našem okraju, ugotavljamo, da jih je okrog 20 % naročenih na »Pomurski vestnik«, kar pomeni, da jih je dosti več naročenih na naš lokalni časnik »Pomurski vestnik« kot na »Delavsko enotnost«.

Pred časom opravljena anketa je pokazala, da prebere vsako številko »Pomurskega vestnika« povprečno 5 oseb in več kot 50 % stalnih naročnikov ima naročen le »Pomurski vestnik«. To stanje se je do danes kvečjemu le izboljšalo. Te ugotovitve ankete moramo imeti vedno pred seboj, ko govorimo in odločamo o vsebini »Pomurskega vestnika«.

Tega se je zavedal tudi OO SZDL, ko je sprejel z namenom, pomagati »Pomurskemu vestniku« na njegovi nadaljnji poti v zboljšanju kakovosti in izpolnjevanju njegovega poslanstva v naši socialistični graditvi, sklep o pomoči okrajnega kakor tudi občinskih odborov SZDL. Le-ti naj letno vsaj enkrat ocenijo problematiko tiska na svojem področju. Dalje se morajo občinski odbori SZDL enako kot okrajni odbor SZDL truditi, da bo »Pomurski vestnik« kot glasilo Socialistične zveze vsebinsko čim bogatejši, da bo to vplivalo na čim hitrejši razvoj socialistične demokracije v občinah in v okraju. Tako bodo občinski odbori SZDL poskrbeli, da bo čimveč sposobnih tovarišev redno in kakovostno pisalo v »Pomurski vestnik«. Pri tem ne smejo prezreti, da bo navdušenega čimveč iz dela organov delavskega in družbenega upravljanja.

»Pomurski vestnik« bo bolj kot doslej spremljal dejavnost društev, predvsem pa vsebino njihovega dela. Več bo pisal o posameznih prosvetnih in kulturnih problemih in pri tem usmerjal bralce k dejavnosti pri reševanju teh vprašanj.

V zunanjepolitični rubriki bo »Pomurski vestnik« pisal nekoliko več o obeh sosednjih državah, tako da bodo bralci dobro obveščeni o dogodkih in razmerah v teh državah in o naših odnosih s temi državami.

Okrajni odbor SZDL bo nudil vso pomoč novinarjem »Pomurskega vestnika« in sploh vsem novinarjem v Pomurju. Odločil se je za sicer že večkrat predlagano obliko pomoči, za redne tiskovne konferenc z novinarji o najaktualnejših vprašanjih. Takih oblik sodelovanja naj bi se posluževala tudi občinska vodstva, zadružne zveze in drugi družbenopolitični organi.

Naposled se je okrajni odbor SZDL zavzel za dejaven uredniški svet »Pomurskega vestnika« in za skupno urejanje kadrovskih vprašanj novinarjev z upravo »Pomurskega tiska«. Občinski odbori SZDL pa bodo prevzeli skupno s komisijami za proslavo 40. obletnice ustanovitve KPJ in SKOJ vso skrb, da bo na njihovem terenu zbranih čim več dobrih prispevkov in da bodo objavljeno gradivo koristile za svoje politično delo osnovne organizacije SZDL.

Ob desetem jubileju so torej vsi obeti za nadaljnjo uspešno rast in razvit »Pomurskega vestnika«. To z veseljem in zadoščenjem pozdravlja ne samo uredništvo našega tednika, temveč tudi njegovi dopisniki, naročniki in bralci.

ZA ČIM HITREJŠI RAZVOJ SOCIALISTIČNE DEMOKRACIJE

V OBČINAH IN OKRAJU

Časopis — kamera javnega mnenja

Neki ugledni ameriški časnik je izvedel med svojimi bralci anketo, ki je vsebovala vprašanje sestavljeno samo iz treh besed: ČASOPIS, RADIO ALI TELEVIZIJA? Bilo je podobno kot ob neki holywoodski filmski anketi, ki naj bi preizkušala javno mnenje z vprašanjem ali ima gledališče ob razvoju filma še bodočnost.

Torej, bralci naj povedo, ali je za časopis že napočil čas, ko ga bodo dali pod giljotino. Proti pričakovanju pa je omenjena anketa ovrgla vsa predvidevanja. Velik del bralcev se je brez pomislekov odločil za časopis.

Zakaj? V odgovor na to, zanimive izsledke nekaterih angleških psihologov, ki zatrjujejo, da postajajo Angleži ob razvoju televizije čudaški. Televizija jim namreč nudi vso duševno ugodje. Nadomestuje jim gledališče, kino itd. Zaprti v ožjem družinskem krogu ne čutijo utripa vsakdanjega družbenega življenja.

In če je v tej trditvi vsaj drobček resnice?

Ne bi pa mogli zanikati, da radio in televizija ne silita časopisja, da išče novih, še neuglajenih poti...

V miniaturi preživlja to trenje tudi naš list. Le primerjajte posamezne številke v dosedanjih letnikih. Opazili boste razvojno pot, ki je odraz neprestanega iskanja novih oblik in prilagajanja termometru javnega mnenja z željo, da bi bil časopis vedno bolj privlačen in zanimiv.

RAZSTAVA ŽELJA

V mislih imam številne pripombe intelektualcev, delavcev, kmetovalcev, gospodinj, mladih ljudi brez poklicev in drugih o vsebini — da bom konkreten — našega lista.

V ospredju se pojavlja mnenje o časopisu mladinca šestnajstih let, ki bi lahko nastopil v znani radijski oddaji »Spoznavajmo svet in domovino«, kjer bi brez večjega napora odgovarja na vprašanja» Vse o filmu in športu« in mnenje političnega aktivista, ki se oglaša na nasprotnem polu. K temu kopica želja in mnenj vzgojiteljev, gospodarstvenikov in še in še. Končni smoter je isti, vsakdanje želje pa se marsikdaj razhajajo. Toda, oprostite, doslej o časopisu še nismo spregovorili. To je le bežen odsev življenja, eden izmed številnih kadrov, na katerega naj usmeri časopis svojo kamero...

*

V oddelku za odpošiljanje časopisa še niso utegnili odposlati na pošto vseh številk pravkar dotiskane številke, že se v uredništvu sestanejo časnikarji, da pripravijo okvirni program za naslednjo številko. Kot pač nanese razpoloženje, dopušča čas ali pa potreba: sestanek je kratek, informativen, ali pa se razprede do podrobnosti. Če v tem razgovoru uspe začrtati prihodnji številki primerno vsebinsko ogrodje, je to že bodrilo vsem sodelavcem za intenzivno delo. Ugotoviti je treba, katerim dogodkom javnega življenja v tekočem tednu naj da časopis večji ali manjši poudarek. »Odgovorni« razdeli tudi vabila oblastnih forumov, političnih organizacij, društev itd., ki bodo danes ali jutri razpravljala o važnih vprašanjih. Zgodi pa se, da je tisti »zloglasni« predalček v urednikovi mapi, kjer se zbirajo vabila, prazen. Posedati na sejah niti ni najbolj prijetno, posebno ne, ker se lahko zgodi, da so seje dolgočasne. Toda časnikarska radovednost, podobna včasih tudi pregovoru, ki govori o »železni srajci«, se instinktivno opre na ta časnikarski čut in že poje telefon: »Bo pri vas seja? Bi bilo mogoče povzeti po vašem poročilu za javnost kaj zanimivega? A, tako, seja je bila včeraj. Škoda, da za to nismo ničesar vedeli!« Če bi bila to le ležernost ljudi, ki delajo pri časopisu, bi se razburjali, če pa je to odraz mnenja, da so sodelavci pri časopisu poklicni »vohljači«, bi se morali razburjati.

Pomanjkanje kvalificiranih delavcev v tiskarni je še vedno pereče vprašanje. Vodstvo podjetja se tega zaveda, zato posveča skupaj z organi samoupravljanja primerno skrb vzgoji učencev grafične stroke v vseh oddelkih — v stavnici, strojnici in knjigovezniči

Slika v sredini:

Janez Rotdajč, oddelkovodja ročne stavnice, je lomil prvo številko Pomurskega vestnika in tudi to jubilejno številko

V tehničnem vodstvu je vedno živahno. Na sliki: obisk predstavnikov ČZP »Gorenjski tisk« iz Kranja

»Tovariši, pričenjam sejo!«

Smo na seji. Kazalec na uri je že zdrsel za polovico številčnice čez uro, ki je bila napovedana za sejo. Odborniki so posedli in predsednik je pričel sejo. Sledi poročilo, razprava, spet poročilo, recimo, brez razprave.

Javnosti bo posredovala mnenja, predloge in sklepe odbora časnikarjeva kamera — beležnica.

»Kratko in jedrnato«, se vzbuja v meni naročilo odgovornega urednika pred odhodom na sejo. »Ni pravila brez izjeme«, se poskušam v mislih izgovarjati. Toda res je, da bo tudi bralec bolj zadovoljen, če bom poročal kratko in vendar dovolj obširno, da si bo lahko ustvaril določeno mnenje, delček javnega mnenja.

V sejni dvorani smo. Ugotavljamo splošno razpoloženje in vzdušje ob poročilu. Poskušajmo oceniti nastop in temperament tovariša, ki poroča. Tudi to oceno bo hotel bralec razbrati iz dobrega časopisnega poročila, saj je poročilo na seji namenjeno tudi njemu, širšemu krogu ljudi, ki imajo na seji, sicer neoficielnega zastopnika, časnikarsko beležnico. Na prvi pogled neumestna trditev, to o razpoloženju in sploh o vsem, kar ni zapisano. Saj časopis vendarle ni televizija! Res, časopisu služi kot izrazno sredstvo le beseda in kvečjemu še slika. Prav to pa daje časopisu svojstven šarm. Naj omenim samo en primer. Pred vojno je neki zagrebški list objavil na naslovni strani veliko sliko kneza Pavla in pod njo napis: — Jutri bo prispel v naše mesto Knez Pavle. Predvidoma se bo zadržal visoki gost med nami štirinajst dni. — V isti številki pa so domiselni časnikarji na eni izmed notranjih strani časopisa objavili razpoloženjsko sliko: zagrebške ulice, ki jih je pravkar zametel sneg. Kratek komentar pod sliko se je končal z znanim pregovorom: — Svakog gosta, tri dana dosta! — To ni parodija, marveč zrcalo javnega mnenja, ki mu lahko daje list določeno družbenopolitično vsebino, ne more pa se mu izneveriti.

(Nadaljevanje na 9. strani)

UVODNA BESEDA

18. febr. 1949

»Ljudski glas« je končno vendar le izšel. Tako bo dejal marsikdo, ko dobi v roke to prvo številko našega lokalnega časopisa. Končno zato, ker se je že precej časa govorilo o lokalnem časopisu, bilo ga pa ni od nikoder. Prav zato pa smatra uredništvo lista za potrebno, ozreti se malo nazaj, na okolnosti, v katerih je prišla na dan prva številka »Ljudskega glasu«.

Proti koncu preteklega leta že je bil sprejet sklep, da se bo tiskal naš tednik, kot glasilo Osvobodilne Fronte štirih obmurskih okrajev, t. j. Lendave, Ljutomera, Radgone in Murske Sobote. Toda — kot že preje omenjeno — časopisa ni bilo. Ostalo je le pri sklepih. Vzrokov za to iskati na tem mestu ne bi bilo umestno, bile so objektivne težave in zapreke, ki smo jih pa končno le uspešno premostili in prišli z našim tednikom na površje. Vendar tudi tokrat ne brez težav. Res, skromna je sicer naša prva številka, skromna po vsebini in obliki. Vendar pri tem ne sme ostati in ne bo ostalo. V oči bo padlo najprej vsakomur dejstvo, da najdemo v prvi številki »Ljudskega glasu« pretežno vesti in dopise iz murskosoboškega okraja in nekaj iz Dolnje Lendave. Tudi to ugotovitev bi lahko prišteli med vzroke, ki so tako dolgo ovirali izid časopisa. Kljub temu, da smo ponovno že pred štirimi tedni pozvali k dopisovanju vse okraje, je uredništvo prejelo nekaj dopisov samo iz Dolnje Lendave. Okraja Ljutomer in Radgona pa se pozivu sploh nista odzvala. Zato smo bili primorani za prvo številko zbrati večino gradiva iz soboškega okraja.

»Ljudski glas« bo odslej izhajal redno kot tednik, vsak petek v Murski Soboti. S tem pa nikakor ni rečeno, da je to samo murskosoboški časopis! »Ljudski glas« mora služiti vsestranskemu gospodarskemu, političnemu in kulturnemu dvigu in še ožjemu zbližanju prebivalcev na obeh bregovih Mure, skratka: »Ljudski glas« ne sme biti časopis samo Prekmurcev ali samo Štajercev ob severni meji, »Ljudski glas« mora biti resnično, ljudsko glasilo slovenskega življa ob Muri.

S to željo in edino s tem namenom poziva uredništvo lista k sodelovanju in dopisovanju vse najširše delovne množice naših obmurskih predelov.

UREDNIŠTVO

Prva ljutomerska mladinska brigada je odpotovala

V Ljutomeru se je pred dnevi formirala mladinska delovna brigada, ki je odpotovala na letošnje delovne akcije, na gradnjo avtostrade Beograd—Zagreb. V brigado je poleg sinov in hčera zadružnikov in kmetov vključenih tudi 40 mladincev in mladink, ki so do sedaj služili pri raznih vaških bogatinih in izkoriščevalcih kot hlapci in služkinje. Vsi ti mladinci so pri prijavi za mladinske delovne akcije izjavili, kako in kake tečaje bi najrajši obiskovali v času mladinskih akcij in tudi pozneje. Po opravljenem delu v brigadi se bodo vsi vključili v industrijo.

»Ljudski glas«, 7. apr. 1949

•

Preko dve sto frontovcev se je zbralo proti večeru na soboški železniški postaji. Le ti so tvorili prvo frontno brigado, ki je krenila iz mursko-soboškega okraja v gozdove, na sečnjo lesa. Delovišče brigade bo v gozdovih pri Ribnici na Dolenjskem.

»Ljudski glas«, 19. maja 1949

•

V letošnjih počitnicah je mladinska delovna brigada »Stefana Kovača« formirana iz srednješolske mladine, ki je bila že na regulaciji Pesnice, na gradnji mladinske proge Šamac—Sarajevo in na gradnji Nove Gorice, krenila na gradnjo avtoceste »Bratstva in enotnosti«. Brigada je bila na vseh teh akcijah udarna in šteje lepo število udarnikov — brigadirjev. V letošnjem letu šteje brigada 192 brigadirjev in med temi je mnogo takih, ki so prvič v brigadi. Tudi na avtocesti je postala brigada »Stefana Kovača« udarna. Njen največji procent doseganja dnevne norme je 155 %, a povprečje je 115 %.

»Ljudski glas«, 28. jul. 1949

V 9 DNEH OD TEMELJA DO STREHE

»... Zadružniki iz Cepinec so v pretekli jeseni odnesli rekord v delu pri gradnji zadružnega doma. V poznem poletju, tik pred jesenjo šele so pričeli misliti na zidavo zadružnega doma v svoji vasi. Sami so z ročno izdelavo pripravili za svoj zadružni dom vso potrebno opeko, kakor tudi gramoz, pesek, les in ostali material. Les so darovali zadružniki prostovoljno iz svojih gozdov, ga posekali in sami vozili na gradilišče. V devetih dneh so dozidali dom od temeljev do strehe! ...«

»Ljudski glas«, 18. II. 1949

Letališče?

Pred enim mesecem je začel aeroklub v Murski Soboti urejevati svoje novo letališče. Vsa dela opravljajo prostovoljno, pomagajo jim tudi nečlani. Posebno so se izkazali mladinci predvojaške vzgoje iz Tišine in okolice, ki so v času svojega taborjenja prišli pomagat. Na bodočem letališču so delali tudi mladinci predvojaške vzgoje iz Sobote in okolice. Pomagajo pa tudi drugi Sobočani.

»Obmurski tednik«, 10. apr. 1953

LJUDSKI GLAS
GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OBMURSKIH OKRAJEV
Štev. 1 — Leto I. | Murska Sobota, 18. februarja 1949 | Cena 2 din
Uvodna beseda
Pojačati bo treba delo naših frontnih organizacij
Mladina murskosoboškega okraja

V nedeljo na naših voliščih

Na nedeljskih volitvah je prekmursko ljudstvo ponovno pokazalo, kako zaupa ljudski oblasti, izrazilo je svojo željo po tem, da se v svetu ohrani mir in da si doma pripravimo lepše življenje. Visoka udeležba volivcev in visok odstotek udeležencev, ki so volili kandidate OF, je obenem najlepši dokaz, da je ljudstvo v svoji novi domovini zadovoljno in da svojemu vodstvu popolnoma zaupa. Že par dni pred volitvami so se frontovci, posebno pa mladina, po vsem okraju pripravljali na to, da bi svoja volišča čimlepše uredili. Na dan volitev so bila vsa volišča okrašena. Murska Sobota pa je bila odeta v zelenje in zastave. Na predvečer volitev je v soboškem okraju gorelo preko 40 kresov. Kresovi iz Krplivnika, Hodoša, Dolenec, Šalovec, Markovec, Čepinec, Adrijanec, Kramarovec, Sotine, Serdice in ostalih vasi so bili vidni daleč naokoli. V Martinju, tik ob meji, so mladinci na Srebrnem bregu zažgali velik kres, ki je kazal daleč preko meje, da se Prekmurje pripravlja na volitve. Ob kresu je kulturna ekipa mladinske delovne brigade »Štefan Kovač«, ki jo je sestavila gimnazijska mladina, priredila pester kulturni program.

»Ljudski glas«, 22. marca 1950

RADGONSKE ORGANIZACIJE OSVOBODILNE FRONTE PRED OBČNIMI ZBORI

Frontne organizacije v radgonskem okraju se na svoje občne zbore skrbno pripravljajo. 52 vaških organizacij je že pripravilo kandidatne liste. Predstavniki fronte so jih sestavljali skupno s predstavniki ostalih množičnih organizacij in društev. Sestavljanje kandidatnih list je ponekod bilo množično. V Veliki, kjer frontna organizacija doslej ni bila prav delavna, je prisostvovalo 50 ljudi. V Zgornji Ščavnici se je zbralo 58 ljudi, v Nasovi 25, v Cerkvenjaku 35 itd. Na sestankih so se pomenili tudi o vlogi frontnih organizacij v okviru novih občin. Večina ljudi razume, da bo frontna organizacija v bodoče še bolj potrebna in bo novim občinskim ljudskim odborom morala še bolj pomagati, kot je to delala doslej.

»Ljudski glas«. 6. dec. 1951

•

Ko so pri nas v Zagrebu ustanovili zvezdarno, je tedaj odkriti asteroid dobil ime Croatia. Beograjska zvezdarna pa je tudi po zadnji vojni odkrila nekaj planetoidov, od katerih je eden dobil ime Tito.

»Pomurski vestnik«, 11. okt. 1956

POMURSKI VESTNIK

Razstava lokalne industrije in obrti

Že dober teden je minulo, odkar so v prostorih stare gimnazije v Murski Soboti odprli razstavo lokalne industrije in obrti. Vse te dni ljudstvo Prekmurja, pa tudi iz sosednjih obmurskih okrajev, množično obiskuje razstavne prostore, kar dokazuje, da so se razstavljalci letos temeljito potrudili. Razstavljajo številna podjetja, tovarne, pa tudi zasebno obrtništvo je zastopano po številnih mestnih in podeželskih mojstrih. Največ razstavnih prostorov pa si dele: Tovarna perila, Tovarna mesnih izdelkov, Mestno kleparstvo, Cementarna in Okrajni magazin. Poseben del ima šolstvo in razvoj narodno-osvobodilnega gibanja v Prekmurju. Zastopani so še lovci, domači fotografi in slikarji, ki so opremili hodnike z razstavljenimi deli.

»Ljudski glas«, 10. maja 1949

LJUDSKI Glas
GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA OBMURSKE OKRAJE
Štev. 36 — Leto III. | Murska Sobota, 13. septembra 1951 | Cena 5 din
Konferenca predstavnikov množičnih organizacij v M. Soboti
Skrbimo, da bo vsak človek

Prvi teden velikega praznovanja »Pomurje — deset let v svobodi« je za nami. Svečan začetek zborovanja SZDL v nedeljo, 26. junija se nadaljuje iz dneva v dan na razstavišču in prireditvah na prostorih I. pomurskega tedna. Več tisoč obiskovalcev prihaja dnevno v Mursko Soboto, ostaja na večernih kulturnih prireditvah — in se vrača domov v vedrem in zadovoljnem razpoloženju. Množica obiskovalcev — to je najboljši dokaz uspeha te naše velike proslave.

»Pomurski vestnik«, 7. jul. 1955

Iz soboške tovarne perila

V preteklih tednih, ko se je pričelo širiti po vsej državi tekmovanje za dvig storilnosti po tovarnah in podjetjih, se je vključila v to tekmovanje tudi Tovarna perila v Murski Soboti. Tekmovanje je na pobudo sindikata sprožila mladina. Tekmovali sta prvič mladinski brigadi, in to II. in VI. Tekmovanje je trajalo tri dni in že v teh treh dneh tekmovanja so bili doseženi lepi uspehi. Tako je bilo povprečje II. brigade 148,55 %, a VI. brigade 146,89 %. Važno v tem tekmovanju je tudi to, da kvaliteta ni padla, da se je disciplina dvignila in da se je znižal procent okvar strojev. V tem tekmovanju je dosegla Perš Marija najvišji procent preseganja norme, do tedaj: 95 %.

»Ljudski glas«, 1. dec. 1949

Predvolilni zbori

...Tako so v sredo in včeraj bili množični sestanki in večja predvolilna zborovanja na področju občin in v krajih Doliču, Prosenjakovcih, Gornjih Petrovcih in v Murski Soboti. Povsod tu so člani SZDL enotno predlagali za kandidata v Zvezno ljudsko skupščino tov. Miha Marinka, predsednika Izvršnega sveta LRS. Tov. Marinku so poslali tudi pisma, v katerih ga naprošajo, naj sprejme kandidaturo.

»Obmurski vestnik«, 8. okt. 1953

Ljudski poslanci v Ljutomeru

20. septembra je bila v prostorih restavracije »Triglav« v Ljutomeru posvetovalna konferenca Kluba ljudskih poslancev iz vseh obmurskih okrajev. Poleg večine ljudskih poslancev so bili navzoči: Lidija Šentjurc, org. sekr. CK KPS, Helij Modic, minister za pravosodje pri republiški vladi in tov. Kimovec-Žiga, član Izvršnega odbora OF Slovenije.

Ljudski poslanci so razpravljali o novem finančnem sistemu, izdanih načrtih zakonov in uredb iz gospodarskega področja in o položaju nove Jugoslavije v svetu.

»Ljudski glas«, 21. sept. 1949

Iz Vanča vesi

Pred dnevi so kmetje, ki so se v prvem mraku slučajno mudili na polju pri Vanča vesi, opazili lep primer zvezdnega utrinka — meteor. Zemlji se je približal z velikim šumenjem. Bil je velik kot nogometna žoga in na vse strani so švigali žareči bliski. Izgledalo je, kot da bi v zraku nekdo varil kos železa.

Ugasnil je šele takrat, ko se je približal višini sadnega drevja. Očividci ne morejo dopovedati, kako lep je bil skrivnostni leteči predmet — meteor. Pa nikar ne mislite, da gre za pojav letečega krožnika nad Prekmurjem!

»Obmurski tednik«, 5. avg. 1954

Že prvega dne: 10.000 obiskovalcev na „Prekmurskem tednu"

Nedeljsko jutro je Sobota pričakala ozaljšana, v zastavah in v svečanem razpoloženju. Že v zgodnjih jutranjih urah so se stekale proti mestu množice ljudi iz vseh strani. Prihajali so peš, na kolesih in z vozovi, od blizu in daleč. »Prekmurski teden« — velika manifestacija socialističnega razvoja Prekmurja — je privabila že prvi dan čez 10.000 obiskovalcev. Težko je opisati vse obenem, a še težje opisati tako, kot so se v resnici odvijali dogodki prvega dne »Prekmurskega tedna«. V ta prvi dan ne spada samo gospodarska razstava in ostale prireditve, ki so se vrstile ves dan, v tem je vsega več. Prvi dan »Prekmurskega tedna« v sami Soboti je bil samo začetek velikega praznovanja vseh uspehov, prikazanih na občinskih dnevih, občinskih praznikih in prireditvah, ki so se odvijale po vsem Prekmurju že skozi ves mesec avgust.

»Obmurski tednik«, 29. avg. 1952

Velik uspeh

Po nepopolnih podatkih je zabeležil »Prekmurski teden« rekorden obisk, kakršnega nihče ni pričakoval. Prireditve nad 60.000. A če prištejemo k temu še množice, ki so spremljale prireditve pred »Prekmurskim tednom«, prireditve občinskih in vaških praznikov, se že ta številka čez 100 tisoč. To nedvomno dokazuje, da je »Prekmurski teden« tako razgibal množice vse pokrajine, kakor še nobena podobna prireditev doslej. Saj niso bili neredki dnevi, ko se je v razstavnih prostorih trlo pet tisoč obiskovalcev.

»Obmurski tednik«, 29. sept. 1952

OBMURSKI TEDNIK
GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA OBMURJE
Kdo naj vodi reorganizacijo naših zadrug?
Pred okrajno partijsko

»Prekmurskega tedna« si je v Soboti ogledalo okrog 80.000 ljudi, samo razstavo pa nekaj

Dan mladih kmetovalcev

Uvodoma je tov. Kimovec pozdravil udeležence zbora in čestital prekmurski kmečki mladini k uspelemu prazniku, nato pa nadaljeval:

»Če naj govorim o vsem iskreno, potem se mi zdi nekako tako, da bi delovni kmet v Prekmurju, ki je ves čas hrepenel in v okviru svojih možnosti predvsem pa tudi stvarno dajal krvni davek za razvoj socializma v času med dvema vojnama, danes čakal, da mu ta socializem pride od nekje zunaj.

Toda rečem, da je to sicer zunanji videz, ker sem iz stikov, kolikor jih imam z volivci, globoko prepričan, da na svoj način vsak delovni človek Prekmurja teži za napredkom, ki ga prinaša za korist delovnega človeka samo socializem. Novi čas zahteva novih rešitev in to leži na vas, mladih...«

»Obmurski tednik«, 18. jun. 1954

Protestno zborovanje v Murski Soboti

V soboto je bilo v Murski Soboti v kinodvorani protestno zborovanje proti informbirojevski kampanji in klevetam. Izčrpno je na zborovanju govoril podpredsednik Okrajnega ljudskega odbora tov. Benko. Oglašali so se v diskusiji tudi ostali. Množica pa je z navdušenim ploskanjem in skandiranjem »Tito—CK« in »Tito—Partija« pokazala, da obsoja vse klevete in vsa saboterska dejanja informbirojevskih držav.

Ob koncu protestnega zborovanja so bile prečitane tudi resolucije, katere je ljudstvo soglasno sprejelo in so bile poslane našemu vodstvu.

»Ljudski glas«, 27. sept. 1949

Čestitamo

Na matičnem uradu občinskega ljudskega odbora Ivanjkovci je bila preteklo nedeljo pomembna slovesnost.

V družini Hanžekovič Franca, železničarskega delavca, se je pred meseci rodil 11. otrok. Družina izhaja iz vinčarskega stanu. Zakonca sta zaprosila maršala Tita, da bi botroval novorojenčku. Dragi voditelj je njuni želji ugodil.

»Obmurski tednik«, 15. maja 1953

To bi rad povedal našim ljudem

To bi rad povedal našim ljudem: Naš prekmurski človek ne sme v vsakdanji stvarnosti zgubiti pogleda v prihodnost, pri vseh težavah ne sme zgubiti vere, prepričanja v boljši svet, ki ga z največjimi napori gradimo. Ne sme pasti v oportunizem. Ko smo se nekoč šli borit, so mnogi mislili, da se za svobodo ni vredno boriti in celo glavo zgubiti, da oni lahko živijo s svojo osebno svobodo ali tudi brez nje, in da si bodo že našli zase primernega prostora. Mi pa smo se borili in ustvarili svobodo in jo prinesli vsem. Ko se danes borimo za boljši svet, mnogi mislijo, da ni potrebno, da je celo nesmiselno karkoli žrtvovati in da bi si oni, posamezniki, že našli zase potrebne poti za svoj dvig. Mi pa vemo, da je boljši svet treba ustvariti za vse ljudi, zato se borimo zanj in tudi bomo zmagali. Danes niti nismo tako daleč do te zmage! Vsi naši mali, pošteni ljudje se morajo boriti za ta svet. Naš prekmurski človek mora popolnoma zavreči misel na tujino: samo za tu doma, na tej zemlji, je njegova rešitev, samo s svojimi rokami in požrtvovalnostjo si bo ustvaril boljše življenje! Zavreči moramo staro pot iskanja za zboljšanje svojega položaja, pot posameznika, ki je šel mimo ljudi, ali pa si celo na račun drugih skušal ta položaj izboljšati. Skupno se moramo boriti za novi, boljši svet, ki ne bo last enega samega človeka ali last samo nekaterih, temveč last vseh ljudi, svet, ki bo neprimerno bogatejši in lažji za človeka, lažji in boljši našim otrokom, od onega, ki smo ga bili podedovali mi sami.

Miško Kranjec, »Ljudski glas«, 25. marca 1950

Delavsko upravljanje se uveljavlja

Ena izmed osnovnih ugotovitev analize dela organov samoupravljanja je ta, da so se doslej najbolj uveljavili delavski sveti in upravni odbori pri večjih podjetjih, kot je na pr. Nafta, Tovarna perila »Mura«, Tovarna mesnih izdelkov Murska Sobota, Slatinsko podjetje Radenci, Zadružno gospodarstvo Jeruzalem itd. Prav tako so se uveljavili tudi organi družbenega samoupravljanja bolj v večjih občinah — Ljutomer, Radgona, manj v Petrovcih in na Cankovi.

Seje delavskih svetov še vedno niso dovolj pravilno pripravljene. Dogaja se, da delavski sveti razpravljajo v podrobnosti o proizvodnji, kar je pravzaprav naloga upravnih odborov. Člani delavskih svetov in upravnih odborov niso tudi do podrobnosti seznanjeni z vsemi tekočimi problemi v podjetju, kar otežkoča realno sklepanje o posameznih proizvodnih problemih.

Na drugi strani pa so razpravljali o uvajanju novih proizvodov ne samo delavski sveti in upravni odbori, temveč celotni kolektiv (»Panonija« M. Sobota, »Konfekcija« Ljutomer). Taka metoda dela se je pokazala kot zelo uspešna, saj so pri »Konfekciji« poleg nekaterih novih izdelkov povečali na ta način tudi delovno storilnost za 15 %.

»Pomurski vestnik«,
14. marca 1957

V združenem okraju

...Predstavniki obeh političnih vodstev so na skupnem posvetovanju 24. febr. 1955 razpravljali o teritorialni razdelitvi obeh okrajev na bodoče občine — komune, in po daljši razpravi prišli do sklepa, po katerem naj bi bilo na področju sedanjega soboškega okraja 7, a na področju ljutomerskega 3 komune; del tega področja v bližini Ormoža pa bi se vključil v komuno Ormož. Ta sklep objavljamo kot predlog združenega političnega vodstva članom SZDL in naj služi kot osnova za razprave na zborih SZDL. V razpravi je sodelovalo večje število tovarišev iz raznih krajev, predlog pa je bil enotno sprejet, zato menimo, da najbolj odgovarja zahtevam prebivalstva obeh sedanjih okrajev.

»Obmurski tednik«,
3. marca 1955

S POSVETOVANJA LJUDSKIH POSLANCEV POMURJA V MURSKI SOBOTI

INVESTICIJE V PERSPEKTIVI

Pomembna odločitev

Dne 17. t. m. so se zbrali na skupnem zasedanju odborniki okrajnih ljudskih odborov M. Sobota in Dolnja Lendava z namenom, da združijo oba okraja v eno upravno enoto, ki bo v bodoče nosila naziv: OLO v Murski Soboti.

To zasedanje predstavnikov obeh okrajev je zgodovinsko zasedanje, kakor ga je ocenil ljudski poslanec tov. Ivan Šiftar. Prvič v zgodovini se namreč združi Prekmurje, ki predstavlja geografsko in gospodarsko zaključeno enoto, tudi v eno upravno enoto. Prvič v zgodovini je padla meja pri Beltincih. Odpravljena je razlika med Dolinci, Marki in Goričanci, ki je bila ustvarjena zaradi strankarskih nasprotij in tudi verskih naziranj. Vse Prekmurje ima isto gospodarsko in politično problematiko, zato je edino pravilno, da se združi tudi pod skupno, enotno upravo.

Na zasedanju so sprejeli sklepe, ki so res zgodovinski, saj prinašajo revolucionarne spremembe v bodoče upravljanje okraja.

»Ljudski glas«, 24. apr. 1952

Tekmovanje v kmetijstvu

Za veliko tekmovanje kmetijskih pridelovalcev, ki je bilo pred kratkim razpisano v zveznem merilu, je dokajšnje zanimanje tudi med pomurskimi kmetovalci. Na okrajni zadružni zvezi v Murski Soboti predvidevajo, da bo v pokrajini tekmovalo 36 ali okrog 35 odst. vseh kmetijskih zadrug.

»Pomurski vestnik«,
18. apr. 1957

Iz Ropoče

Iz vseh krajev poledavske doline so v nedeljo prihiteli ljudje v Ropočo, prijazen kraj prav v sredéču zelene dolinice. Okrog hiše v Ropoči št. 34, kjer je nekoč domoval Anton Šadl — kovač, komunist in borec za pravice malega prekmurskega človeka, prvi dopisnik predvojne »Ljudske pravice« — se je že v zgodnjih popoldanskih urah zbralo kakih 2000 ljudi, med njimi mnogo takih, ki se še danes živo spominjajo Antonovih pogumnih, bodrilnih besed in dejanj.

»Obmurski tednik«,
19. maja 1955

...Ideja o »Ljudski pravici« je dozorela, kolikor se spominjam, koncem 1953. ali v začetku 1954. leta. Vsekakor bi po prvotnem načrtu morala iziti že maja 1954. leta. Spominjam se dobro razlogov, zakaj smo sklenili postaviti »Ljudsko pravico« v Prekmurje. Predvsem dva razloga sta bila odločujoča in sicer: prvič, da bi se vsaj v samem začetku nekoliko odtegnili pozornosti cenzure, ki je bila v Ljubljani in drugih večjih centrih najostrejša, in drugič, da bi postavili časopis tja, kjer je bilo tudi dovolj močno gibanje, ki bi ga lahko moralno in materialno podprlo.

Ti pogoji so bili dani v Prekmurju, kjer je demokratično gibanje ljudskih množic tedaj postajalo že močan faktor. Razen tega pa se je grupa naših aktivistov neodvisno od nas tedaj že pečala z mislijo za ustanovitev nekega lokalnega prekmurskega tednika.

Pričakovanja nas dejansko niso izneverila. Prekmursko ljudstvo je dalo listu vso politično in materialno podporo. To dejstvo ne potrjuje samo tega, da je »Ljudska pravica« tesneje povezala Prekmurje z ostalo Slovenijo, ampak je tudi dokaz, da je prav že ustvarjena borbena povezanost prekmurskega ljudstva z ostalimi delovnimi ljudmi Slovenije omogočila izhajanje »Ljudske pravice« kot glasila vsega slovenskega delovnega ljudstva. Ni dvoma, da je to dejstvo pomemben prispevek prekmurskega ljudstva skupnim uspehom borbe slovenskih delovnih ljudi...

Edvard Kardelj, »Obmurski tednik«, 1. X. 1954

PRAZNIK NAPREDNEGA TISKA V LENDAVI

Lendava je pozdravljala tisoče gostov iz vse Slovenije — iz bratske republike Hrvatske! Vsa v zastavah, slavolokih in zelenju je čez noč postala večje slovensko mesto. V njenem objemu so tisoči prebivalcev obujali spomine na velike dogodke, na tiste dni, ko je prav tu, na prekmurskih tleh, izšla prva številka »Ljudske pravice«...

...Ko so lendavski pionirji v imenu mladih vaščanov pozdravili tov. Miha Marinko in mu izročili šopek nageljnov, je slavnostno zborovanje odprl sekretar OO ZKS za Prekmurje tov. Nace Voljč, ki je najprej pozdravil navzoče goste, nato pa prebral pozdravno pismo dragega maršala Tita, ki je zborovalcem naslovil spodbudne besede in se opravičil, da zaradi neodložljivih državniških dolžnosti ni mogel osebno priti na slavnostno zborovanje. Zatem je prevzel besedo predsednik GO SZDL tov. Miha Marinko.

Po njegovem govoru je 20 tisoč ljudi z navdušenim odobravanjem sprejelo pozdravno resolucijo, ki so jo z zborovanja poslali tov. Titu in Edvardu Kardelju. Ljudje so, zavzeti poslušali, ko je iz 2.000 mladih grl zaorila pesem. Peli so združeni mladinski pevski zbori iz Obmurja, nastopilo je tudi okrog 800 odraslih pevcev in pevk iz soboškega in ljutomerskega okraja. Združene zbore so spremljale godbe na pihala iz Ptuja, Murske Sobote in Ljutomera, ki so med premori igrale slavnostne koračnice in partizanske pesmi. Mogočen je bil nastop pevcev; iz njihovih borbenih in partizanskih pesmi je velo hotenje tisočev delovnih ljudi našega Obmurja: naprej po poti razvijanja in krepitve svetlih tradicij »Ljudske pravice« v nove delovne zmage!

»Obmurski tednik«, 14. okt. 1954

V DESETIH LETIH

Zadnjo soboto, 19. februarja je bilo v Murski Soboti posvetovanje strokovnjakov — gospodarstvenikov, kulturnih in javnih delavcev, ki bodo odslej sodelovali pri izdelavi regionalnega načrta za Obmurje. Prišlo je več strokovnjakov iz višjih šol in znanstvenih ustanov republike. Posvetovanja so se udeležili tudi ljudski poslanci iz Obmurja; med njimi predsednik rep. zbora Ljudske skupščine LRS tov. dr. Jože Rus in zvezna ljudska poslanca tov. Ivan Kreft in Vanek Šiftar.

Najprej so zborovalci poslušali uvodne referate: ing. Oblak-Sonja Lapajne je govorila o problematiki urbanističnega in regionalnega načrtovanja, prof. Janko Liška o potrebi izdelave regionalnega načrta za pokrajino ob Muri in Koloman Žibrik pa je v svojem strokovnem referatu utemeljil potrebo po regulacijskih in melioracijskih delih, ki naj bi dobila prvo mesto v regionalnem načrtu.

»Obmurski tednik«,
23. febr. 1955

Posvetovanje o regionalnem planu Pomurja

Viničarji so novi zakon o odpravi viničarskih odnosov sprejeli z zadovoljstvom. To se dobro odraža v njihovih izjavah. V Ljutomerskem okraju je od 700 viničarjev velika večina pogumno pojasnila svoj težki položaj in tako pomagala komisiji pri njenem delu. Viničarji so življenjsko zainteresirani na rešitvi lastnega vprašanja in povsod sodelujejo.

V Ljutomerskem okraju obstoje pogoji za izboljšanje težkega položaja viničarjev, kakor tudi za rešitev viničarskega vprašanja, ki se bo reševalo postopoma. V okraju je 682 viničarskih družin, ki obdelujejo 491,9 ha vinogradov ali povprečno 0,72 ha ena družina. V državnem sektorju znaša povprečje 1,26 ha, kar pomeni delno brezposelnost pri privatnih viničarjih. Kljub temu pa odprava viničarskih odnosov pomeni za njih višji življenjski standard, ki se bo ob popolni zaposlitvi še dvignil zaradi plačila, ki ga bodo na delovnem mestu prejemali, kakor tudi zaradi deputatne zemlje, ki je ne bo treba odsluževati.

»Obmurski tednik«,
24. jul. 1955

Na ulicah Sobote aprila 1952

V Murski Soboti so zaplapolale zastave, po ulicah so korakali dijaki in učiteljiščniki, mladinci in pionirji.

»Kakšen praznik pa je danes ali kakšna proslava, saj je komaj sreda 16. aprila?« so spraševali ljudje.

Mnogi niso vedeli. Šele iz vzklikov mladih grl so kmalu izvedeli, da demonstrirajo zaradi nadaljevanja londonske konference, ki hoče tržaško vprašanje rešiti brez Jugoslavije. Ljudsko ogorčenje je raslo, ulice so vzvalovile. Prvo protestno zborovanje se s tem razpoloženjem ni dalo primerjati, kajti ogorčenje narašča z vsakim dnem, čim dalje trajajo londonska pogajanja.

Naslednji dan, v četrtek, je demonstracija postala množična. Ljudje so mnogo razpravljali o Trstu, predvsem pa še mladinci. Ob poldesetih je na gimnaziji vzvalovilo morje. Med odmorom je med dijaki ogorčenje doseglo višek in nihče jih ni mogel zadržati, da se ne bi vsuli na ulico. Spet zastave, vzkliki, pesmi in godba.

»Ljudski glas«, 24. apr. 1952

OBMURSKI TEDNIK

EDVARD KARDELJ

PREKMURSKEMU LJUDSTVU

OB 20-LETNICI »LJUDSKE PRAVICE«

OD RAZPRAV — K DEJANJEM!

Že dve leti razpravljamo o strojno-traktorski šoli v Rakičanu; dosti govorjenja in diskusij, pa malo dejanj. Ali ni posebno značilno za politično delo v našem okraju: polno idej. Še ena ni do kraja izrečena, kaj šele realizirana, a je pametna, že jo »povozi« druga ideja in prva je pozabljena. Naj mi tovariši delegati ne zamerijo, toda to je rak-rana našega dela, da bi, kot pravi Milčinski, »človek skočil iz kože, pa ne more.«

Neskončne so diskusije o zaostalosti našega okraja. V tej zvezi o zapostavljenosti našega predela pri industrializaciji, ker smo pač razbili Kleklovo tezo, da naj v Pomurju — »ni jedna fabrika ne kvari zraka«. Ni nevarna ta težnja, nevarno je le to, da imamo nad tisoč hektarov rodovitne in zelo rodovitne zemlje z nizkimi hektarskimi donosi, da imamo 43.000 krav z zelo nizko molznostjo, da imamo 72.500 goved z izredno nizko klavnostjo itd., itd.

M. Ledinek, »Pom. vestnik«,
20. jun. 1957

Okrajna konferenca ZKS

V razpravi na okrajni konferenci Zveze komunistov Slovenije za okraj Murska Sobota, je govoril tudi sekretar CK ZKS tov. Miha Marinko. V svojem prispevku k delu konference je govoril največ o problemih našega gospodarstva. Ocenjujoč pri tem aktivnost komunistov, metode njihovega dela in način pristopanja k reševanju raznih problemov, je povedal med drugim naslednje:

»Komunisti, zlasti njihova vodstva, kažejo, da so se naposled otresli starih administrativnih metod oziroma indiferentnosti in se življenjsko lotevajo dnevne problematike našega družbenega življenja. Ta napredek je v prvi vrsti zasluga subjektivnih sil, tako v okrajnih kot v občinskih komitejih, ki so dosegli zlasti po reorganizaciji in združitvi okrajev in formiranju novih občin vsestransko kvalitetnejše delo. Ta napredek lahko ugotovimo tudi v pomurskem okraju in se kaže tudi v podanih referatih, ki z izredno kritičnostjo obravnavajo vse pereče probleme okraja. Tu, v pomurskem okraju, sicer veliko močneje izraža svoj vpliv drobno lastniška mentaliteta tudi na komunistu, ker je zaradi nerazvitosti osnovni delavski element maloštevilen in mlad. Zato čakajo komuniste tako odgovorne naloge, da se bodo znali uspešno upreti stihiji privatno-kapitalistične mentalitete. Pri tem pa bo treba dobršen del naporov usmeriti na nenehno spreminjanje okolnosti in pogojev za socialistično rast Pomurja.«

»Pomurski vestnik«, 16. febr. 1956

Likovna razstava

Svet za prosveto in kulturo pri OLO M. Sobota pripravlja razstavo del nekaterih pomembnih likovnih umetnikov. Na razstavi, ki bo od 12. do 24. junija v prostorih murskosoboške gimnazije, bodo razstavljali: France Tratnik, Stane Kregar, A. G. Kos, Maksim Sedej, Karel Jakob, Lajči Pandur, Vera Horvatova in Francé Vrtačnik. Otvoritev razstave bo v sredo ob 11. uri.

**»Pomurski vestnik«,
6. jun. 1957**

*

V soboškem okraju so se udeležili štafete obveznikov predvojaške vzgoje in članov Zveze borcev. Komandant je bil kapetan Mholinac, a komisar tov. Rapl.

»Ljudski glas«, 19. jul. 1949

Občinski praznik v Radgoni

Občani Gornje Radgone so se dobro pripravili na dostojno praznovanje občinskega dneva. Mestece ob Muri je bilo tudi na zunaj ozaljšano; poslopja so bila okrašena z zelenjem in zastavami. V nedeljo dopoldne so bile v mestu vaje gasilcev in koncert domače godbe na pihala. Radgončane so obiskali tudi ugledni gostje: član CK ZKS tov. Ivan Regent, predsednik OO SZDL za soboški okraj tov. Miloš Ledinek in zvezni ljudski poslanec Ivan Kreft. Škoda le, da je moralo spričo nevihte odpasti popoldansko politično zborovanje, za katerega so se prebivalci občine zelo zanimali. Kljub temu pa je proslava kot celota tudi letos kar dobro uspela.

»Pomurski vestnik«,
25. avg. 1955

POMURSKA ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

Nova in zelo pomembna pomurska ustanova, ki jo pravkar odpiramo, naj bi širila mlademu pomurskemu rodu njegovo izobrazbeno obzorje in mu pomagala zajemati iz širše kulturne zakladnice — tako nekako je izzvenela želja vseh, ki so na Dan republike prisostvovali otvoritvi Pomurske študijske knjižnice v zgodovinskem soboškem gradu.

»Pomurski vestnik«, 6. 12. 1956

Ljutomerčani na soboškem odru

Zadnjo soboto in nedeljo je gostovala v Murski Soboti dramska skupina Sindikalnega kulturno-umetniškega društva »Janez Kavčič« iz Ljutomera. S tem gostovanjem je ljutomerska dramska skupina vrnila obisk soboškega SKUD v Ljutomeru.

Linhartove veseloigre »Matiček se ženi« Sobočani še niso videli na svojem odru, zato je bilo za prireditev, kot običajno za vsak sličen nastop, veliko zanimanje. Posebno za uprizoritev v soboto zvečer. Lahko trdimo, da so Ljutomerčani s svojim izvajanjem osvojili gledalce iz Murske Sobote.

»Ljudski glas«, 30. jun. 1949

Za gledališče v Soboti

Na plodni seji okrajnega Sveta za prosveto in kulturo prejšnji četrtek je bilo sprejetih več koristnih sklepov, člani pa so dali tudi nekaj dobrih sugestij za napredek kulturno-prosvetnega dela v Pomurju. Med najpomembnejše sodi gotovo načelna soglasna izjasnitev sveta o nujnosti in potrebnosti gledališke stavbe v Murski Soboti.

»Pomurski vestnik«,
15. 12. 1955

V sredo, 12. oktobra ob enih zjutraj so naleteli beli rudarji iz Lendave na drugi vrtini pri Filovcih, v globini 2400 m, na zemeljski plin. Plin je udaril iz vrtine s pritiskom 200 atmosfer na sloju in bruhnil v višino 30 metrov.

»Pomurski vestnik«,
20. okt. 1955

Uspeh desetletnega prizadevanja

Ob koncu lanskega leta je bilo od 8.528 stalnih kar 87 % naročnikov »Pomurskega vestnika« v našem okraju. Izven okraja je tedaj šlo le 787 izvodov in 271 v inozemstvo.

Nič ne pretiravamo, če zapišemo, da se bo tudi v prihodnje nenehno dvigalo število naročnikov »Pomurskega vestnika«, hkrati z njimi pa tudi število njegovih zvestih bralcev. Prizadevanja so rodila uspeh in nedavno zbrani podatki nam povedo, da se je »Pomurski vestnik« ustalil v Pomurju. Postal je lokalni, toda ne lokalističen po svoji vsebini. Na straneh» Pomurskega vestnika« lahko najdejo bralci tudi vesti o tem, kako živijo ljudje v Medjimurju, v ormoški občini in drugod.

Vsakodnevne izkušnje nam kažejo, da tako naročniki kot bralci nestrpno pričakujejo izida sleherne naslednje številke »Pomurskega vestnika«. To velja tako za mlade fante iz Pomurja, ki služijo svoj vojaški rok v mestih in krajih naše domovine Jugoslavije, za kmetijske delavce in delavke na sezonskem delu izven Pomurja, še bolj pa za naročnike in bralce iz našega okraja. O tem se najbolj prepričamo takrat, ko »Pomurski vestnik« iz tehničnih ali drugih razlogov izide z zamudo in ga naročniki in bralci ne dobijo napovedanega dne. V enaki meri povprašujejo bralci po njem tudi v čitalnicah, gostinskih obratih in drugje, a tudi pismonoši bi vedeli mnogo povedati o tem, kakšno razočaranje zavlada v hiši, če je njihova torba sicer napolnjena z raznimi poštnimi pošiljkami, v njej pa ni — »Pomurskega vestnika«.

Zdaj pa zdaj se zgodi, da kakšen naročnik pomotoma izpade iz seznama naslovov. Bližnji takoj zavrtijo telefon ali pridejo osebno v naročniški oddelek, bolj oddaljeni pa v obliki dopisnice ali pisma izrazijo svoje nezadovoljstvo, ki pa se brž prelevi v toliko večje zadovoljstvo, ko naš tednik prispe — v hišo — med svoje bralce.

Vse to in še vrsta drugih drobnih stvari nam priča, da imajo bralci »Pomurskega vestnika« dober odnos do svojega lista. Prepričani smo, da se bo ta odnos v prihodnje še zboljšal hkrati s kakovostjo in pestrostjo našega tednika.

DVAKRATNI JUBILEJ

Kratek »bojni« posvet: številka v počastitev 20-letnice »Ljudske pravice« v Lendavi bo izšla na štirideseti straneh, rekel bi, tako zajetna in vsebinsko bogata kot še nikoli doslej (in tudi ne potlej do naše desetletnice, moja opomba) — se je glasilo mobilizacijsko geslo našega starega (na uho povedano: to je bil naš sedanji odgovorni urednik Jože Vild).

Novinarji (rajši ne bi govorili v množini, kajti ob tej številki sem bila samo dva), stavci, strojniki... To je bila krepka delovna obveznost, saj je bil »bojni« posvet komaj v sredo, že v četrtek naslednega tedna pa je romala po vsem Pomurju v rdeče oblečena slavnostna številka »Pomurskega vestnika« z uvodnikom Edvarda Kardelja »Prekmurskemu ljudstvu ob 20-letnici Ljudske pravice«.

Odveč bi bilo na tem mestu poudarjati, kaj je pomenilo za nas, ki smo kakorkoli sodelovali pri vsebinskem ali tehničnem oblikovanju te številke Pomurskega vestnika, že samo dejstvo, da je zanjo napisal uvodnik

Slavko Klinar — pri našem tedniku je že osem let, posega največ v kmetijstvo, zadnji čas pa ga cenijo tudi športniki.

tov. Edvard Kardelj. To je bila izpodbuda, ob kateri nismo šteli ne robnih in ne večjih težav, ne prečutih noči, ne številnih drobnih poskusov, da bi naš list dobil čimlepše zunanje oblačilo. Niso nam bile potrebne prepričevalne besede, v nas vseh je bilo eno samo veliko pričakovanje: da bo ob pravem času, pred velikim vseslovenskim, praznikom, dobilo »Pomurski vestnik« v roke nad sedem tisoč naročnikov in bralcev v pokrajini ob Muri, številko, za katero smo že tedaj vedeli, da se bo nekoč moral ob njej ustaviti tudi zgodovinar, če bo hotel verno opisati preteklost pomurskega delovnega ljudstva. To je bil en sam živ trak hotenja in prizadevanja: od starega (ki je tedaj prevzel »vrhovno poveljstvo« tudi nad metranjem), strojnega stavca, ročnega stavca (naj povem skromno med oklepaji: ta je metral nekoč tudi prvo številko »Ljudske pravice«) do strojnika, knjigoveza... Iz z nami je bil tedaj tudi zvezni poslanec Vanek Šiftar, ne samo s številnimi sugestijami in pobudami, marveč tudi s krepko ošiljenim svinčnikom korektorja... Skratka: bili smo vsi — znani in neznani, ki smo napisali to številko. V njej pa je bilo življenje pomurskega delovnega ljudstva.

In če se zdaj spomnim na ta dogodek, ki bo ostal v mojem življenju neizbrisan, se lahko samo še nasmejem drobnim anekdotam, ki jih je porajalo skim praznikom, dobilo »Pomurskega vestnika. Denimo: če je stavec Janez skorajda pozabil na svoje obvezne »koktajle«, če se je stari lahko kljub svoji brivski pedantnosti postavil z mocno obraščeno brado, če so korektorju (to pa sem v prvi osebi bil tudi jaz) ob koncu že tako močno plesale črke pred očmi, da jih je z največjo težavo spravljal v neko logično zaporedje...

To pa so bile le malenkosti ob robu velikega dogodka: v četrtek smo resnično slavili dvakratni jubilej.

SLAVKO KLINAR

RESNIČNO NAŠ LIST

»Pomurski vestnik« je v našem okolišu zelo dobro razširjen, saj ga prejema okrog 400 naročnikov. Vsebina časopisa je tembolj zanimiva, čim več je krajših novic iz vseh krajev in z vseh delovnih področij. Nisem ravno prijatelj dolgih člankov, ki se nadaljujejo na eni ali dveh straneh. Zdi se mi, da bralce časopis bolj privlači, če najdejo v njem tudi kakšne novosti ali vesti iz svojih krajev. Pogosteje bi kazalo objavljati tudi prispevke s kritično, a ne samo s pohvalno vsebino.

V domači časopis sem začel dopisovati leta 1953 kot vojak. Tedaj sem namreč v »Obmurskem tedniku« zasledil le malo prispevkov iz mojega okoliša, pa sem se odločil, da postanem stalni sodelavec. Od tedaj redno pošiljam uredništvu vesti in zanimivosti, ki jih domačini prav radi sprejemajo. Tako me v zadnjem času bralci sami opominjajo in dajejo podatke, češ da bi bilo to in to potrebno objaviti v listu. V času mojega sodelovanja s PV pa mi je ostal najbolj v spominu dogodek, ko mi je bilo sporočeno, da sem v tekmovanju dopisnikov v letu 1955 dosegel prvo mesto in prejel denarno nagrado.

GEZA KISELAK
ROGAŠOVCI

Dopisovanje – moj „KONJIČEK"

IVAN KOVIČ, RADENCI

Že v juliju 1948, ko smo izdajali priložnostni tednik »Tekmujemo za V. kongres KPJ« (glasilo OF radgonskega okraja), smo si želeli stalen tednik. Ko je čez leto začel izhajati »Ljudski glas«, je bila ta naša želja uresničena. In zakaj sem redno dopisoval v list »Tekmujmo...«, naš pokrajinski list in drugam: zato, da bi čimbolj seznanil naše ljudi o domačih dogodkih (to bralce posebno zanima). Sicer pa naj izdam tudi majhno skrivnost: dopisovanje je poleg fotografiranja, rekel bi, »moj konjiček«.

★

Pri PV sodelujem že od leta 1951, ko je bila podružnica še v Ljutomeru. V mojem okolišu ima PV največ naročnikov. Bralci so z njim zadovoljni, predvsem zato, ker prinaša tudi drobne vesti in zanimivosti iz naših krajev. Posebno privlačne so slavnostne številke ob občinskih praznikih.

Dopisujem predvsem zaradi tega, da si pri tem izpopolnjujem jezikovno izobrazbo, pa tudi za to, da javnost izve čimveč o dogodkih v našem kraju. Za razvedrilo našim ljudem bi morda kazalo vpeljati tudi šaljivo rubriko.

JAKA MAJCEN,
Križevci pri Ljutomeru

List naj bo ogledalo bralcev ali tudi narobe. Vem, da so bralci zadovoljni z vsebino Pomurskega vestnika. Čim več prispevkov(ni treba, da so dolgi) iz kraja, več bralcev, ki jih list nehote pritegne in izobražuje. »Pri nas, v naši hiši,« večkrat slišim, »ne bi mogli več izhajati brez PV. Saj piše predvsem o našem delu in življenju, pa še naše slike so včasih notri.«

Tokrat se je Bojan Šinko, urednikov ataše pri urejevanju lista nekoliko »urezal«, ko je v atomski naglici napisal humoristični sestavek »Moj direktor« in ga dal staviti v takem formatu, da ni mogel pristaviti še svoje slike. Sicer pa trdi, da opisani direktor ni njegov direktor. Pa kaj hočemo, če je človek žrtev svoje službene dolžnosti!

Najprijetnejši dogodki v moji dopisniški praksi so tisti, ki jih nisem opisal. Dogajajo se često po gostiščih pri točilni mizi. Pristopi človek, ki te sicer »ne pozna« in te nadleguje: »Veste, pri nas je tako in tako, ta je takšen in takšen, rekel je to in to, jaz mu bom že pokazal! Napišite v PV, saj vam bom plačal« Jaz seveda kimam in pritrjujem, pa vendar ne morem napisati, ker so to največkrat čisto osebne »cvetke«. Nadvse prijetno je, kadar lovš podatke, pa ti gre funkcionar z vsemi štirimi na roko. Nasprotno pa je zelo neprijetno, če ti kdo poreče: »Danes ne utegnem, pridite jutri«. Sicer redki primeri v moji praksi, pa vendar..

ČLOVEK O ČLOVEKU

Človek je pravzaprav čudna iznajdba .To upam trditi, čeprav zemlja še ni rodila učenjaka, ki bi se na primer kot Stephenson s svojo lokomotivo, ovekovečil v zgodovini z iznajdbo človeka. Slišati pa je razveseljive glasove, da Adam, ki je bil prvi človek — tako so nas učili v šoli — ni bil Mezopotamec, marveč Rus. To se pravi, da je znanost vendarle napredovala. Sedaj moramo še počakati, da bodo, recimo tudi Američani rekli: »Ne, Adam je bil Američan!« Šele za tem bodo znanstveniki počasi, počasi odgrnili zadnjo tančico skrivnosti: Iznajditelj je bil neki enooki Rus po imenu Ivanuška Blagodatov ali neki John Bull. Ampak do tega je še dolgo, dolgo časa, nekako takrat se bo to zgodilo, ko se bodo uresničila prerokovanja Nostradamusa, ki je bil tudi človek.

V šoli so nas učili med drugim tudi to, da je bil človek nekoč četveronožec, se pravi, žival. Za ponazoritev te trditve smo imeli nešteto primerov iz vsakdanjega življenja. Tudi moj sosed — pardon, soseda ne smem imenovati, ker me pozna — no, pa recimo nekdo, ki me ne pozna, je tak učni pripomoček oziroma šolski primer. Ko sem ga samo enkrat srečal in videl, kako si z vsemi štirimi pomaga proti domu, sem se ogrel za to tezo, čeprav bi me lahko doletela usoda Giordana Bruna ali Jana Husa. Ko so nam učitelji tako

MEDITACIJA

Juš Makovec — najmlajši med novinarji — piše tudi humoreske, meditacije in podobne proizvode. Sicer pa je v uredništvu priznan kot »gospodarstvenik«

zdresirali pamet in tisti ščepec fantazije, ki je potrebna, da ločiš gosje jajce od kurjega, so nam dali hujšo lekcijo. Rekli so: človek je bil tudi plazilec, torej kača. Se o tem sem se kasneje prepričal. Ugotovil sem, da je vsaj »natura« tega človekovega prabitja ostala milijone in milijone let do danes, pa ne pri ljudeh, marveč pri ženskah.

In še besedo dve o pameti. Ko je še pokojni Franc Jožef hlače trgal so rekli: »Človek je krona vsega stvarstva!« Zakaj? Zato, ker ima pamet .Pamet pa je božja sol, ki je ne dobiš v drogeriji, čeprav bi šla prav dobro v denar. Če že načenjam poglavje o pameti, se mi vsiljuje misel, kdaj je bil človek bolj pameten. Ali takrat, ko se je še plazil po zemlji v podobi velekuščarja (naravoslovci, ne razburjajte se, če bom naredil nekoliko po svoje), ali leta 1600, ko so največji modreci sveta — nekaj manj razsodnih se je temu upiralo — razsodili, da se zemlja ne vrti. Ker pa moramo biti ljudje, če že nismo dovolj brihtni, vsaj praktični — celo takrat, kadar kupujemo specerijo — si lahko z vso znanstveno avtoriteto razjasnimo tudi to zagonetko. »V vesolju vlada čudovita skladnost!« je ugotovil že Ptolemej. Ergo, Narava nima rada neskladnosti. Če ima konj ozko truplo, ne more imeti daljših nog kot žirafa. Če je nekdo majhen, ne sme imeti predebele glave. Če je nekdo plešast, si ne sme pustiti rasti brade itd. Na take zadeve se prav dobro razumejo živinorejci in tisti, ki od časa do časa izbirajo različne »misse«. In če se pri tem ravnamo po podobni metodi pot pri odkrivanju elementov, lahko trdimo, da imajo težki ljudje več soli v glavi. Tako se na primer jaz ne bi mogel kosati s človekom, ki je pred milijoni in milijoni let kolovratil po tej zemlji in mu je bilo čisto vseeno ali se počoha po glavi z levo nogo ali z desno roko. Ta znanstvena trditev je zame sicer popolnoma uničujoča, saj ne tehtam mnogo več kot pitan puran. Vendar zaradi tega ne mislim vreči puške v koruzo. Nasprotno: prav pred kratkim sem gledal v naših časopisih čudovite risbe. (To bi spadalo pravzaprav v poglavje, v katerem bi obravnaval preroke, ker pa do tega poglavja ne

(Nadaljevanje na 7. strani)

Lendava – Bogojina – Beltinci

IVO OREŠNIK

»Pomurski vestnik« zelo rad berem in menim, da je že močno osvojil bralce, saj je dovolj pester, tako da lahko vsak najde nekaj záse. Tako imajo bralke najrajši poročila o rojstvih, porokah in smrti, gospodarstveniki imajo v vsaki številki kaj novega in vsebina je zanimiva tudi za kmetovalce. Sam vsekakor najprej pogledam, če je objavljen članek, ki sem ga bil napisal. Pišem bolj iz veselja kot za honorar.

STANKO MAUČEC

V PV dopisujem zato, ker vem, da ga naši ljudje zelo radi berejo. V prvi vrsti jih seveda zanimajo domače novice.

Marsikateri dopis ugodno vpliva na bralce in jih spodbuja k večji aktivnosti. Otrokom je bilo posvečenih doslej le nekaj strani, zato želim, da bi naši mladi bralci našli v prihodnosti, še več svojega razvedrila v domačem časopisu.

ANTON HORVAT

Vsako številko PV pričakujem nestrpno in jo tudi preberem v celoti. Za pisanje v list sem se odločil že pred šestimi leti, predvsem zategadelj, da bi občane redno seznanjal z dogodki v občinskem okolišu. Pri marsikaterem bralcu sem namreč opazil, da v listu poišče najprej domače novice in jih tudi skrbno prebere. Zato bi bilo potrebno pridobiti še več sodelavcev na podeželju; doslej poročamo v glavnem o dogodkih v večjih središčih, ne pa tudi v oddaljenih krajih.

LJUTOMER

JANKO STOLNIK

»Pomurski vestnik« je v desetih letih izhajanja zelo napredoval in si v veliko zadovoljstvo bralcev, pridobil mnogo dopisnikov, ki poleg skrbnih novinarjev poročajo o rednih in zanimivih dogodkih v Pomurju. Posebno razveseljivo pa je, da prinaša poleg domačih novic tudi reportaže in sestavke iz naših sosednjih republik.

Ob tem jubileju toplo pozdravljam vse bralce in sodelavce našega lokalnega lista.

Uredništvo našega lista si je prizadevalo pritegniti k sodelovanju čim več dopisnikov. Samo v letu 1956 je okrog 200 dopisnikov iz vseh krajev Pomurja objavilo čez 600 sestavkov. Tako je nastajal list tudi vedno močnejši odraz javnega življenja. Uredništvo je sklicalo več uspelih razgovorov z dopisniki, na katerih so skupno s člani uredništva ocenjevali svoje delo in list. Slika kaže udeležence prvega posvetovanja dopisnikov, ki je bilo leta 1954.

NOVA SERIJA ROMANOV
V ČASOPISU „ROMANI„

Že nekaj časa zadovoljujejo slovenske bralce, ki imajo radi lepo slovensko besedo, zanimive povesti in privlačni romani v časopisu »ROMANI«, ki ga izdaja Mariborski literarni klub. List, ki bi ga lahko imenovali tudi neke vrste družinski časopis, si je že pridobil ugled in ga bralci zelo cenijo.

Zdaj so v listu zaključili s prvo serijo romanov. Z 20. februarjem bodo pritegnili bralce zopet novi romani, ki so tokrat izbrani še bolje in so namenjeni res prav vsakemu. Uredništvo je po dolgem premišljanju in upoštevajoč okus bralcev izbralo izmed svetovnih del znani roman o padlem dekletu, ki pa se dvigne iz nižin s svojo čisto ljubeznijo, s trpljenjem in končno s smrtjo. To je Dumasova »DAMA S KAMELIJAMI«, znana tudi po nesmrtni operi »La Traviata« in istoimenskem filmu s slavno Greto Garbo v naslovni vlogi.

Divja in neobrzdana narava francoske pisateljice George Sand je znana. Taka je tudi v svojem pisateljskem ustvarjanju. Njeno prvo samostojno delo, roman »INDIANA«, bodo »ROMANI« prvič predstavili slovenskemu občinstvu. Ljubezen, ljubosumje, tragika in med vsem tem sreča so glavni motivi te čudovite zgodbe.

Naposled bo v drugi seriji »ROMANOV« izhajal še izredno napet detektivski roman »ZLOČIN V GRADU«. Med številnimi detektivskimi zgodbami, ki krožijo danes po svetu, je »Zločin v gradu« gotovo med najboljšimi. Že ime pisatelja Emila Gaboriauja to dokazuje. Poleg tega, da je pisan napeto in živahno, so njegove osebe izdelan mojstrsko in zadovoljujejo še tako zahtevnega bralca.

Nova serija romanov v »ROMANIH« bo razen tega bogato ilustrirana ter tiskana tako, da bo lahko vsakdo vezal posamezni roman v knjigo, če bo to želel. Ob koncu je treba povedati še to, da lahko dobe bralci »ROMANE« v vseh trafikah in pri kolporterjih, če pa naročijo najmanj 3 izvode, pa jim uprava dostavi časopis tudi na dom.

Naslov uredništva in uprave »ROMANOV« pa je: Maribor, poštni predal 152.

Beseda naših bralcev

JOŽE KUZMIČ, upokojenec, MURSKA SOBOTA, Kroška 6, se je osebno oglasil v našem uredništvu, ko je v naročniškem oddelku poravnal naročnino za letošnje leto. Na vprašanje:

Pred izidom praznične številke »Pomurskega vestnika« smo zaprosili nekaj naših dolgoletnih naročnikov in bralcev od tu in tam za mnenje o listu. Vsi so nam radi ustregli, tako tisti, ki že deset let spremljajo rast in vzpon »Pomurskega vestnika« kot tisti, ki so se šele v novejšem času pridružili množici njegovih bralcev v Pomurju in izven njega. Njihove kratke in dobronamerne izjave (to niso bili nobeni uradni intervjuji) sicer niso analize doslejšnjih letnikov in številk, pričajo pa o tem, da bralci pozorno prebirajo gradivo, kar pomeni za dopisnike in novinarje našega tednika toliko večjo odgovornost.

KAJ SODITE O »POMURSKEM VESTNIKU« OB NJEGOVEM DESETLETNEM JUBILEJU?

je odgovoril:

»Sem naročnik lista od vsega začetka. Z naročnino nisem bil nikoli v zaostanku, vendar sem bil lani dvakrat prikrajšan, ker mi niste poslali »Pomurskega vestnika«. Z vsebino lista sem zadovoljen, lahko pa bi objavljali še več domačih novic iz Pomurja, ki me najbolj zanimajo. Ker je list tednik, nekatere stvari dnevniki prej objavijo, pogosto pa jih »Pomurski vestnik« prehiti. Želo bi bil vesel, če bi »Pomurski vestnik« izhajal dvakrat na teden. Doma smo naročniki tudi tednika TT in dnevnika »Večer«, kupujemo pogosto »Poročevalca« in tudi »Ljudsko pravico«, vendar beremo »Pomurski vestnik« z velikim zadovoljstvom prav vsi: žena, hči, zet in jaz. Predvsem nas zanimajo drobne novice.«

ERNEST HOJER, ravnatelj trgovskega podjetja »Potrošnik«, je prav tako naš dolgoletni naročnik. Na naše vprašanje, kaj misli:

O RAZVOJU »POMURSKEGA VESTNIKA«

v desetih letih izhajanja, je odgovoril:

»Glede na skromen začetek se je list nedvomno koristno uveljavil v Pomurju. Imam naročene še tri časnike, vendar prebiram »Pomurski vestnik« redno. Z razvojem sem povsem zadovoljen, za podrobnejšo analizo pa bi se seveda moral ustrezno poglobiti v posamezne letnike. Za svojo osebo pogrešam daljših sestavkov.«

V SOBOŠKI ČITALNICI

smo zvedeli, da je zlasti vsak četrtek po »Pomurskem vestniku« veliko povpraševanje in veliko nezadovoljstvo med bralci, kadar ima »Pomurski vestnik« v izhajanju zamudo. Bereje ga stari in mladi obiskovalci čitalnice, najbolj vneto pa seveda naša mladina, ki si tudi na ta način razširja svoje obzorje. Resnica je, da stari in mladi bralci v soboški čitalnici ne bi tako vneto posegali po »Pomurskem vestniku«, če jim vsebina lista ne bi bila všeč. Prav to pa nalaga uredništvu našega tednika nove in odgovorne naloge pri nadaljnji skrbi za še boljšo in še bolj pestro vsebino lista.

ALOJZ SINIČ, rajonski monter, MURSKA SOBOTA, nima mnogo časa za branje, saj je več na delu na terenu kot doma. To je povedal brž v začetku razgovora, nato pa dodal:

»Če drugega ne, preletim vsaj naslove in se na ta način »leteče« informiram o dogajanju v našem Pomurju. Pogrešam več

KRATKIH DOMAČIH VESTI

iz Pomurja in izven njega. Dobro se spominjam, v kako težavnih pogojih je začel list izhajati pred desetimi leti. Morda ne bi škodovalo, če bi naš lokalni tednik posegel, kar zadeva tematiko poročanja, tudi nekoliko izven ožjih meja Pomurja. S tem bo list nedvomno samo pridobil, z njim

pa tudi bralci, ki se bodo seznanili z izkušnjami naših ljudi širom domovine.«

MARIJA KOSI, družinska upokojenka, SREDIŠČE OB DRAVI navzlic visoki starosti (letos bo spomladi dopolnila 91. leto starosti) vztrajno prebira naše slovensko časopisje in zadnje čase tudi naš »Pomurski vestnik« in pravi, da najde v vsaki številki kaj zanimivega. Poleg vesti iz Pomurja bi rada prebrala kdaj pa kdaj tudi kakšno vest iz svojega domačega kraja, kjer pa nam doslej še ni uspelo dobiti dopisnika. Upamo, da se nam bo to posrečilo v letošnjem letu!

ZAPISEK

Nekega sončnega dne sem stal poleg prodajalne časopisov pred soboškim hotelom »Zvezda«. Ulice so bile polne ljudi in vse je izgledalo tako, kot da je na cestah staro in mlado. Kupil sem si »Pomurski vestnik« in ga z veseljem prebiral.

Ko sem listal po straneh časopisa, se je vrtel okrog mene deček kakih 12 let. Vprašal sem ga, kaj ogleduje, on pa mi je z občutkom strahu odgovoril, da bi rad kupil »Pomurski vestnik«, toda: mati mu zanj ne da denarja. Povprašal sem dečka, kaj mu v domačem časopisu najbolj ugaja, a on: slikanice, podlistek in podobne zanimivosti. Med prijetnim kramljanjem pa se nama je približala dečkova mati, pograbila fanta za rokav in dejala: »Kaj tebe zanimajo časopisi, ti si vendar otrok. Takoj se poberi domov in potem na pašo!«

Ne morem opisati, kaj vse je bilo skrito v pogledu dečka, ko se je zazrl v moj obraz: »Kupi mi »Pomurski vestnik«, da ga bom lahko bral vsaj na paši, mama mi ga noče kupiti!« To željo sem mu tudi izpolnil; z naglimi koraki sem stopil za njima na ulico in izročil dečku »Pomurski vestnik«, ki sem ga bil kupil za sebe.

Mater in dečka nisem poznal. Toda ob tem prizoru sem se prepričal, da ima naš list že velik krog zvestih bralcev in to celo med najmlajšimi, ki tudi najdejo v njem dokaj zanimive paše.

I. Selič.

Upravnik kmetijske zadruge Veržej, VLADO FERENC je menil, da bi bil dobrodošli med ostalimi sestavki tudi zanimivi zapiski s kmetijskega področja. Še več pa naj bi časopis objavljal drobnih novic iz naših krajev in objavljal še več slik naših krajev in ljudi.

S področja zadružništva bi njega in člane zadruge najbolj zanimali sestavki o delu zadružnih svetov, o uveljavljanju aktivov mladih zadružnikov in sploh vse, kar lahko pripomore k hitrejšemu razvoju socialističnih odnosov na vasi in temelj temu dvigu kmetijske proizvodnje.

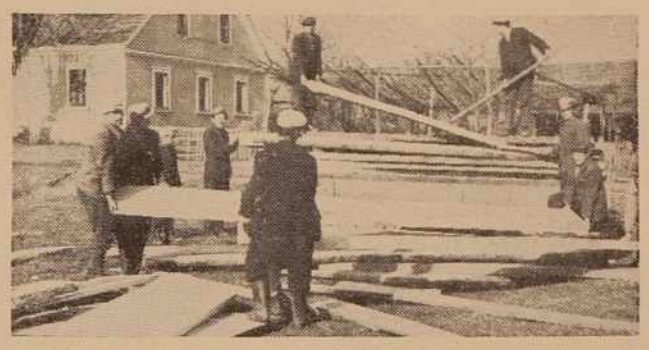

Tudi bralci nam včasih pomagajo pri našem delu s tem, da nas obvestijo o kakšnem dogodku ali pa nam pošljejo celo sliko.

Na sliki: zadružniki v Žepovcih se pripravljajo na gradnjo.

ob desetletnici

SILVA PREAČ, stenodaktilografka, MARIBOR, Kosarjeva 35 sodi med mlajše bralke našega tednika. Na naše vprašanje, kaj sodi o njem, nam je odgovorila:

»Veseli me, da je »Pomurski vestnik«

TAKO RAZSIRJEN LIST,

saj nam o tem priča tudi njegova razmeroma visoka naklada. Bralce izven Pomurja seznanja z življenjem in dogajanjem ob obeh bregovih Mure in nam na ta način približa pomurske kraje in njegove ljudi. List je tudi prikupno ilustriran. Za njegovo popestritev primanjkuje morda črtic in humoresk z domačim obeležjem in narodopisnih ter drugih zanimivosti iz Pomurja. S tem bi se bralci izven Pomurja še bolj seznanili s kraji in ljudmi ob Muri, a tudi bralci v Pomurju bi to nedvomno pozdravili, saj bi tako marsikaj ušlo pozabi. Ob jubileju najboljše želje in čestitke!«

Še več domačih novic

MILICA DESKOVIČ, uslužbenka Komunalne banke v LJUTOMERU je stara bralka našega tednika in vsa leta nenehno spremlja njegov razvoj. V razgovoru nam je zaupala, da je z listom zadovoljna, predlaga pa za Ljutomer in njegov okoliš posebno

LOKALNO STRAN

To pomeni, da si želi še več novic iz svojega domačega kraja, kar ji ne moremo šteti v zlo. Dalje tov. Deškovičeva želi, da bi objavili več prispevkov s področja sodobnega gospodarstva.

JOŽE KIRBUS, uslužbenec občinskega ljudskega odbora, GORNJA RADGONA nam je na naše vprašanje, kaj sodi o »Pomurskem vestniku«, odgovoril:

»List mi je

V GLAVNEM VSEČ.

Če v njem kaj pogrešam, so to kratke vesti iz radgonskega kota, ker sem tu pač doma. Vem, da bi za to bilo potrebno več dopisnikov, upam pa, da to ni nemogoče.«

Dobra raven lista

VLADIMIR KUKANJA, uslužbenec, MURSKA SOBOTA, je z razumevanjem ustregel naši prošnji. Na naše vprašanje, če je

ZADOVOLJEN Z NAŠIM TEDNIKOM,

nam je odgovoril:

»Sodim, da je list v glavnem dober. Obravnava predvsem gospodarsko problematiko, zlasti kmetijstvo. Tekoče in podrobno poroča o družbenem dogajanju (občni zbori). Precej je tudi notic s podeželja. Z zadovoljstvom ugotavljam, da se je poročanje o športnem dogajanju od lanske jeseni močno zboljšalo. Ugajajo mi tudi kritična poročila o sporedu kinematografa oziroma o predvajanih filmih. To je koristno, bilo pa je tudi potrebno. Ne zamerite, če se mi zdi včasih ta ali ona številka premalo pestra. Vsekakor pa je dosegel list v desetih letih izhajanja dobro raven.«

* * *

K tem izjavam bi lahko dodali tudi izvlečke iz pisem, ki jih dobivamo od naših bralcev raznih poklicev in razne starosti, tudi od anonimnih. Iz vseh lahko razberemo to, da jim je list pri srcu in da ima vsak bralec kakšno drobno željo. Vseh, kajpak, ne bomo mogli izpolniti kar takoj, sčasoma pa upamo, da bomo lahko ustregli, v kolikor ne bo preveč novih želja. Parlament želja naših bralcev ... Mi imamo samo eno in sicer to, da bi jih v prihodnje še bolj zadovoljili.

Iz rok v roke

ŠTEFAN ZENKOVIČ, upravnik hotela »Jeruzalem«, LJUTOMER nam je odgovoril na dvoje vprašanj. Najprej nas je zanimalo njegovo osebno mnenje o »Pomurskem vestniku«. Odgovoril nam je:

»List mi ugaja, zato ga redno prebiram. K njegovi vsebini nimam NOBENIH POSEBNIH PRIPOMB, čeprav bi bil še bolj zadovoljen, če bi našel na straneh lista še več domačega drobiža. Na ta način bi se list še bolj približal svojim bralcem, katerih število narašča iz leta v leto.«

Na naše drugo vprašanje, če domači in drugi gostje v hotelu posegajo po »Pomurskem vestniku«, nam je tov. Zenkovič odvrnil:

»V četrtek dobimo »Pomurski vestnik« in v četrtek zvečer ga običajno zmanjka, ker ga gostje enostavno odnesejo. V kolikor list ostane, je naslednjega dne že ves scefran, ker gre iz rok v roke.«

ČLOVEK O ČLOVEKU

(Nadaljevanje s 6. strani)

bom prišel, saj mi je bilo naročeno, naj kar hitro naredim piko, povem to že sedaj). Te slike so navadno take: Marsovci, suhi kot preklje, skoraj brez glav, iz ovratnikov pa jim gleda nekaj, kar je podobno televizijski anteni. He, televizijska antena pa je v današnjem času že pojem nečesa velikega, skoraj božanskega! Torej tudi vi — z mano vred — ki ne računate svoje kilogramske manjvrednosti na cente, imate ceno.

Tako daleč pač pride človek, če izprašuje svojo krvavo vest. Ko sem takole mimogrede razmišljal o človeku, sem med človeškimi lastnostmi našel tudi to, da je človek zelo dojmljiv za samokritiko. Sam si lahko očita še tako hude reči. Pa poskušajte natvezti kaj podobnega svojemu sosedu! Rohnel bo in vam grozil s tožbo. Tožba pa je neprijetna, ker ji lahko sledi tudi preklic, ki je velika nevšečnost za vsako tiskarno.

Tako daleč me je privedlo razmišljanje o sebi. Iz vsega tega bi lahko nastala cela disertacija, ki bi jo proti nagradi tudi posodil temu ali onemu, kadar bi, če že ne na pariški Sorbonni, pa vsaj na naši domači »Almi mater«, zagovarjal svojo duhovno eksistenco. To bi bilo končno tudi povsem človeško.

Sedaj me čaka še zaključek uvodne poante. Kot vidimo in beremo, pa ne v časopisih, se ukvarjajo ljudje z različnimi poizkusi. Nekateri silijo v atmosfero, drugi v morske globine. Sam bi najraje ostal na zemlji, saj bom imel tako še največ možnosti, da nekoč, po dolgem času, iskanjih in poizkusih, napišem zavodu za registriranje patentov dolgo obrazložitev, ki bo imela blešteč naslov: »Iznašel sem človeka« ...

Vse do tega slavnega trenutka pa se bom mazal s čudovito mastjo, ki se ji po domače pravi potrpežljivost.

Juš Makovec

Pomenek pod cekarji — ali: posrečen posnetek sejmskega prizora v Murski Soboti

Moj direktor

Ugotavljam, da imam svojega direktorja iz dneva v dan rajši. Najbrž zato, ker ga enostavno pogrešam. Kadar vstopim v njegovo pisarno, ko na moje trkanje ni nobenega odziva, me pozdravi praznina za njegovo pisalno mizo, nakar si zažvižgam tisto znano: »Al' njega ni ...« Ta pesem mi je prešla že v navado.

»Tovariš direktor je na seji tega in tega občinskega foruma ...«

»Tovariš direktor je na seji tega in tega okrajnega foruma ...«

»Tovariš direktor danes ne pride več, ker je na tem in tem sestanku ...«

Takšni in podobni so odgovori uslužbenke v tehničnem vodstvu, ki vodi evidenco o direktorjevi odsotnosti. Tajnice moj direktor nima, sicer bi ga človek čakal do skrajnosti ...

Pogosto me kakšna nujna zadeva prisili, da potrkam na vrata direktorjevega stanovanja.

»Pride šele okrog polnoči, je na tem in tem sestanku tam in tam ...«

Tu ni potreben noben komentar več. Skratka: idealni direktor! Zato ga imam tudi tako rad!

Naposled sem sklenil predlagati direktorju, naj izposluje pri komisiji za delovna razmerja novo delovno mesto. V poštev bi prišel neke vrste direktorjev diplomatski zastopnik, ki bi prisostvoval raznim sejam in sestankom izven podjetja, prevzel njegove družbene funkcije in naloge itd.

Računovodja je brž odločno protestiral, ko je slišal moj predlog. »Tako pa ne, dragi tovariš!« je dejal. »To bi pomenilo ustanoviti diplomatskega (beri: črnega) sklada, urediti diplomatskega magacina, nakup avta in ne vem kaj vse. To bi nas ekonomsko uničilo. Predlagam, naj se direktor razdeli na več delov in konec besedi.«

Tovariš direktor bi rad ustregel tej želji. To bi pomenilo za podjetje izdatek ene same plače, pod geslom »Več muh namah« a kaj, ko po vseh naravnih zakonih človeka ne moreš razdeliti na več delov — razen po smrti, kar pa pade v breme sredstev socialnega zavarovanja pod postavko »Zdravstvene usluge po smrti zavarovanca.«

Po dolgi razpravi smo se sporazumeli, kaj bi bilo najbolje. Zedinili smo se za razpis delovnega mesta za novega direktorja. Ta naj bi bil po možnosti siamski dvojček, vendar po kirurškem nožu ločen od svojega »jaza«. Prvi naj bi opravljal delo v podjetju, drugi bi hodil na seje in sestanke izven podjetja. Tu pa je še direktorjeva žena, ki je predlagala siamskega trojčka, direktorjevi otroci pa četverčka ...

In ko je računovodja zvedel, da bi bili vsi štirje na plačilni listi podjetja — torej štirje namesto enega dosedanjega, ni več niti protestiral, ker ga je prej zadela kap. Kap zaradi varčnosti v imenu podjetja. Skratka žrtev svoje službene dolžnosti.

Sklenili smo, da se bo ob odprtem grobu poslovil od njega tovariš direktor, če ne bo prav takrat na sestanku ...

Bojan Šinko

To stran smo namenili našim izseljencem v tujini

Naš razgovor o relaciji

TUJINA - DOMOVINA

Naš sodelavec je obiskal predsednika podružnice Izseljenske matice tov. *Franca Šebjaniča* in mu zastavil nekaj vprašanj v zvezi z opravljenim delom in bližnjimi načrti podružnice v letošnjem letu.

VPRAŠANJE: Tovariš predsednik, povejte, prosim za naše bralce nekaj o delu podružnice Izseljenske matice v Murski Soboti. Kakor znano, je bilo lansko leto pomembno, kar zadeva navezovanje stikov z našim življem v tujini. Ste tudi Vi tega mnenja?

ODGOVOR: Lani je naša podružnica Izseljenske matice organizirala oziroma pripravila predvsem izdajo fotoalbuma »Dragi kraj domači«, ki je naletel na izredno dober sprejem pri naših izseljencih, obiskovalcih domačih krajev, kakor tudi pri ostalih izseljencih. Zanimivo je s tem v zvezi omeniti dejstvo, da so v pismih naročali ta album naši ljudje iz ZDA, Kanade in Nemčije. Nekateri izseljenci iz Francije in Argentine, ki so prišli na obisk v domači kraj, pa so ponesli določeno število izvodov tega albuma s seboj in jih tam razprodali. Album je izšel v nakladi 1200 izvodov in je sedaj na zalogi samo še nekaj sto izvodov. Zaradi povpraševanja izseljencev ne moremo pričakovati, da bi prišel v prodajo tudi za domače prebivalstvo.

VPRAŠANJE: In organizacija lanskoletnega izseljeniškega dne?

ODGOVOR: Lanskoletni izseljenški dan oziroma teden je nedvomno dobro uspel. Izseljenci so bili s to prireditvijo izredno zadovoljni. To dokazujejo tudi njihova pisma, saj je bilo lani prvič po vojni doma tolikšno število izseljencev. Prišli so in se udeležili prireditve izseljenci iz ZDA, Argentine, Francije, Nemčije, Avstrije ter Madžarske. Najbolj jim je ugajal topel in prisrčen sprejem in sploh vsa pozornost, ki smo jim jo posvetili. Predvsem so se navduševali nad kvaliteto in pestrostjo samega kulturnega programa, nad povojnimi pridobitvami v Prekmurju (nekateri so se prvič v življenju seznanili z objekti za pridobivanje in črpanje nafte iz zemlje), najbolj pa jih je ganil prisrčen sprejem pionirjev v Bogojini in zato se ga še danes z radostjo v srcu spominjajo.

Da je je podružnica Izseljenske matice v Murski Soboti v preteklem letu pričela tudi zbirati predmete in dokumente, ki so v zvezi s problemi našega izseljenstva. Zbirka teh predmetov in dokumentov bo v prihodnje na ogled v soboškem pokrajinskem muzeju. Po drugi strani pa je začela naša podružnica zbirati statistične podatke in vpostavljati kartoteko izseljenskih naslovov. Ta bo v prihodnje v veliki meri olajšala povezavo z našimi ljudmi na tujem, saj ni imel doslej nihče točnega pregleda o njihovih bivališčih, življenju in dejavnosti. Hkrati se je začela podružnica tudi organizacijsko krepiti tako z individualnim kot kolektivnim včlanjevanjem. Tu velja poudariti, da so pokazala nekatera podjetja za dejavnost podružnice Izseljenske matice vse razumevanje, s plačano vpisnino pa so tudi gmotno podprla njeno dejavnost.

VPRAŠANJE: Kaj predvideva oziroma pripravlja podružnica v letošnjem letu?

ODGOVOR: Podružnica se pripravlja na letni obračun svojega dela, ki bo po vsej verjetnosti prihodnji mesec. Razen tega pa že zdaj pripravlja neke vrste koledar oziroma program svojih letošnjih prireditev. Tu je na prvem mestu skupna prireditev za izseljence — obiskovalce domačega kraja, skušali pa jih bomo seznaniti tudi z lepotami in napredkom ostalih predelov naše domovine. V kolikor bo mogoče, bo podružnica rada izpolnila posebno željo mnogih naših izseljencev s tem, da jim bo pomagala pri organizaciji skupinskega potovanja v domači kraj in pri urejanji letovanja za izseljenske otroke ob našem morju, kjer bi se izseljenski otroci tudi bolj seznanili z jezikom svojih staršev.

Podružnica bo v letošnjem letu organizirala sistematično povezovanje z našim življem na tujem in pa skupinsko obiskovanje svojcev iz Prekmurja predvsem v Franciji. Pred durmi je odhod delegacije podružnice v Pariz in prav tako prve skupine sorodnikov, ki bodo obiskali svojce v Franciji. V perspektivi je še obisk naših ljudi v Nemčiji in Avstriji.

Na zadnji seji je izvršni odbor podružnice Izseljenske matice v Murski Soboti sklenil izdati majhen bilten, ki naj bi naše izseljence že predhodno seznanil s predvidenimi prireditvami in možnostjo obiskov domačega kraja v letošnjem letu. Tu kaže pripomniti, da pogreša podružnica večjo dejavnost turističnih organizacij v Pomurju, saj ne moremo nuditi našim izseljencem nobenega prospekta in vodiča naših krajev v Prekmurju in Pomurju.

B. S.

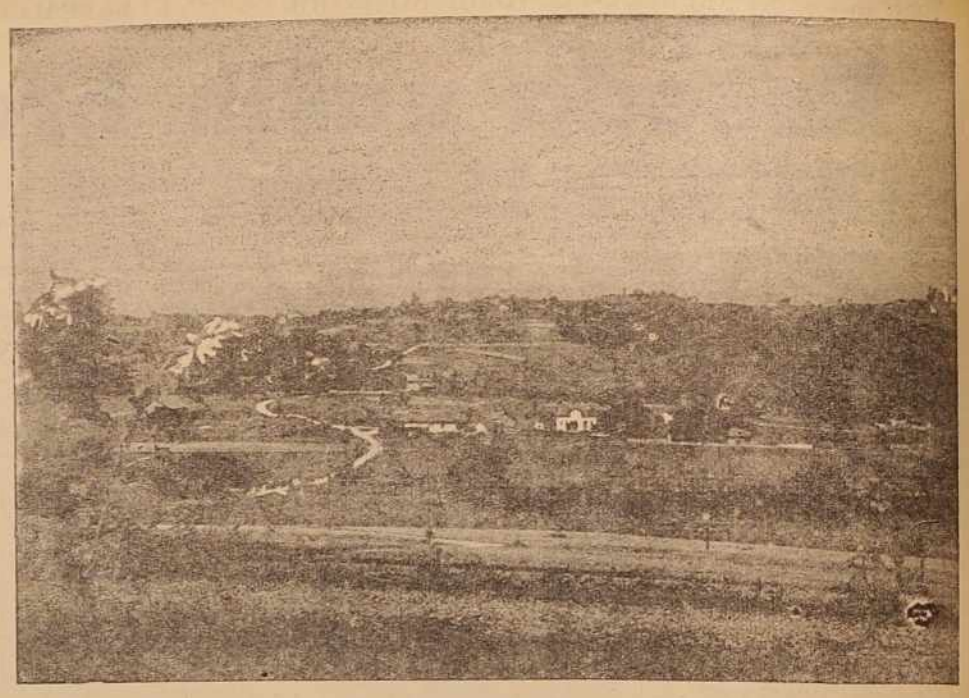

Preljubi kraj domači!

»Prosim, pošiljajte mi „Pomurski vestnik"

Z LETALSKO POŠTO«

Uredništvo našega tednika obljublja, da tudi v prihodnje ne bo pozabilo našega življa v tujini

Tudi naš tednik služi kot vez na relaciji TUJINA—DOMOVINA. O tem nam pričajo številna pisma naših izseljencev, ki si vedno bolj želijo domače tiskane besede. Mnogi naročajo »Pomurski vestnik« preko svojih sorodnikov, drugi se zopet s pismi obračajo na naše uredništvo oziroma upravo. Vseh pisem, ki jih dobivamo iz raznih evropskih in čezmorskih dežel, sicer ne moremo objaviti naenkrat, toda teh nekaj izvlečkov, ki jih priobčujemo, dovolj zgovorno priča, kako je pri srcu našim ljudem v tujini njihov DOMAČI KRAJ. Prav nič ne pretiravamo, če zapišemo, da je mnogim našim izseljencem naš tednik več ali manj edina vez z domovino.

○ KAREL ČASAR (319 MC. DERMONT AVENUE WINIPEG — MANITOBA — CANADA) piše med drugim:

»Prosim cenjeno uredništvo »Pomurskega vestnika«, da mi začne redno pošiljati list sem v Kanado, ker me zanimajo domače novice. Prosim, pošljite mi list čimprej...« (27. 11. 1957)

○ LUDWIE HORWATH, 305 MARKHAM STR. TORONTO 4, ONTARIO — CANADA:

...»Upam, da mi boste pravočasno pošiljali »Pomurski vestnik« ...Prosim, pošiljajte mi ga z letalsko pošto. V upanju, da bom pravočasno prejemal »Pomurski vestnik«, Vas pozdravljam...«

(26. 12. 1957)

○ LADISLAV KERČMAR, 147 ROSHOLME Rd TORONTO 4 — ONTARIO — CANADA:

Kot izseljenec v Kanadi iz našega lepega prekmurskega domačega kraja Vam pošiljam iskrene pozdrave in Vam želim mnogo uspehov v Vašem napredku. Kot domačin, ki ne more pozabiti svojega rojstnega kraja, imam veliko željo in veselje, da bi še nadalje (čeprav sem v tujini) bral naš domači list »Pomurski vestnik« in Vas vljudno naprošam, da mi ga po možnosti pošiljate priporočeno. Ni važno, če bo poštnina kaj več stala, želim le, da bi la, da tednik redno prejema in da je z njim zadovoljna...«

(27. 1. 1958)

○ SABINA HORVAT (LAVAL AVENUE 3893, MONTREAL — CANADA):

»Sem rojakinja Pomurja in rada berem slovensko časopisje. Tukaj v Montrealu sem dobila v roke »Pomurski vestnik« in se mi je takoj prikupil. Zato sem se odločila prositi Vas, dragi rojaki, da mi ga redno pošiljate. Prilagam ček za naročnino in se že vnaprej zahvaljujem...«

(4. 8. 1958)

○ ŠTEFAN HOZJAN, Lendava, Partizanska 58:

...»Lani sem naročil »Pomurski vestnik« tudi na ime svoje sestre, ki je v Franciji, in sicer na naslov: MARIJA HOZJAN, chez Mr. RENÉ DEFORS, FERME ST. ANDRE, CHATEAU LANDON, SEINE ET MARNE — FRANCE. Sestra mi je v vsakem pismu sporočila redno dobival. Vem za več rojakov, ki srčno želijo brati naš domači list...«

(9. 10. 1957)

○ Mnogi izseljenci nestrpno pričakujejo dne, ko jim pismonoša prinese list iz domačega kraja. LUIS PAVLICIH, LAS VIOLETAS 877 — MONTEVIDEO je poslal naši upravi naslednji dopis:

»Vprašam Vas, zakaj od 9. marca t. l. nisem dobil »Pomurskega vestnika«. Zdaj sem dobil št. 17 in 18. Čakal sem dva meseca. Nestrpno pričakujem Vaš časopis...«

(2. 6. 1958 — Imenovani je res dolgo čakal na časopis, vendar za to ne zadene naše uprave nobena krivda.)

○ JOHN MAGYAR, EDSON BOX 662 — ALBERTA — CANADA:

»Prosil bi Vas za »Pomurski vestnik« in če je mogoče, mi ga pošiljajte v Kanado. Vsak človek rad bere svoj domači časopis. Prosim Vas, pošljite mi ga takoj. Pišite mi tudi, kako Vam naj pošljem denar: v pismu ali pa preko banke. Prosim Vas, odpišite mi, kako in kaj. Nasvidenje!...«

○ Dolga je pot »Pomurskega vestnika« do naših izseljencev v tujini iz teh ali onih razlogov. MARTIN PAL, RUAN Chez Mr. VIRON PAR ASCHERES — LE MARCHE — LOIRET — FRANCE se je hudomušno razjezil na našo upravo:

»Lepo prosim upravo »Pomurskega vestnika«... Dolgčas mi je po »Pomurskem vestniku«, zato sem se odločil, da bom pisal... Moj časopis potuje po Franciji in sam ne vem, kod in kie. Doslej sem ga zmeraj dobil v ponedeljek, sedaj pa vsak ponedeljek čakam na časopis iz mojega domačega kraja in to zaman. Prilagam točen naslov, ker je pomota pri naslovu...«

(5. 5. 1958)

○ FRAN SOSTARIC, 212 MC CAUL ST, TORONTO — ONTARIO — CANADA:

...»Želim postati Vaš naročnik. Prosim, da mi pošljete Vaš list »Pomurski vestnik«...«

(14. 10. 1957)

○ ERNEST VREČIČ — TORONTO — CANADA:

...»Preteklo je že precej časa, odkar sem zapustil svoj domači kraj. Zelo pogrešam novice iz domačega kraja... Priporočam se, da mi list redno dostavljate...«

(6. 1. 1958)

○ Te dni se je s svojim pismom oglasil tudi STEPHANE KAVAS, TOUFFLIN RICAMETZ par ST. PAULE sur TERNAISE — PAS DE CALAIS — FRANCE:

»...Pozdravljam vse člane kolektiva »Pomurskega vestnika« kakor tudi vse prebivalce Pomurja. Naročnino bom poravnal, ko pridem na dopust v domovino... Vas pozdravljam!«

Še in še bi lahko naštevali... V naše uredništvo in upravo prihajajo pisma, dopisnice, svojci izseljencev. Obeležje vsega je ena edna želja, ki jo zmeraj radi ustrežemo: PRIBLIŽAJTE NAM DRAGI KRAJ DOMAČI!...

Zato ob deseletnem jubileju našega tednika obljubljamo, da tudi v prihodnje ne bomo pozabili našega življa v tujini. Skupno s podružnico Izseljenske matice v Murski Soboti se bomo potrudili, da bo relacija TUJINA — DOMOVINA čim krajša!

Predstavniki podružnice Slov. izseljenske matice iz M. Sobote v Franciji

Te dni je odpotovala v Pariz na obisk k našim izseljencem štiričlanska delegacija Podružnice Slovenske izseljenske matice v Murski Soboti. V tej delegaciji so tovariši: Franc Dečko, Bela Horvat, Marija Ferjan in Štefan Kuhar.

S predstavniki Matice je odpotovala na obisk k svojcem, ki živijo v Parizu in okolici, tudi prva skupina rojakov iz različnih krajev Prekmurja.

Iz pisem naših rojakov

V SVETU

Podružnici Slovenske izseljenske matice v Murski Soboti prihajajo mnoga pisma naših rojakov na tujem. Ker govori iz teh pisem velika ljubezen do rodne grude, smo izbrali za objavo nekaj značilnih vrstic.

Marija Kiefer iz Orscholza v Posarju, ki že več kot šestnajst let živi na tujem, je med drugim v svojem pismu zapisala tele tople vrstice:

Pred kratkim sem sprejela zaželeni foto-album »Dragi kraj domači«, kakor tudi Vaše pismo, za vse vam bodi iskrena hvala.

Ne morete si mojega veselja predstaviti, ko sem listala in pregledovala album. Slike so mi pričarale vsaj košček stare in nepozabljene domovine. Zato pa še enkrat vsem, ki so posredovali in pripomogli k temu našemu najlepšemu izseljenskemu darilu iz domovine, najlepša hvala. Bodite prepričani, da šmo, čeravno že dolga leta priklenjeni na tuja tla, vendar še zavedni Slovenci. Res si človek lahko uredi dom tudi v tujini ali domovine ne! Domovina je samo ena in nje ne more nadomestiti ne bogastvo ne zaklad. Tujina ti lahko vzame vse ali ljubezni do rojstnega kraja ti ne more iztrgati. Pred kratkim sem bila pri smrtni postelji neke devetdesettri letne starke, po rodu Poljakinje, ki je že preko 60 let živela v tujini. Kako težko se je poslavljala in v svoji fantaziji silila domov v bivšo rojstno domovino!

Joseph Smej, ki prav tako dolga leta živi v Steeltonu v Združenih državah Amerike in ki je rodom iz Bogojine, je na tak pretresljivo iskren način in v domačem narečju začel svoje pismo in naročilo za foto-album:

»DRAGA NASA LEJPA STARA DOMOVINA I FSI ŠTERI STE TAN. FSE VAS LEPOU POZDRAVIM...«

Martin Pintarič iz Port Arthura v Kanadi, ki odhaja na delo tudi po 400 milj daleč od svojega bivališča, pa je poslal s svojim voščilom za novoletne praznike tudi tole iskreno sporočilo:

»Oprostite mi, ker Vam prej nisem poslal denarja za album, ki me je zelo razveselil. Že vnaprej Vas prosim, da mi pošljete, če boste prihodnje leto spet kaj takšnega imeli za nas, ki smo v tujini...«

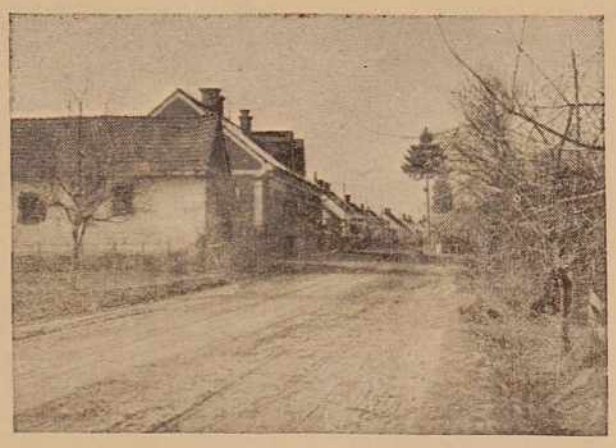

»Ljudje se srečajo...«

»Ljudje se srečajo, pa naj bo kjerkoli« — nam je v prisrčnem pismu sporočila naša rojakinja Matilda Bukovčeva iz Francije.

Ljudje se srečajo! Naj bo prav letošnje Novo leto dan takega srečanja — srečanja med nami, ki živimo v svobodni Jugoslaviji, in rojaki, ki so morali v tuj svet za kruhom — za potrebnim zaslužkom. Je že tako: tujina je vzela mnogo naše dragocene krvi, vzela nam je na tisoče podjetnih mož in žena, ki so si v boju za življenjski obstanek našli novo domovino — daleč proč od svoje rojstne grude, svojcev, znancev, prijateljev — najdražjih. In prav taka je resnica: ločijo nas tisoči kilometrov, ločijo nas gore, reke, morja... in za vedno bi nas ločili, da ni nam vsem — doma in v tujini — nekaj skupnega v zavesti: namreč, da smo se rodili in da smo zrasli na slovenski rodni grudi, da smo kot mali otročički osvajali prvi svet na prekmurskih ravninah in položnih hribčkih naše lepe goričke krajine. In kdo ne bi pohitel nazaj v kraje, kjer je preživljal svoja delinska leta?

»Obmurski tednik«, 30. dec. 1954

Za tesnejši stik z našimi izseljenci

Prav te dni smo že dobili Pododbor Izseljenske matice za Pomurje. Osnovni smoter tega odbora bo: še tesnejša povezava z našimi rojaki — izseljenci, ki naj čutijo, da tudi v stari domovini nekdo misli na nje, da jim pomaga in svetuje! Svoje poslanstvo bo odbor opravljal tako, da bo skrbel za širjenje domačega tiska (Obmurski tednik, Izseljenški koledar, Rodna gruda, knjige Prešernove družbe itd.) med našimi ljudmi na tujem, odgovarjal na njihova pisma in jim tudi posredoval pravne in druge nasvete, kadar se bodo izseljenci z raznimi vprašanji obračali do njega. Razen tega se bo zavzel tudi za to, da bodo rojaki, ki pridejo domov na obisk, kar najlepše sprejeti v naši sredini.

»Obmurski tednik«, 9. jun. 1955

Letos in v prihodnje velja naša skrb tudi delavski mladini in njenim problemom, ki so naši skupni problemi.
Na sliki: predsednik OK LMS tov. Seruga med mladimi proizvajalci v »Pomurskem tisku«

V soboto:

Zbor brigadirjev

V soboto, dne 21. februarja, ob 9. uri dopoldne bo v Soboti zbor vseh brigadirjev I. pomurske delovne brigade »Stefana Kovača«. Na zboru bodo svečano izročili brigadi Red dela III. stopnje, s katerim jo je pred nedavnim odlikoval predsednik Republike.

S poti predsednika Tita

MED PRIJATELJI V SUDANU

Bolj kot za katero koli drugo državo je obisk predsednika Tita pomemben za mlado republiko Sudan. Morda so prav zaradi tega pripravili našemu predsedniku Titu tako prisrčen in prazničen sprejem. Povsod so bile izpisane dobrodošlice in podobni pozdravi med gozdom zastav obeh držav. Vsi časopisi so posebej poudarjali, da je predsednik Tito eden izmed stebrov miru in svobode človeštva. Posebej so poudarili, da Tito ni samo uradni gost države, temveč gost ljudstva, ki ga ceni kot uglednega politika, državnika in borca za dobro človeštva.

Na večerji, ki jo je priredil na čast gosta predsednik vrhovnega vojaškega sveta Sudana general Abud, je dejal gostitelj v zdravici, da sudanska vlada popolnoma soglaša s stališčem, ki ga je jugoslovanska vlada izrazila v svoji zunanjepolitični izjavi marca 1955. leta. Abud je poudaril Titovo prizadevanje za dajanje pomoči državam, ki se porajajo in razvijajo in za sodelovanje z državami, ki težijo po neodvisnosti.

Na to zdravico je predsednik Tito med drugim odgovoril z naslednjimi besedami: »Trajni mir in aktivno mednarodno sodelovanje se lahko uresničita samo med samostojnimi in enakopravnimi narodi in državami«. Potem je govoril o nujnosti aktivne miroljubne koeksistence v današnji dobi mednarodnih odnosov.

Kartum — glavno mesto Sudana

Po krajšem bivanju v Sudanu, ko si je ogledal nekatere pomembnosti te dežele in je prisostvoval tudi veliki vojaški paradi in obiskal tudi nekatere ustanove, se bo jutri napotil na obisk v Združeno arabsko republiko, kjer ga že nestrpno pričakujejo. V ZAR se bo predsednik Tito razgovarjal z Naserjem o vprašanjih skupnega interesa.

Mladina postaja resnična socialistična sila

Vloga ljudske mladine v pogojih izgrajevanja in nadaljnjega razvijanja našega komunalnega sistema na dnevnem redu okrajne konference LMS v Murski Soboti

Okrajna mladinska konferenca, ki je bila minulo nedeljo v M. Soboti, je ponovno pokazala, da so naši mladi naredili v Pomurju v primerjavi s preteklimi leti velik korak naprej: od razprav o nekih posebnih mladinskih problemih so presli — kakor med tem že samo delo naše mladine — v obravnavo vseh družbeno političnih gospodarskih vprašanj naše pokrajine, to pa z vidika: kako se je v reševanje vseh teh vprašanj vključevala in jih pomagala reševati organizacija ljudske mladine v našem okraju.

Konferenci so prisostvovali razen številnih delegatov organizacij LMS Pomurja sekretar OK ZKS tov. **Jan Ros**, član predsedstva CK LMS tov. **Božo Jurač**, sekretar okr. odbora Socialistične zveze tov. **Sida Podleskova**, predstavnika kluba prekmurskih akademikov in prleškega študentskega kluba ter drugi gostje. Konferenco je pozdravila tudi delegacija soboških pionirjev.

Mladi so pogosto premalo pogumni

O aktualnih nalogah organizacij LMS v Pomurju je govoril predsednik OK LMS tovariš **Stefan Seruga.** Med drugim je poudaril, da je kmetijska proizvodnja v Pomurju močno zaostala za razvojem ostalih področij gospodarstva. Vodilni tovariši v mnogih kmetijskih zadrugah pa še danes ne čutijo dovolj potrebe po naslonitvi na mlade ljudi in preko raznih oblik dela, ki jih lahko zagotovijo aktivi mladih zadružnikov, pritegovati v akcijo mladince kot pomočnike v boju proti zaostali miselnosti in kot pomoč v delu starejših. Toda dosikrat so tudi mladinci premalo pogumni, premalo smeli, da bi glasno rekli besedo, ko vidijo nepravilnosti, pa četudi jih je za zdaj bolj malo v zadrugah in zadružnih organih. Mladi morejo biti prvi, ki bodo najprej videli negativne pojave in primere in nastopili proti njim.

V nadaljevanju svojega govora je tov. Seruga dejal, da je bilo v zadružne svete izvoljenih 1565 članov — med njimi pa je 341 mladincev in mladink. To je sicer v primerjavi s številom vseh članov zadružnih svetov le 22 odst., toda osnovno vprašanje je v tem, da klubi mladih zadružnikov niso pozitivno odgovorili na svoje naloge. Tako je pri 48 KZ le 32 aktivov mladih zadružnikov in v njih le 720 članov. Dalje ti aktivi v večini primerov še niso aktivni in šele iščejo vsebino svojega dela. Zato so bile tudi določene težave pri kandidiranju in izvolitvi mladink in mladincev v zadružne svete. Zategadelj morajo mladinska vodstva posvečati tem mladincem, ki predstavljajo organizacijo LMS v zadružnih vodstvih, toliko večjo pozornost in skrb za njihovo izobrazbo, za njihovo ekonomsko in politično prepričanje s ciljem našega zadružništva. Tu pa bo morala biti mladina obenem deležna podpore s strani zadružne zveze, SZDL in ZK.

(Nadaljevanje na 10. strani)

ZBOLJŠANI POGOJI

Član predsedstva CK LMS tov. Božo Jurak je zbranim delegatom LMS iz Pomurja na minuli okrajni mladinski konferenci govoril o novih nalogah organizacij LMS v bistveno spremenjenih pogojih razvoja našega zadružništva. Za napredek na naši vasi daje družba vedno več sredstev, spremenila pa se je tudi vloga kmetijskih zadrug, ki že imajo organe družbenega upravljanja — zadružne svete. Danes že lahko ločimo na naši vasi dvoje — tiste, ki so za napredek in ostale, ki jih je razvoj prehitel. To pa pomeni hkrati zboljšane pogoje za živahnejše politično delo na vasi.

Žal pa doslej ni bilo usklajenega dela organizacij LMS z osnovnimi pogoji dela. Občinski forumi so prepustili vso skrb zadružnim organizacijam, kar se je odrazilo tudi v kadrovskem pogledu. Vse to narekuje, da se bodo morala vodstva organizacij LMS ponovno lotiti poglobljenega dela na vasi. Z vsemi konkretnimi nalogami (pridelovalno sodelovanje itd.) mora biti mladina seznanjena do podrobnosti, ker bo le tako lahko vplivala na svoje starše in tudi sama videla perspektivo.

Ob vsem tem je potrebna povezava med mladino in zadružnimi sveti. Dalje je potrebno usposabljati mladino za posamezne naloge — osnovne ukrepe v letošnjem letu. Priporočljiva je organizacija spretnostnih tekmovanj (ne najprimitivnejših) in razstav, ki lahko mnogo pripomorejo k živahnejšemu mladinskemu delu na vasi. Potrebna je tudi večja skrb za mlade delavce na socialističnih kmetijskih obratih.

Če dodamo k temu še obljubo prleškega študentskega kluba, da bodo njegovi člani pomagali aktivom mladih zadružnikov v Pomurju v obliki strokovnih in političnih predavanj, ter obljubo kluba prekmurskih akademikov, da se bodo njegovi člani med počitnicami vključili v individualno in konkretno delo, si lahko obetamo med mladino na naši vasi že v letošnjem letu tudi potreben zagon in ustrezne uspehe.

bš

V ponedeljek zvečer je predaval ob številni udeležbi v dvorani kina »Park« v Murski Soboti o aktualnih problemih v kmetijstvu sekr. OK ZKS Celje in zvezni ljudski poslanec Franc Simonič. Predavanje je bilo v okviru Ljudske univerze. Prisotni so z velikim zanimanjem sledili izčrpnim in tehtnim izvajanjem predavatelja (na sliki drugi od leve v družbi s Francem Kimovcem, Tonetom Boletom in dr. Maksom Šnudrlom), zlasti o perspektivah našega kmetijstva

NA TRIBUNI MLADIH

Ko je govoril v razpravi o delu mladinskih aktivov v minulem letu, je sekretar OK ZKS tov. Jan Ros na okrajni konferenci LMS med drugim poudaril ugotovitev, da mladinska vodstva ne delajo kot celota, kot kolektivni organ. To pa velja tudi za vodstva ostalih družbenih organizacij. Pri izbiri članov mladinskih vodstev je po njegovi sodbi najvažnejša pravilna izbira, zato je treba vselej izbrati tiste, ki so res voljni delati. S tem ko pade teža vsega dela na enega, dva ali tri ljudi, se le-ti ne morejo izobraževati.

Omenil je tudi vlogo mladih komunistov v organizacijah LMS in dejal, da je treba storiti vse, da bodo mladi člani ZK aktivni predvsem v mladinskih organizacijah. Glede sprejema novih mladincev v ZK je poudaril, da je bilo prejšnja leta v tem pogledu preveč zamujenega, kar bo pa treba letos, ko je jubilejno leto ZKJ, nadomestiti.

Tov. Ros je govoril tudi o povečanju proizvodnje v kmetijstvu in dejal, da predvideva okrajni perspektivni plan povečanje v letih 1957—1961 le za 60 odst. To ni nobena visoka postavka, saj bi bilo mogoče povečati proizvodnjo pri nekaterih kulturah že v enem letu za 100 odst. S tem v zvezi je opozoril na vlogo mladih na vasi, ki so prvi poklicani, da se odločno spoprimejo z zaostalo miselnostjo.

Ko je spregovoril o vključevanju mladink in mladincev v delovne brigade, je tov. Ros rekel, ta je ta akcija sicer lani uspela, vendar sama delovna akcija mladini ni dala tega, kar smo pričakovali. Od 480 mladink in mladincev, ki so bili lani na avtocesti, se jih je le malo vključilo v aktivno mladinsko delo po vaseh, šolah, podjetjih in drugod. Zato nam letos nikakor ne sme biti vseeno, kdo bo šel na avtocesto in kdo ne, hkrati pa tudi ne more vsak mladinec v mladinsko brigado, temveč le tisti, ki si to zaslužijo s svojim delom in taki, ki bodo to, kar bodo tam pridobili, doma tudi s pridom uporabili. Na čelu brigad morajo seveda biti vsi člani mladinskih vodstev, da bodo s svojim zgledom spodbudno vplivali na ostale mladinke in mladince.

Tudi mladi delegati so s svojimi prispevki obogatili razpravo. Iznesli so vrsto problemov, ki jih težijo. Vajenci, na primer, si teoretično dobro razširjajo svoje znanje v raznih strokah, toda marsikje si pridobivajo premalo praktičnega znanja. Vajenci v trgovini so opozorili na problem dela in šole (čas!), kar velja

(Nadaljevanje na 10. strani)

Študij kongresnega gradiva v lendavski občini

V lendavski občini so začeli s sistematičnim študijem gradiva VII. kongresa ZKJ. Poseben aktiv predava po skupnih študijskih sestankih v posameznih osnovnih organizacijah ZK in vodi tudi razprave. V študij pri osnovnih organizacijah ZK so vključeni tudi prosvetni delavci, ki so pred časom sprejeli sklep o obveznem študiju kongresnega gradiva.

Na omenjene študijske sestanke pa vabijo v lendavski občini tudi predstavnike Socialistične zveze, krajevnih odborov, kmetijskih zadrug, itd. V teku je tudi seminar za člane zadružnih svetov. Obisk kaže, da je zanimanje dokajšnje, saj se seminarja udeležujejo večinoma vsi člani ZS in postavljajo vprašanja, ki se nanašajo na probleme v njihovih zadrugah.

Časopis - kamera javnega mnenja

(Nadaljevanje s 3. strani)

Po številu dopisnikov sodimo . . .

Trditev: — Po številu dopisnikov sodimo kakovost lista — je merilo, ki ga ni za podcenjevati. Skoraj fantastična se zdi trditev, da je imel Pomurski vestnik predlani čez 200 dopisnikov. Kasneje se je to število nekoliko zmanjšalo, zadnje čase pa je spet čutiti porast. Dopisniki so s svojimi prispevki torej najbolj veren znak za vsak pomembnejši dogodek v javnosti, še bolj pa bi morali biti ob svojih stikih z uredništvom neke vrste barometer javnega mnenja.

* * *

V ponedeljek in še v torek pritoma v uredništvo na desetine dopisov. Urednik dopisniške rubrike se ob tolikšnem gradivu zadovoljno muza. Vrste se poročila o občnih zborih, o množičnih sestankih, vesti o tem ali onem. Prvi sodnik o aktualnosti nekega dogodka je dopisnik sam. Nato pride še na urednikovo rešeto. Naj pripomnim, da zahteva časopis tudi od dopisnika nekatere kvalitativne spremembe. Obravnavati danes nek dogodek ali problem tako kot pred desetimi leti, ni primerno. Kaj hočemo, čas in razvoj zahtevata svoj davek . . .

Zato se marsikateri dopisnik v četrtek, ko izide časopis, jezi, saj mu je urednik pri članku takorekoč odrezal glavo in rep. Pa ni tako hudo. Ostalo je tisto, kar je najbolj bistvenega, drugo je romalo v koš. Dober dopisnik zato ni vrgel puške v koruzo, marveč je povezal iz tega zase primeren nauk. Za urednika dopisniške rubrike pa so najbolj razveseljiva pisma in dopisi, ki so pisani z delovno in okorno roko. V takem preprostem pisanju je največkrat jedro javnega mnenja.

To pa naj ostane kar med nami

Bodi dovolj teh, najbrž premalo urejenih misli v prejšnjih poglavjih. Stopimo na bolj realna tla, saj je že torek in stavci v tiskarni so že nestrpni, ker ne dobijo rokopisa. V torek se prične — teden za tednom — »poslovna« igra med tiskarno in uredništvom. Če damo rokopise že v petek ali v soboto, jih prično staviti v torek, če jih damo v torek, je ogenj v streh, zakaj jih nismo dali v soboto. Sicer je to oguljena zgodba iz vseh uredništev in tiskarn. Ko postavijo strojni stavci Jože, Feri in Marjan rokopis vsaj za dve časopisni strani ,dobi »svinec« v roke mojster Janez, nakar pričneta s tehničnim urednikom igro miške z mačko. »Ta sestavek sem, tega v okvir, onega v dve koloni, tega v polokvir,« in tako naprej. Mojster Janez pa nemirno preklada rokopise in v mislih pošlja tehničnega urednika v deveta nebesa.

Jože Vild, prvi in sedanji urednik našega tednika

Ko se v sredo mojster Janez s svojimi sodelavci v strojni in ročni stavnici poslovi od tehničnega urednika, ki še pride pogledat, če ni nastal iz »praškega diplomata« »parški diplomat« (tega je kriv tiskarski škrat) in mu zaželi srečno pot do uredništva, že tečejo v strojnici stroji in odtiskujejo Pomurski vestnik.

Potem še pride na vrsto knjigoveznica, kjer časopis zganejo, nalepijo naslove in ga . . . da, s tem pa se pričenja zgodba spet znova, z uredniškim sestankom, na katerem odgovorni urednik z meglo na čelu ali z hudomušnim nasmeškom ugotavlja in ocenjuje: slabo, dobro, prav dobro. Z oceno naprej je navadno nekoliko bolj skop.

Pa, kot sem še omenil, naj ostane to med nami, kot vložek, kot ilustracija k vsemu ostalemu . . .

(Nadaljevanje na 10. strani)

Okrajna konferenca LMS

Osnovne naloge vaške mladine

(Nadaljevanje z 9. strani)

Ko je govoril o osnovnih nalogah mladine na vasi, je tov. Šeruga dejal, da naj bodo prizadevanja kmečke mladine vključena med splošne naloge naše zadružne politike. Zadružne organizacije pa so dolžne skrbeti za svoj naraščaj in mu pri njegovem splošnem in strokovnem izobraževanju vsestransko pomagati, medtem ko naj prevzamejo aktivi mladih zadružnikov iz zadružnega programa konkretne obveznosti, ki jih bodo sami izpolnili. Vsak aktiv mladih zadružnikov naj dobi del zemlje splošno ljudskega premoženja, na katerem bo v pogodbenem odnosu z zadrugo prideloval značilne poljedelske kulture svojega okoliša, obenem pa se bodo mladi zadružniki tako učili sodobne kmetijske proizvodnje v pridelovalnem sodelovanju. Takih parcel splošno ljudskega premoženja, ki bi jih lahko dobili aktivi, je v okraju dovolj. Razumljivo pa je, da bo uspeh zagotovljen, če bodo vodstva zadrug in kmetijski strokovnjaki dajali v tej smeri mladim zadružnikom vso pomoč, tako materialno kot strokovno. Da se bo delo aktivov mladih zadružnikov sistematično razvijalo, je treba nujno organizirati odbore mladih zadružnikov pri poslovnih zvezah v Pomurju, čeprav se poslovne zveze branijo ustanavljanja teh odborov.

NALOGE ŠOLE

Dalje je tov. Seruga govoril o vlogi kmetijsko-gospodarskih nadaljevalnih šolah in omenil zaskrbljujoč vsakoletni padec števila teh šol v našem okraju. Poudaril je pomen politične vzgoje mladih ljudi in omenil naloge šole pri vzgoji mladega človeka. V zvezi z vsebinsko reformo našega šolstva je poudaril, da danes ni več namen naše šole vzgojiti ozko specializirane, od življenja odmaknjene strokovnjake in specialiste. Cilji današnje šole temelje na mnogo večjih in plemenitejših ciljih. Poleg strokovnjakov se trudi šola iz mladih ljudi narediti borce za ideje, za katere so najboljši sinovi naših narodov dajali življenje.

Družbeno uveljavljanje mladih delavcev

Ob koncu je tov. Šeruga opozoril na nekatere življenjske probleme delavske mladine in na to, da le poredkoma govorimo o skrbi za mlade delavce. Organizacija LMS se bo morala tudi v našem okraju in v naših občinah v bodoče boriti za to, da bo vsaj del sredstev stanovanjskih skladov namenjen tudi gradnji samskih stanovanj v okviru družinskih stanovanjskih zgradb. Dalje morajo organizacije LMS težiti za uveljavljanjem svojih članov v družbenem upravljanju v okviru komune, da bodo naši mladi ljudje pogumno sodelovali v delu zborov volivcev, v SZDL, v organih oblasti itd.

*

Poročilo o delu mladinskih aktivov našega okraja je podal sekretar OK LMS tovariš Franc Pucko, nato pa se je razvila po obeh poročilih živahna razprava, v kateri so sodelovali tudi gostje. Ob koncu so navzoči delegati izvolili nov okrajni komite LMS, nekateri mladinci, ki se poslavljajo od aktivnega dela v mladinski organizaciji, pa so dobili skromna darila in pohvale. Pohvalo je dobil tudi dijak Marjan Ekart za organizacijo in uspešno delo v mladinski univerzi v M. Soboti, dalje aktivi LMS Mostje, Logarovci, Beltinci, Slatina Radenci, Salovci ter aktivi mladih zadružnikov Berkovci, G. Radgona in Martjanci.

B. Š.

„POKAŽI KAJ ZNAŠ" V KRIŽEVCIH

Prireditev je bila preteklo nedeljo in jo je organiziralo domače prosvetno društvo. To je namreč zelo priljubljen način kulturnega izživljanja. V križevskem okolišu je bilo za to prireditev veliko zanimanje.

Sedeže v dvorani smo razprodali že štiri dni prej. Na dan prireditve je moralo mnogo ljudi oditi, ker ni bilo več prostora. Na programu je bilo 28 točk. Nastopili so solo-pevci, dueti, terceti, deklamatorji in muzikantje posamično ali pa v skupinah. Obe komisiji, strokovna in iz občinstva, sta imeli težaven posel. Težko je namreč vsem ustreči, najtežje pa občinstvu. Med nastopajočimi smo odkrili nekaj zelo dobrih pevcev. Najbolj naraven in prikupen glas je imela Frančiška Cvetko iz Bučečovec. Občinstvo sta osvojila brat in sestra, študenta srednje šole — Filipičeva iz Babinec. Lepo je pel tudi domačin Franc Kralj in Marija Lebar iz Vučje vasi. Prvo in najboljšo oceno pa je dobil Ante Kotar s Stare gore za res umetniško recitiranje balade »Povodni mož«. Med glasbeniki so se izkazali zlasti fantje iz skupine Lebar ter dijaka Lovrenčič in Kolbl.

Med nastopajoče smo razdelili 15 nagrad, ki smo jih dobili od domačih podjetij in obrtnikov. Glavno nagrado in tolažilne je prispevalo prosvetno društvo. Program je bil kot celota na dostojni ravni, čeprav kakovost ni bila vedno zadovoljiva.

Zdi se nam, da smo svoj namen dosegli: javilo se je veliko nastopajočih, bilo jih je okrog 50, razgibali smo veliko število ljudi, saj je bila to najbolj obiskana predstava doslej, imeli pa smo tudi ugoden finančni učinek.

JAKA MAJCEN

Iz razprave na konferenci mladine

(Nadaljevanje z 9. strani)

tudi za gostinske vajence. Tu pa je tudi problem vajenskih dopustov, zlasti glede na bližnjo mladinsko delovno akcijo. Ob primerih izkoriščanja vajencev so prisotni poudarili, da je to predvsem stvar mladinskih organizacij na vajenski šoli oz. v podjetjih, v skrajni meri pa se morajo zavzeti za pravice vajencev upravni organi ljudskega odbora. Obenem je v organih delavskega upravljanja danes že precej članov LMS, ki morajo prav tako storiti svoje. Naposled so opozorili tudi na vprašanje vajenskih učnih pogodb in vključevanje vajencev v uk. Poudarili so tudi potrebo po vključevanju mladink in mladincev v SZDL in TVD »Partizan«.

Eden izmed delegatov lendavskega okoliša je predlagal, naj bi se okrajna politična vodstva skupno z zadružno zvezo zavzela za to, da bi aktivi mladih zadružnikov zares zaživeli in se uveljavili, kjer jih ni, pa jih je treba ustanoviti. Aktivi mladih zadružnikov lahko ustvarijo sredstva za marsikaj, kar bi mladini koristilo v prostem času, lahko pa ustvarijo pri svojem delu tudi kaj večjega. So primeri, da je mladina na vasi pripravljena ustanoviti in delati v aktivu mladih zadružnikov, čeprav v kraju ni kmetijske zadruge. Vsekakor bi bili takšni aktivi mladih zadružnikov zametki bodočih zadrug. Hkrati bi kazalo delo v aktivih mladih zadružnikov povezati s strokovnim poukom in se zavzeti za kmetijsko-gospodarske nadaljevalne šole.

Mladinka iz obmejnih krajev je opozorila na potrebo izobraževanja staršev v tamkajšnjih odročnih krajih, kjer učiteljstvo ne zmore vsega. Zato bi morala, je predlagala, priskočiti na pomoč bližnja ljudska univerza. Od izobraževanja staršev bi imela korist tudi mladina in celotna skupnost.

To je le nekaj utrinkov s tribune mladih na minuli okrajni konferenci LMS. Marsikatero ugotovitev kaže zabeležiti, o predlogih pa razmisliti in tudi nekaj ukreniti. Mladina sama vsega ne bo zmogla, nedvomno pa bodo skupna prizadevanja rodila ugodne dosežke.

B. Š.

Časopis - kamera javnega mnenja

(Nadaljevanje z 9. strani)

BELEŽNICA SE OPRAVIČUJE

Sedim v avtobusu, v vlaku ali v kavarni. V ožji družbi se pogovarjamo o vsakdanjih zadevah, ki so prijetne za kratkočasno kramljanje, a jih iz dneva v dan pozabljamo. »To pa zapišil« se tu in tam z dobrohotnim nasmeškom na licih ali v razburjenju obrne ta ali oni do mene.

Beležnica je polna zapiskov, izjav, številk, obrobnih pripomb. Uboga, dobra beležnica!

Da, zapiši! In zapišem, pretehtam, spet zapišem in tako posredujem mnenje sobesednika širši javnosti — vsem našim bralcem.

In če je v teh zapiskih, mnenjih in obrobnih pripombah vsaj drobec resnice, lahko brez opravičevanja — končam.

Juš Makovec

Tržišče kmetijskih pridelkov v lendavskem proizvodnem okolišu

OBILICA POUČNIH IZKUŠENJ

Na kmetijski poslovni zvezi v Lendavi smo zvedeli, da je bila v njihovem okolišu lani večja ponudba kmetijskih pridelkov kot predlani. Finančni pokazatelji pričajo o povečanju za 128 milijonov dinarjev in to zlasti pri goveji živini in prašičih (bekoni). Enoten nastop pri odkupu pa moti dejstvo, da v sosednjem čakovskem okraju plačujejo zadružne organizacije enako ceno za živino iz pridelovalnega sodelovanja kot za ostalo živino, a tudi umetna gnojila prodajajo kmetijske zadruge vsem povpraševalcem. Zaradi tega odhajajo kmetje iz lendavskega okoliša z vozovi po umetna gnojila v sosedni okraj, domače zadruge pa imajo vrzeli v prometu. Zato poudarjajo na kmetijski poslovni zvezi v Lendavi potrebo po enotni politiki v organizaciji proizvodnje in odkupa vsaj v sosednjih okrajih, kot sta v tem primeru naš in čakovski.

Razlike v škodo potrošnikov

Postregli so nam tudi z nekaterimi količinskimi pokazatelji, ki pričajo zlasti o povečanem odkupu bekonov. Sicer lani glede odkupa in plasmana ni bilo težav, zataknilo se je le pri industrijskem sadju. Navzlic rekordni letini sadja so prodali vsega, ne strinjajo pa se s tem, da ga morajo potrošniki v industrijskih in drugih središčih plačevati v trgovinah na drobno trikrat dražje od cene, ki so jo plačala preskrbovalna podjetja. Tudi primer sliv, ki so jih pripeljali iz Lendave v Zagreb, je dovolj zgovoren. Na tržnici so nabrane slive hoteli prodajati po 25 din za kg, vendar so pristojni organi zahtevali za prostore takšno ceno, da je leta presegla ono, ki so jo plačali proizvajalcem. Konec je bil tak, da so morali prodati slive grosističnemu podjetju, potrošnik pa jih je nato moral plačati v prodajalnah na drobno po 40 din za kg. Vprašanje je le, v kateri blagajni je ostala ta, zares nekoliko prevelika razlika. Da je nastala v škodo potrošnika, je na dlani.

Špekulacije s krompirjem

Tudi pri krompirju je bilo nekaj primerov, ki jih kaže zabeležiti. Kmetijska poslovna zveza v Lendavi je poslala lani septembra in v začetku oktobra ponudbe nekaterim industrijskim mestom v FLRJ z ugodnimi veljavnimi cenami, toda slednja so ponudbe odklonila s pripombo, da nimajo potrebe. Čez dva do tri tedne pa je bilo prav iz teh mest polno kupcev na lendavskem terenu. Verjetno so bile posredi te ali one špekulativne težnje, ki so bile vzrok prej omenjenega zavlačevanja. Koncem koncev pa potrošniki niso bili preskrbljeni v zadostni meri s krompirjem in podjetja ter sindikalne podružnice so s kamioni odšle na »lov« za krompirjem. To je povzročilo pri proizvajalcih mišljenje, da je povpraševanje nenormalno. Kmetje so zaklenili krompir v klet in se odločili za prodajo spomladi.

Za letošnje leto ne pričakujejo v lendavskem proizvodnem okolišu toliko sadja kot lani. Opažajo, da se tržišče polagoma utrjuje, saj podjetja, s katerimi so trgovali lani, že povpraševajo po količini letošnjih viškov in izražajo pripravljenost za sklenitev pogodb. Tako je lendavska poslovna zveza doslej že sklenila pogodbe za vse v poštev prihajajoče artikle, a tudi kmetijske zadruge bodo storile isto v odnosu do posameznih proizvajalcev, da si zagotovijo zadostne količine zahtevanih vrst fižola, čebule, paprike, paradižnika itd.

Š. B.

Urbarjalne skupnosti — danes in nikoli več!

V DUHU NAPREDKA

NA PODROČJU KMETIJSKE POSLOVNE ZVEZE LENDAVA BODO UREDILI 550 ha PAŠNIKOV BIVŠIH URBARJALNIH SKUPNOSTI

Člani SZDL v lendavski občini sodijo, da je treba zemljo urbarjalnih spupnosti, ki je last splošnega ljudskega premoženja, racionalno izkoristiti in jo podvreči razumnemu gospodarjenju. Kmetijske zadruge so tiste, ki imajo možnost, da vlagajo družbena sredstva in dosežejo večji pridelek. Dalje sodijo člani SZDL v lendavski občini, da je le na ta način mogoče storiti korak naprej na tem področju in če drugače ne gre, se kaže poslužiti zakona o racionalnem izkoriščanju zemljišč.

Težave pa se pojavljajo tudi tam, kjer jih nihče ne bi pričakoval. Tako na seji občinskega zbora prisotni niso z glasovanjem potrdili sklepa, da naj bi se lotile gospodarjenja z zemljo urbarjalnih skupnosti kmetijske zadruge. To še enkrat opozarja ObLO Lendava, naj se posluži določil omenjenega zakona.

Ne gre drugače — s konservativno miselnostjo, katere korenine segajo daleč nazaj v fevdalne čase, bo treba prej ko slej prelomiti. Marsikateri odbornik občinskega zbora bi glasoval v duhu napredka, toda klonil je pred bojaznijo, da mu bodo doma očitali, češ: »Prodal si ‚naš' pašnik kmetijski zadrugi!« Marsikje, žal, še gledajo na zemljo urbarjalnih skupnosti kot na svojo last, čeprav nimajo do deležev prav nobenih pravic več.

○ Na področju lendavske kmetijske poslovne zveze je 550 hektarov pašnikov bivših urbarjalnih skupnosti. Zvedeli smo, da kmetijski strokovnjaki že izdelujejo elaborate za vzorno ureditev teh pašnikov. Če računamo, da se bo po ureditvi povečala proizvodnja za okrog dvakrat, se bo poslej lahko paslo na 1 ha pašnika 5 govedi, medtem ko se jih je doslej le troje. V kmetijskih zadrugah čakajo le na odlok ObLO in brž po prevzemu se bodo lotili dela (ponekod kanalizacija, oranje, umetna gnojila, ograde). Pašnike bodo uredili tako, da bo živina po dveh urah paše odšla k počitku v začasne lope.

PRVE LETOŠNJE POGODBE

Na seminarjih za člane zadružnih svetov razpravljajo v lendavski občini tudi o organizaciji proizvodnje. V zadrugah je že sklenjenih nekaj pogodb za pridelovalno sodelovanje krompirja, hibridne koruze in sladkorne pese. Večji razmah v tem smislu pa precej zavira že znana razdrobljenost parcel.

Posamezna kmetijska zadruga v lendavskem okolišu ima na svojem področju okrog 180 do 250 parcel, tako da bo imela kmetijska strokovna služba precej dela pri kontroli, oranju, trošenju umetnih gnojil, itd., kar le podraži stroške pridelovalnega sodelovanja. Sicer pa je v lendavskem proizvodnem okolišu položaj takšen: isti kmetje, ki so lani pridelovali v sodelovanju s kmetijsko zadrugo koruzo in minulo jesen pšenico in krompir, so se odločili tudi letos za pridelovalno sodelovanje, njim pa so se pridružili še nekateri novi. To dokazuje, da dobri zgledi spodbujajo tudi tiste, ki so doslej stali ob strani.

bjš

SEM IN TJA PO KRIŽEVCIH

OBČNI ZBOR GASILCEV je bil pretekli teden. Uspehi v lanskem letu so zelo zadovoljivi. Razen rednih vaj so imeli mladinci še tečaj, ki ga je opravilo 15 članov. V tekmovanju so dosegli 1. mesto v sektorju. V poročilu je bilo poudarjeno, da posvečajo premalo pozornosti strokovni izobrazbi. Največji uspeh je, da so si lani nabavili gasilski avto. Čeprav je bilo pri nabavi nekaj nesporazumov med nekaterimi funkcionarji okrajne gasilske zveze, so le uspeli. Med svojimi vrstami pogrešajo zlasti mladi naraščaj. Tudi za častniški in podčastniški kader bodo morali bolj skrbeti. Drugače so pa lani bili vedno ob pravem času na požariščih.

OBČNI ZBOR TVD »PARTIZAN«

Letošnji obračun je bil bolj skromen. Za to imamo tehtne razloge. V kraju ni nobene telovadnice ali kakega primernega prostora, kjer bi lahko telovadili. To velja tudi za šolsko mladino. Do lani je bila zasilna telovadba vsaj v bivšem trgovskem lokalu, sedaj tudi tega ni več. Tako je blizu 600 otrok in mladincev brez vsake telovadnice. Društvo TVD »Partizan« šteje sedaj 50 članov, v njegove vrste pa bi jih lahko vključili še več. Za prihodnje leto je obljubil opekarniški kolektiv, da bo dal nekaj primernih prostorov, da to društveno delovanje ne bo čisto prenehalo. Članstvo sestavlja predvsem delavska mladina iz Borec in kmečka mladina.

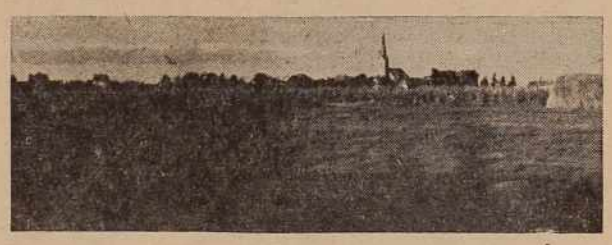

POTROŠNIŠKI SVETI

Pred kratkim so bili na zboru volivcev izvoljeni potrošniški sveti. Tako sta dobili organe družbenega upravljanja obe trgovini: »Preskrba« v Borecih in »Merkur« v Križevcih. Dosedanje delovanje svetov še ni bilo preveč vidno, vendar je očitno, da se je preskrbovanje potrošnikov precej izboljšalo; obe trgovini sta namreč v zelo konkurenčnem položaju; pa naj je to glede postrežbe ali cen. V trgovini »Merkur« je zadnje mesece zelo porastel promet — za 50 do 60 odst. Med bodočimi nalogami teh organov bo tudi to, da bo treba v prihodnosti misliti tudi na gradnjo kakega večjega trgovskega lokala, ki je spričo naraščajočega prometa in porasta prebivalcev nujno potreben.

IZ KZ KRIŽEVCI

Na zadnjih sejah zadružnega sveta so obravnavali predvsem naloge v zvezi s sodelovanjem med zadružniki in zadrugo. V zadrugi bodo sklepali pogodbe predvsem za krompir, koruzo in travništvo. Za koruzo ima zadruga v planu, da bo posejala z njo 30 ha zemlje, travnikov pa bodo izboljšali 60 ha. Zadružniki že sklepajo pogodbe. Tu in tam še nekateri kmetje ugovarjajo, vendar je to več ali manj pripisati dejstvu, da si posamezniki niso čisto na jasnem, kaj je sodelovanje. V tem pogledu bo morala tudi SZDL bolj pomagati in tolmačiti zadružnikom prednosti kooperacije z zadrugo. Drugače so v zadrugi uvedli študij za člane zadružnega sveta. Pripravljajo se tudi za zimsko škropljenje sadnega drevja in na spomladansko setev.

DELOVANJE IN USPEHI RADIOKLUBA

Obstoja že od leta 1953. Vsa leta je bil brez finančnih sredstev. Od ljudske tehnike so dobili en nepopoln radiooddajnik in sprejemnik. Morali so ga temeljito obnoviti in nabaviti veliko novih delov. Sedaj šteje klub 40 članov, to so predvsem kmečki fantje in pionirji. V klubu so že vzgojili lepo število radioamaterjev. V letošnji sezoni bodo priredili reden radioamaterski tečaj. Najbolj se pa člani kluba veselijo, ker bo še ta mesec začel delovati njihov radiooddajnik. Najbolj požrtvovalna člana sta tov. Janko Koren in Stane Dežnik.

-nb

Trije novi gasilski domovi

Lani so v ljutomerski občini zgradili štiri, odprli pa tri gasilske domove. V Kokorčih so svoj gasilski dom gradili več let in je sedaj pravi okras vsemu kraju. V Branoslavcih imajo mlado gasilsko društvo, toda kljub temu so si zgradili potrebne prostore, v katerih so imeli gasilci letos prvič občni zbor. Gasilcem v Lukavcih je ObLO dodelil del zadružnega doma, ki bi sicer propadel. Gasilci so si dom uredili in sedaj že služi potrebam vseh organizacij v vasi.

Četrti gasilski dom so zgradili v Cezanjevcih. Dom sicer že služi svojemu namenu, vendar bo potrebno še urediti zunanjost. Ta dela bodo letos opravili in svečano odprli dom.

-jb

Za boljšo cestno-prometno povezavo

BUČKOVCI-LJUTOMER

(Pri dokončnem urejevanju te ceste naj bi pomagale tudi MDB)

Bučkovci so po novi teritorialni razdelitvi priključeni k ljutomerski občini. Že več let se prebivalci tega kraja in ostalih 14 vasi, ki se vrstijo do občinskega središča, zavzemajo za čimkrajšo in ugodnejšo prometno zvezo z Ljutomerom. Doslej se jim je že posrečilo urediti glavno traso in tudi zemeljska dela so v glavnem opravljena, treba bo le urediti še nekaj obcestnih jarkov čez travnike med Cezanjevci in Ljutomerom.

Glavni problem je seveda navažanje gramoza na te ceste in gramozanje cestišč. ObLO je letos z družbenim načrtom že zagotovil nekaj sredstev za to cesto. Dela se bodo torej nadaljevala, vendar pa gre vse to kljub temu prepočasi. Za dokončno izgradnjo te ceste, ki bo zelo ugodno povezala z občinskim središčem Bučkovce in ostale kraje, je potreben večji prispevek samih prebivalcev, predvsem še mladine, ki naj bi letos — po vzgledu osrednje delovne akcije na avtni cesti »Bratstva in enotnosti« — sestavila manjše delovne brigade, ki bi nakopale dovolj gramoza in pripravile ostali material za utrjevanje cestišča. Prebivalci bi lahko pomagali tudi z brezplačnimi prevozi, prav tako ljutomerska podjetja, ki imajo svoje kamione.

Prav sedaj, ko imamo dokaj milo zimo, je ugoden čas za to, da se resno lotimo te akcije in jo tudi pravočasno izpeljemo — v dobrobit vsega prebivalstva prizadetih krajev.

S. F.

Grad na Goričkem

FRANC LEVAR

Predvčerajšnjim je v soboški bolnišnici po kratki bolezni umrl Franc Levar, znani javni delavec iz Radgone.

Franc Levar je bil rojen leta 1908 v Smartnem ob Dreti v Savinjski dolini. Pred vojno je bil gozdni delavec in splavar. Med vojno se je že leta 1941 vključil v NOV. Leta 1944 je bil na osvobojenem ozemlju v zgornji Savinjski dolini načelnik odseka za socialno skrbstvo pri takratnem okrožju. Za sodelovanje v NOV je bil odlikovan z Redom za zasluge za narod III. stopnje.

V Radgono je prišel leta 1946 kot kolonist. Hitro se je vživel v novo okolje. Od leta 1947 do leta 1952 je bil predsednik Krajevnega odbora G. Radgona.

Po vojni je aktivno sodeloval tudi v ZB in v gasilskem društvu. Levar je bil tudi napreden kmetovalec in član kmetijske zadruge. Radgončani ga bodo ohranili v najlepšem spominu.

z dveh trgovskih podjetij eno

V Lendavi zadnje čase resno razmišljajo o združitvi trgovskih podjetij »Izbira« in »Panonija«. Kakor kaže, je združitev ekonomsko in tudi drugače povsem utemeljena. Obe podjetji prodajata sedaj različno blago, vendar bo konkurenčnost v primeru združitve ostala, ker prodaja podjetje »Preskrba« vse artikle kot obe doslejšnji podjetji.

V Lendavi pričakujejo, da bo omenjena združitev pripomogla k nadaljnjemu razvoju trgovske mreže v mestu in občini. Kakor znano, prodaja sedaj »Izbira« usnje, železnino in manufakturo. Okoliščine obetajo, da bo do združitve prišlo v bližnji prihodnosti.

-ko

KUHARSKI TEČAJ V PETANJCIH

V Petanjcih so na pobudo vaškega odbora SZDL organizirali tritedenski kuharski tečaj. Udeležilo se ga je 20 petanjskih deklet. Na tečaju so predelali teoretično in praktično snov o kuharski veščini v zvezi z ostalimi predmeti, upoštevajoč pri tem najmodernejša dognanja sodobne kuhinje in prehrane. Prostore za tečaj je brezplačno odstopilo kmetijsko gospodarstvo Rakičan. Tečaj je vodila učiteljica okrajnega gospodinjskega centra, nekatere predmete pa so poučevali učitelji iz Tišine. Na zaključni razstavi so udeleženke tečaja prikazale dosežene uspehe v kuharski veščini.

Ika

MANKO GOLAR:

NA OBISKU PRI „POMURSKEM VESTNIKU"

Nedelja je bila, prijazna in sonca polna. Skoraj do opoldan smo sedeli na seji, kjer smo razpravljali o načrtu za proslavo 40-letnice ZKJ. Avtobus pa me bo odpeljal domov šele ob dveh popoldan. Pa me je povabil prijazen urednik Pomurskega vestnika, tov. Juš, naj si ogledam tiskarno, kjer tiskajo časopis, ki je namenjen predvsem Pomurcem.

Nisva bila sama. Z nama je bil tudi tov. Jaka iz Križevec, ki pridno piše v Pomurski vestnik, mlad fant iz Rogašovec, ki se najbrž ukvarja tudi s podobnim poslom, tovariš iz Ljutomera, ki mu prav tako uspešno teče dopisniško pero, pa še tov. Mladen, »novopečeni« dopisnik Pomurskega vestnika.

Ko smo stopili v obširno dvorano, pravijo ji ročna stavnica, nas je z nič kaj obetajočim pogledom ošinil glavni urednik »pomurca«, tov. Vild. Takoj sem ga razumel, ko mi je šepnil v uho tov. Juš, češ da ureja slavnostno številko Pomurskega vestnika, ki bo štela 16 strani, kajti z njo bo zaključena zadnja številka prvih desetih let, odkar izhaja ta pomurski časopis. Kot kapitan na vojni ladji je stopal po dvorani, se sklanjal sem, pogledal tja, dal navodilo tu, svetoval tam. Slavnostna številka se že tiska, čeprav je šele nedelja in do četrtka, ko bo izšla, je še nekaj dni.

Da ne bo več pobliskavanj izpod čela tov. Vilda smo se umaknili v strojno stavnico. Ob stroju sedi mlad fant, pritiska na nekakšne tipke, podobne tipkam pisalnega stroja, zdaj zarožlja nekaj tu, zdaj tam, in od nekod se prikažejo na beli dan lepo sestavljene črke v nekakšnih stolpičih, ki jih bodo potem pritiskali na papir, kar bomo potem tudi brali. Prava čarovnija! Tov. stavec mi je nekaj razkladal, in čeprav sem mu vneto kimal, ga nisem razumel mnogo. Bolj na jasnem si je bil tov. Mladen, ki je postavljal stavcu vsaj smotrna vprašanja; jaz teh nisem zmogel. Kako je ta zadeva vsa mehanizirana! O, ubogi Guttenberg, ko bi videl ta ogromen, smotrno urejen kup vijakov, zvodov, valjev in drugih vragolij!

Komaj smo si napasli radovednost. Zdaj smo bili zopet v ročni stavnici. Tov. glavni urednik se je že nekako vdal in ni več streljal na nas z najtežjimi kalibri. Tu nas je vodil drugi stavec ali kaj. Razumno nam je povedal to in ono, razložil nam je, da ima tiskarna najbolj moderne stroje, da so jim izdelava barvnih slik prava figa in da prihajajo naročila za najbolj zapletene tiskarske proizvode od vsepovsod.

To smo tudi videli, ko nam je pokazal neke vrste reklam v nemškem, francoskem in angleškem jeziku. Rečem vam: hudo lepe stvari smo videli. V tej dvorani vstaljajo stavci tudi za časopis pripravljene klišeje in je treba za vse posle lepo količino spretnosti.

Pri nekem stroju je vlagalo v »usta« stroja mlado dekle velike pole papirja; to je »glava« slavnostne številke Pomurskega vestnika, mi je dejal tov. Slavko, ki tudi spada h generalnemu štabu slavnostnega »pomurca«.

Mikalo nas je iti še v knjigoveznico, pa je na veliko radost enega od urednikov bila zaprta in ni bila v »obratu«.

Ko smo odhajali iz tiskarne, sem zagledal na »glavi« slavnostne številke zapisano: 12.500 izvodov Pomurskega vestnika ob 10-letnici. Vsi, ki nam je naš lokalni list pri srcu, mu vroče želimo ob drugi 10-letnici 25.000 naročnikov in prijateljev Pomurskega vestnika.

IZ ŠALOVSKE OBČINE

SZDL - v skrbi za gospodarski napredek

V petrovski občini so že končali z letnimi občnimi zbori osnovnih organizacij SZDL. Udeležba je bila dobra, a razprave živahne. Na zborih je bilo čutiti, da kmečko prebivalstvo podpira družbeno prizadevanje za napredek kmetijske proizvodnje. Zborovalci so se zlasti zanimali za pridelovalno sodelovanje pri hibridni koruzi. V **Domanjševcih in Šalovcih** so razpravljali tudi o arondaciji kmetijskih zemljišč, kar bo v prihodnosti nezbežna potreba, če naj bi tudi na Goričkem obdelovali zemljo s stroji. Na zborih je bila dana tudi pobuda za ustanovitev novega obrata za destilacijo eteričnih olj. Obrat bodo odprli v Markovcih, kjer je v okolici dosti gozdov. Na zboru SZDL v **Petrovcih** so ugotovili, da so izpolnjene vse naloge, ki si jih je organizacija določila v lanskem letu. Tako so elektrificirali kraj, zgradili gasilski dom in most čez Krko, pri čemer so prebivalci opravili okrog 6700 udarniških ur. Zanimivo je, da so kmetje predlagali tudi nakup televizijskega sprejemnika, ki naj bi bil prvi v občini. Toda za televizijski sprejemnik se potegujejo že tudi **zadružniki v Čepincih.** Kdo bo prvi v tem prestižnem tekmovanju, še ni znano, vsekakor pa bo najbolje, če bosta televizijo dobila oba kraja in morda še kakšen v občini.

V Markovcih so zabeležili obilen porast članstva SZDL, ki se tudi vse bolj uveljavlja v družbenem dogajanju kraja. Po zaslugi SZDL je zelo aktivna tudi mladinska organizacija. Krepko oporo imajo v učiteljskem kadru, ki pomaga povsod, kjer je to potrebno. To so predvsem mlajši prosvetarji, ki so lani prišli na šolo.

*

Zadruge v petrovsko-šalovskem okolišu so dobile 3 milijone din sredstev od kmetijsko-gozdarske zveze. Sredstva bodo uporabili za obnovo cest in gozdnih komunikacij, predvsem tam, kjer so potrebe največje (cesti Markovci—Budinci, Neradovci—Lucova—Adrijanci).

Elektrifikacija zelo uspešno napreduje. V tem letu bodo zasvetili v vsej petrovski občini, razen v Boreči in Krplivniku, kjer pa jih bo elektrika, kot predvidevajo, osrečila že prihodnje leto.

*

Petrovska kmetijska zadruga bo letos uredila plantažni sadovnjak na površini 6 hektarov. Posadili bodo drevesa hrušk in breskev žlahtnih sort, za katere predvidevajo, da bodo lahko, ko bo plantažni nasad pričel roditi, pridelke tudi uspešno vnovčili na tržišču.

*

V občini deluje 12 mladinskih aktivov in 5 aktivov mladih zadružnikov. Delovanje mladine je vedno bolj razgibano, zlasti še mladih zadružnikov, ki imajo svoje aktive pri vseh KZ v občini. Pred volitvami v zadružne svete so vključili v te aktive 115 fantov in deklet, kar je prav gotovo uspeh. Mladina rada prireja tudi samostojne kulturne prireditve. V Budincih in Ženavlju so mladi vaščani uprizorili tudi odrska dela. Pričakujejo tudi, da bodo izpolnili vse obveznosti, ki so jih prevzeli v zvezi z udeležbo na letošnji mladinski delovni akciji avtoceste »Bratstva in enotnosti«.

*

Te dni so v Križevcih in Petrovcih prvič v zgodovini teh krajev pričeli s tečaji za vozače motornih vozil — amaterje. Tečajniki, v prvem kraju jih je 22, v drugem pa 27, so sami kmečki fantje. Ti tečaji naj bi bili nekakšen zarodek za ustanavljanje društev Ljudske tehnike v občinskem okolišu. Sedaj še nimajo nobenega takšnega društva. V kratkem namravajo v občinskem merilu ustanoviti iniciativni odbor Ljudske tehnike.

*

Dograditev šole v Petrovcih je še vedno aktualen problem, ki pa ga sami, z občinskimi močmi, ne bodo mogli povsem rešiti. Potrebna bo tudi pomoč družbe. Zaenkrat so se lahko samo odločili, da bodo najeli 4 milijone din sredstev, s katerimi bi uredili v poslopju vsaj par učilnic, potem pa bodo z izgradnjo šolskega poslopja nadaljevali v etapah.

V nedeljo bo v Petrovcih občinska konferenca SZDL. Razpravljali bodo predvsem o razvoju kmetijstva v zadnjih dveh letih, o elektrifikaciji, obrtništvu itd. Poročevalec bo predsednik ObO SZDL tov. Jože Kolarič.

S. K.

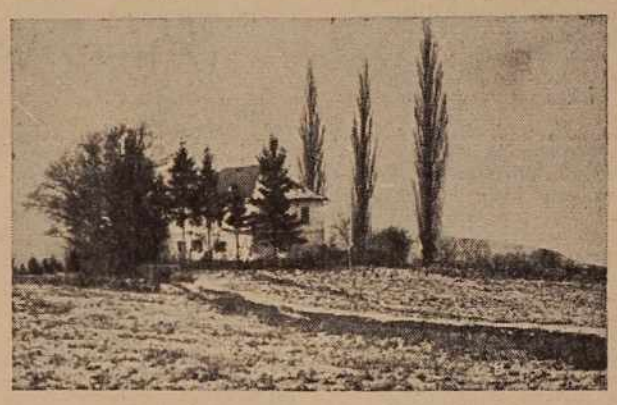

Motiv iz Ljutomera

Stanje šolstva v radgonski občini

Po priključitvi dela občine Videm je sedaj v radgonski občini 12 splošno-izobraževalnih šol z 98 oddelki. Na teh oddelkih je zasedenih le 84 učnih mest, manjka pa še 33 učnih moči ali 29 odst. Skupaj je na teh šolah (vštevši pomožno šolo) 68 učilnic s 3.198 učenci.

Prostori so po svoji površini premali, v primerjavi z večino prostorov v drugih občinah pa so vendar še boljši. Svetlobne površine imajo najmanj stara šola v Apačah in posamezne učilnice v Orehovcih, pri Negovi in na Kapeli. Ustrezna električna razsvetljava je edino v šoli na radgonskem gradu. Tudi oprema v šolskih prostorih je slaba. Bilo bi potrebno nabaviti najmanj okrog 24 novih garnitur opreme. Občina sicer skrbi, da vsako leto nabavijo nekaj opreme, kolikor pač to dovoljujejo investicijska sredstva, prav tako postopoma urejajo higienske naprave po posameznih šolah. Lani so uporabili za šolstvo 2 milijona 141 tisoč din investicijskega kredita.

Delovanje šolskih odborov se izboljšuje. Lani so šolski odbori na vseh šolah obravnavali poleg proračunskega gospodarjenja tudi učno-vzgojne uspehe, vzroke neuspehov, razne vplive, ki nastopajo kot motnje posebno pri vzgojnem delu. Napredek je tudi v tem, da posamezni šolski odborniki nastopajo v raznih družbenih organizacijah in govorijo o tem ali onem področju šole.

Poleg že omenjenih šol deluje v radgonski občini še 9 kmetijsko-gospodarskih šol z blizu 400 učenci (vključeni so tudi zdravstveni tečaji), dalje glasbena šola, vajenska šola in 6 otroških vrtcev. Glasbena šola ima 170 učencev, uspeh je povprečen, to pa predvsem zaradi prostorov, ki ne ustrezajo zlasti v zimskem času, ker jih ni mogoče ogrevati. V vseh vrtcih je v oskrbi 220 otrok. Zmogljivost prostorov je premala, zlasti v vrtcih v Radgoni, Radencih in v Apačah, vzgojiteljskega kadra pa ima dovolj samo vrtec v Radencih.

Če občina lahko vpliva na to, da ne bi bilo toliko prošenj za premestitev izven občine, bo morala poleg drugih ugodnosti poskrbeti tudi za dobra in zdrava stanovanja za učiteljstvo.

Ika

To in ono iz Negove

Prosvetno društvo v Negovi je uprizorilo pred kratkim Mateja Bora igro »Raztrganci«. Ta uprizoritev je pomenila nekak uvod v proslavo 40-letnice ZKJ. Negovski igralci nameravajo gostovati tudi v Benediktu in na Janževem vrhu. V kratkem bodo pripravili še eno igro. Dramsko sekcijo vodi tovarišica Francka Kranjčeva.

*

Kmetijsko-nadaljevalna šola pri Negovi zelo dobro deluje. Letos obiskuje pouk čez 30 učencev. Pri predavanjih se poslužujejo tudi ozkotračnega filma, ki ga predvaja radgonska »Svoboda«.

Kmetijska zadruga pri Negovi je organizirala strokovna predavanja za člane zadružnih svetov. V zadrugi proučujejo možnost za ureditev večjega nasada sadnega drevja v Kunovi.

*

Člani Zveze komunistov pri Negovi imajo dobro organiziran in obiskan študij kongresnega materiala. Sklenili so, da bodo pripravili nekaj predavanj tudi za člane Socialistične zveze.

*

Pri Negovi menijo, da bi bilo prav, če bi preselili matični urad iz Ivanjc k Negovi, kjer imajo za to ustanovo primerne prostore.

*

Večkrat je že bilo slišati, da bi bilo potrebno urediti negovski ribnik, ki je zelo primeren za odgoj rib. Doslej je bilo za to še premalo storjenega.

ŽIVINSKI SEJEM V SOBOTI

V soboto, 21. februarja bo v Soboti plemenski sejem rodovniške živine. Med živinorejci je za sejem veliko zanimanje. Živinorejski odsek pri poslovni zvezi že odbira živino pri kmetovalcih za ta sejem.

Predavanje rezervnim oficirjem

Preteklo nedeljo je bilo v Ljutomeru predavanje za rezervne oficirje in podoficirje. Predaval je član OK ZKS Bogo Verdev o mednarodnih političnih odnosih med Jugoslavijo in vzhodno-evropskimi deželami. Udeleženci so z velikim zanimanjem sledili izčrpnemu in dostopnemu izvajanju tov. Verdeva in mu zastavljali tudi vprašanja. Udeležba je bila zadovoljiva.

Vodstvo Ljutomerskega UROJ dobro skrbi za politično in strokovno izobraževanje svojih članov. Tako je pripravilo že vrsto zelo aktualnih predavanj za letošnje leto.

Zopet ceste, ceste . . .

Lanska deževna jesen je prinesla mnogim vaškim cestam pravo razdejanje. Tudi na vaški cesti na Gornjih Slavečih je bilo tako.

S sadjem polno naloženi kamioni so v jeseni dobesedno razorali to cesto. Sedaj še gre, ko je zamrznjena, toda kaj bo spomladi — se sprašujejo vaščani že sedaj. Cesta čaka torej pridnih rok, ki bi jo popravile, toda pobude za to akcijo ni od nikoder. Zganimo se vendar, da ne bo prepozno!

Tudi na Gor. Slavečih bodo kmalu zamenjali petrolejke. Za električo so že zbrali precej denarja, strasirali so omrežje in postavili transformator v surovem stanju, v kratkem pa bodo začeli postavljati drogove, kajti sedaj bodo lahko opravili to delo brez večje škode na posevkih.

Zasvetilo bo okrog 70 gospodarstev, ki pa so zelo raztresena po bregovih, tako da bo omrežje dolgo čez 6 km. Vaščani se že sedaj veselijo trenutka, ko bodo prvič prižgali električno luč.

-D-ik

Veržej

POMURSKI VESTNIK naš prijatelj

S Pomurskim vestnikom sva prijatelja že dolgo časa. Sicer je nosil v svoji rasti že druga imena in je s spremembo svojih naslovov rasla tudi njegova kakovost.

Ker sva prijatelja, mu lahko povem tudi kaj v brk, česar mi seveda ne bo zameril. Sicer pa, če smo pošteni, mu nimamo mnogo ugovarjati. Ima lepo število naročnikov in v marsikateri kmečki hši je edino čtivo ob nedeljah. Kaj naj rečem? Morda boleha tu in tam na preobilici poročil z raznih in neraznih sestankov in konferenc. Teh poročil vsi bralci ne berejo radi. Posebno, če so poročila dolga! Jaz, n. pr. rad berem drobne novice iz vseh krajev našega Pomurja, tudi takšne, če se kje stepejo. Morda bi prinesel naš lokalni list kaj več zanimivosti iz sveta, kajti mnogo je Pomurcev, ki nimajo doma na mizi Ljudske pravice, Večera itd. Ne vem, kaj naj bi rekel o povestih in romanih v nadaljevanjih! Berejo vse to čitatelji Pomurskega vestnika? Večkrat se kakšna številka založi in je potem ta reč mnogim prazen prostor! In zakaj ni za pionirje kakšne slikanice in vsak mesec kakšne njihove strani ali pa vsaj pol strani?

No, Pomurski vestnik vsekakor opravlja svoje poslanstvo, pridno seznanja bralce z notranje političnimi dogodki, pa tudi z zunanjimi. Naš kmet se uči ob njem z raznimi poučnimi sestavki, kar je v korist tudi našemu kmetijstvu. In še kaj? Naj bi bil bolj rejen, naj bi ga bilo več, pa čeprav bi se zvišala naročnina!

-ar

Kaj je radio?

Na to vprašanje bo odgovoril strokovnjak Ivan Debelak, ki bo v Murski Soboti vodil osnovni tečaj iz radiotehnike. Na tečaju se bo lahko vsak naučil zgraditi tudi enocevni radijski sprejemnik. Tečaj se bo začel prve dni marca, toda Radioklub v Murski Soboti že zdaj sprejema prijave za ta tečaj, ki bo dvakrat tedensko — v torek in v petek od 16. do 19. ure v prostorih kluba v gradu. Ob teh dnevih bo tudi tečaj. Predvidoma bo trajal tri mesece.

DOBER ZAČETEK

dela potrošniških svetov v Lendavi

Čeprav je ObLO Lendava že predlani sprejel odlok o ustanovitvi potrošniških svetov, so jih po dolgotrajnih razpravah osnovali šele pred nedavnim. To bi se zgodilo že prej, vendar je bilo preveč težavno najti pravilno obliko in vsebino dela potrošniških svetov. Po ustreznih ukrepih ljudskega odbora za utrditev tržišča se je pokazala še večja potreba po potrošniških svetih, pobudo za njihovo ustanovitev je dal obč. odbor SZDL, imenoval pa jih je Svet za blagovni promet in turizem ObLO.

Za vsako trgovsko podjetje deluje sedaj v Lendavi po en potrošniški svet, poseben potrošniški svet pa za ostale obrate preskrbe potrošnikov (živilski trg, mesnice, prodajalne mleka, itd.). Na sklicano posvetovanje so prišli vsi člani potrošniških svetov, direktorji in predsedniki UO prizadetih podjetij. Sporazumeli so se o vprašanju pristojnosti in nalog potr. svetov, ki so se pokazale koristne že v drugih krajih Slovenije, o sodelovanju z organi del. upravljanja in vodstvi podjetij ter o podobnem. Na bližnjih sejah posameznih potr. svetov se bodo pogovorili o posameznih konkretnih vprašanjih. V svetih je precej žena, ki kažejo veliko zanimanje do udeležvovanja. Obeti so torej dobri, zlasti potem, ko bomo lahko govorili o prvih izkušnjah.

-jan

12 ODBOROV SZDL V LJUTOMERSKI OBČINI

Občinski odbor SZDL Ljutomer bo v svojem okolišu ustanovil 12 krajevnih odborov SZDL. Na ustanovitev teh odborov se že pripravljajo. Ti odbori se bodo vzdrževali z 10% pobrane članarine. Njihova posebna naloga bo, da bodo pomagali zlasti kmetijskim zadrugam v prizadevanju za večje pridelovalne rezultate in socialistično preobrazbo naših vasi.

Krajevne odbore SZDL bodo izvolili še pred občinsko konferenco.

BOGOJINA

Prosvetno društvo najaktivnejše

Če je potrebno, se zberejo na vajah tudi poleti, čeprav utrujeni od težavnega kmečkega dela. To so mlajši in starejši vaščani, veseli in požrtvovalni, saj se dobro zavedajo, kaj pomeni na vasi kulturno-prosvetno poslanstvo. Radi se postavijo z igro na odru kot tamburaši ali pevci. Za pevce je bilo veliko doživetje, ko so nastopili ob otvoritvi relejne radijske postaje v Soboti.

In letošnja proslava ob obletnici smrti Francéta Prešerna? Dobro so se pripravili tamburaši in pevci za samostojen in pozneje skupen nastop.

Bogojinčani in tudi okoličani radi pridejo na proslave, saj že naprej vedo, da jih bodo nastopajoči spet presenetili s kakšno novostjo. Tako je letos prvič nastopil »trio«.

Kulturno prosvetno delovanje v Bogojini je torej dokaj dobro, škoda le, da je prosvetni dom v zelo slabem stanju.

Premalo članov

Člani RK so imeli v preteklem tednu svoj letni občni zbor. Udeležilo se ga je le malo članov. V razpravi so navzoči spraševali, zakaj ni prišlo več članov na zbor, da bi lahko rešili vprašanje, ali naj še deluje postaja prve pomoči ali ne, ker pač ni denarnih sredstev. Na zboru je bil ponovno izvoljen dosedanji odbor, ki pa je zelo nerad prevzel svoje dolžnosti, ker ni bilo navzočih vseh članov.

S. Maučec

KAMENŠČAK PRI LJUTOMERU

Kamenščak je sicer mala in revna vas, vendar je društveno življenje močno razgibano, o čemer pričajo tudi uspešno izvedeni občni zbori mladinske organizacije, gasilcev, RK in vaške organizacije SZDL.

Delovanje organizacij v vasi pa ovira pomanjkanje prostorov za shajanje in družbeno aktivnost. Spričo tega so sklenili, da bodo letos začeli graditi gasilski dom, v katerem bodo imele svojo streho vse vaške organizacije. Gradbeni material so že začeli zbirati. Gasilci imajo pripravljenih za dom 150 tisoč din, kar bo sicer premalo, toda za začetek dovolj. Vaščani bodo pomagali tudi s prostovoljnim delom.

Zadružniki v Žepovcih so izkoristili ugodne vremenske pogoje letošnje zime in se odločili za gradnjo novega hleva.

Pred dnevi sta jih obiskala zvezni ljudski poslanec Ivan Kreft in predsednik ObLO Radgona Branko Zadravec in se pogovorila z njimi o letošnjih načrtih zadruge.

Oživele so odrske deske

Za vaške razmere je sezona kulturnih prireditev pred vrati. Delovanje prosvetnih društev je bolj živahno v zimskem času in letos kaže, da so se priprave igralskih skupin pričele prej kot druga leta, saj smo že bili priče prvim dramskim uprizoritvam.

Pred kratkim je KUD »Mura« iz Gor. Bistrice uprizorilo igro »Molčeča usta«. Predstava je dobro uspela. V domačem kraju so nastopili igralci trikrat. V igralski družini, ki jo uspešno vodi režiser S. Škoberne, so pretežno člani mladinske organizacije.

Igro bi igralci radi uprizorili tudi v Beltincih in drugod, toda društvo nima denarja, da bi lahko plačalo odškodnino za dvorano. Težave imajo tudi z odrsko opremo, primanjkuje jim predvsem kulis.

Igralska skupina IZUD »Dolinec« iz Gančan je tudi dokaj aktivna. V njem so vključeni predvsem mladi vaščani. Pod vodstvom režiserke tov. Šadinove je igralska družina uprizorila »Slabo vest«. Doma so nastopili štirikrat, gostovali pa so tudi v Lipovcih. Igrali so dobro, kar potrjuje tudi velika udeležba gledalcev.

Mladinska organizacija v Gančanih pa si prizadeva, da bi ustanovila godbo na pihala. Na vasi je namreč precej nadarjenih glasbenikov. Sklenili so, da bodo zaprosili ObLO za instrumente, ki jih je prej uporabljala beltinska godba.

Ambulanta v Radencih?

Če pomislimo, da ima radgonska občina z vključitvijo videmskega okoliša okrog 20.000 prebivalcev, pa samo eno zobno ambulanto v Radgoni in pomožno zobno ambulanto pri Vidmu, je to pač več kot premalo. Ljudje, potrebni zobnega zdravljenja, čakajo tedne in mesece, da lahko pridejo na vrsto.

Že nekaj let govorijo, da bodo ustanovili novo zobno ambulanto v Radencih, kar bi znatno razbremenilo radgonsko ambulanto. Letos, izgleda, da se bo to uresničilo, kar bodo toplo pozdravili tudi zdraviliški gostje.

Zdravstvena postaja v Radencih se že dogovarja z zobozdravnikom, ki je pripravljen nastopiti službo 1. aprila. Treba je samo še ugodno rešiti stanovanjski problem, pa bo začela poslovati zobna ambulanta v Radencih. To je želja ne samo gostov, ampak vseh prebivalcev, ki se morajo sedaj ob veliki izgubi časa posluževati zobnih ambulant v Radgoni, Križevcih ali celo v Soboti.

Ika

Mladi zadružniki v Radencih

Jagode in pšenica

Te dni so mladi zadružniki v Radencih na občnem zboru izvolili vodstvo svojega aktiva, v katerem je včlanjenih okrog 60 mladincev in mladink iz 19 vasi, kar je 80 odstotkov vse kmečke mladine iz tega okoliša. Na občnem zboru, kateremu je prisostvoval tajnik okrajne zadružne zveze, so razpravljali tudi o delovnem programu, ki ga bodo uresničili. Sklenili so, da bodo prevzeli v upravljanje 1 ha jagod in 2 ha italijanske pšenice, ki jo je posejala kmetijska zadruga. Aktiv mladih zadružnikov se bo povezal tudi z ostalo vaško mladino in z njo skupno izpolnjeval naloge. Na koncu so predvajali dva filma iz kmetijstva.

Ika.

Bučkovci

Na občnem zboru prosvetnega društva v Bučkovcih je bilo najbolj pereče vprašanje: delovanje godbenega odseka. Da je prišlo v godbi do tako nevzdržnih razmer, je krivda kapelnika in godcev. Potrebno bo torej najti skupno pot, da bo spet zaživela nekdaj tako znana »malonedeljska« godba.

Kapelnik pripravlja tudi ustanovitev pionirske godbe na pihala. V ta namen je prejel od bivšega ObLO Videm 70 tisoč din podpore za nabavo novih inštrumentov.

L. K.

SUSILNICA ZA SADJE IN KORUZO V LENDAVI

Zvedeli smo, da namerava lendavska kmetijska poslovna zveza zgraditi letos sušilnico za sadje in koruzo pri železniški postaji v Lendavi. V eni izmeni bo zmogljivost sušilnice 8000 kg. V ta namen bo kmetijska poslovna zveza v Lendavi prispevala del lastnih sredstev, za manjkajoča sredstva pa namerava najeti posojilo.

Čevljev nam tudi letošnjo zimo ne bo zmanjkalo... Prizor je z enega soboških sejmov.

IZ BELTINSKE OBČINE

ZIZKI

Na letnem občnem zboru SZDL so mimo drugih vaških zadev razpravljali tudi o pogodbeni vzreji svinj — bekonov in goveje živine. Menili so, da se jim taka reja izplača, saj bodo dobili 5 din več za kg žive teže.

BRATONCI

so edina vas v beltinski občini, kjer nimajo šolskega poslopja. Zato se morajo vaščani sestajati v mali sobici v gasilskem domu, kar pa že zdaleč ne ustreza vaškim potrebam. Iz največje zagate so se rešili v lanski jeseni, ko so s prizidkom, ki je že pod streho, pridobili precej novega prostora.

Bratončani nimajo niti svoje trgovine, zato zdaj ugibajo, ali naj bi uporabili na novo pridobljene prostore v gasilskem domu za trgovski lokal, ali pa bi ta lokal uredili v prostorih bivše trgovine, kjer bo treba dozidati še skladišče. Kaže, da bodo vaščani rešili tudi ta problem v svojo korist ob razumevanju trg. podjetja »Ravenka« iz Beltinec.

UMRL JE NAJSTAREJŠI OBČAN

Pred dnevi je umrl 94-letni Ivan Balažic iz Beltinec. Poznali so ga vsi občani in tudi šoferji — najprej kot vaškega bobnarja, pozneje pa po tem, ker je kljub visoki starosti še vedno urno prečkal ceste in zelo rad zahajal k sosedom. Še lani je pridno cepil drva in zbijal šale.

Šoferji so se sicer na njega malce jezili, kajti mož je bil precej gluh in ko je hodil po cestah, jim ni preostalo drugega, kot da so ustavili svoja vozila, izstopili in spravili starčka na varno.

PET NOVIH TRAKTORJEV

Potrebe po traktorskem oranju so vedno večje tudi v beltinski občini. Vodstva kmetijskih zadrug se tega dobro zavedajo, zato so letos nabavila že pet novih traktorjev s potrebnimi priključki.

BELTINCI

Domače avto-moto društvo je priredilo že drugi šoferski tečaj. Obiskuje ga 30 prijavljencev, predvsem kmečkih fantov. Društvo tarejo tudi denarne težave. Imajo sicer osebni avto, ne pa tudi potrebne garaže. Zdaj razmišljajo o nakupu tovornjaka, s katerim bi opravljali tudi prevoze in si tako pridobivali sredstva za kritje najnujnejših društvenih potreb.

Trg. podjetje »Ravenka« je ugodilo željam prebivalstva in odprlo v Beltincih trgovino z usnjem in čevlji. Trgovina je dobro založena in se odlikuje tudi po solidni postrežbi.

Nekaj zanimivih številk

Letos je bilo v beltinski občini 15 zborov volivcev z okrog 900 udeleženci, sestankov množičnih organizacij in društev z okrog 700 udeleženci pa 70. Občnih zborov so našteli 50 s 3.500 navzočimi člani organizacij in društev. Študijskih sestankov je bilo 30 z okrog 1500 poslušalci.

Vsi ti sestanki, občni zbori itd. so trajali 3930 ur. V enem mesecu in desetih dneh je torej tudi to dokaz dokajšnje razgibanosti in aktivnega delovanja.

Anton Horvat

V Križevcih na Goričkem je tudi že zasvetila težko pričakovana električna luč. Na dan proslave otvoritve so se prebivalci kraja polnoštevilno zbrali in udeležili skromne, a pomembne slovesnosti.

Stavešinci

Na zadnjem občnem zboru SZDL so ugotovili, da organizacija lani ni povsem zadovoljivo opravila svojega poslanstva. Udeležba na zboru ni bila množična, toda razprava je bila dokaj živahna. Sklenili so, da bodo ob sodelovanju ostalih organizacij priredili v vasi dostojno proslavo v počastitev 40. obletnice ZKJ. Še prej pa bodo z udarniškim delom pripomogli, da bo čimprej urejena gasilska dvorana, saj bo ta služila potrebam vse vasi. Socialistična zveza bo izdatneje pomagala tudi krajevnemu odboru pri reševanju raznih komunalnih problemov vasi.

J. K.

Drobiž iz Ljutomera in okolice

V podjetju »Agrotehnika-servis« so začeli pred nedavnim urejati delavsko menzo. Imajo tudi razne krožke in tečaje za strokovno izpopolnjevanje zaposlenih. Največ delavcev se je prijavilo za šoferski tečaj. Pri sindikalni podružnici so ustanovili tudi sklad vzajemne pomoči.

Na letnem občnem zboru ljutomerskega radiokluba so se pogovorili o nadaljnjem delovanju in izvolili novo vodstvo. Nekateri člani so bili v lanskem letu precej aktivni, saj jih je kar precej opravilo radioamaterske izpite. V kratkem nameravajo izpopolniti oddajnik in povečati število članov.

Nedavno ustanovljen Zavod za izobraževanje odraslih (»Ljudska univerza«) je že pričel delovati. Najprej bodo priredili večerni tečaj za vse razrede nižje gimnazije.

V Stročji vasi so končno le ustanovili aktiv mladih zadružnikov. Člani tega aktiva pričakujejo, da jim bo zadruga vsestransko pomagala in jim dodelila tudi nekaj zemlje.

Kaže, da bo ljutomerska SD letos uspešneje delovala kot lani. Na občnem zboru so se dogovorili, da bodo vključili v članstvo še lovce in šolsko mladino. Strelsko lopo na oddaljenem strelišču za vojaško puško bodo prodali, z izkupičkom in z denarnimi podporami pa si zgradili novo strelišče za malokalibrsko puško. Pred kratkim so že nabavili več takih pušk.

Ob tej priložnosti so nagradili prizadevnega člana in edinega puškarja v Pomurju tov. Milana Černjavča.

Kljub temu, da v Ljutomeru stalno primanjkuje dobre pitne vode, saj so v mestu samo trije izviri, jo nekatere gospodinje še vedno uporabljajo za pranje. To je bilo v občinskem odloku že zdavnaj zabranjeno in zares čudno, da gredo pristojni organi mimo tega z zaprtimi očmi.

Ljutomersko avto-moto društvo je doslej usposobilo že precej šoferjev — amaterjev. Vsako leto priredi po dva tečaja. Z letošnjim prvim tečajem bodo pričeli ob koncu tega meseca.

Janko Stolnik

Okrog Prosenjakovec

V tem mesecu so se po vaseh, v katerih živi madžarska narodna manjšina, pričele letne konference SZDL. Udeležba članov je sicer bolj slaba, zato pa so živahnejše razprave, a obetajoči sklepi bodo, če bo njih uresničevanje povezano z ustreznim prizadevanjem SZDL, prinesli marsikaj koristnega v življenje prebivalcev tega okoliša.

Na letnih konferencah je bila še prav posebno živahna razprava o kulturno-prosvetnem delovanju madžarske manjšine. To delovanje je v zadnjih letih zelo zamrlo, zato delovni ljudje nimajo dovolj možnosti za kulturno izobraževanje. Člani SZDL izražajo željo, da bi čimprej dobili kinoaparaturo za predvajanje poučnih filmov in da bi jih vsak teden redno obiskoval tudi potujoči kino iz okrajnega središča.

Vodstva SZDL bodo skušala te želje prebivalstva uresničiti pri tem pa pričakujejo tudi pomoč oblastvenih forumov in ostalih množičnih organizacij.

Na letni konferenci SZDL v Prosenjakovcih so sklenili, da bodo čimprej uredili cestno razsvetljavo in s pomočjo RK tudi pralni bazen. Slednje pridobitve bodo zlasti vesele gospodinje. Prav tako se v tem kraju zavzemajo tudi za otvoritev mesnice in pekarne, ki ju prebivalstvo močno pogreša. Prav bi bilo, če bi prodajo kruha vpeljali tudi v trgoskih lokalih, kot imajo to drugod, kljub temu, da so vasi zelo oddaljene od večjega središča.

Pordašinčani bodo elektrificirali svojo vas. Ta sklep članov SZDL je toliko bolj razveseljiv, saj vemo, da je elektrika osrečila domala že vso Goričko, samo vasi Pordašinci in Čikečka vas je še nista deležni. Toda vzgledi vlečejo!

In še nekaj besed o našem časopisu »Népujság«. Bralci so z vsebino zelo zadovoljni, želijo pa, da bi v tem listu izhajali v madžarskem jeziku tudi lokalni predpisi OLO in ObLO.

Ivan Selič

BELEŽKA

DVE STANOVANJSKI SKUPNOSTI V LENDAVI?

Tudi v Lendavi so že izvolili iniciativni odbor stanovanjske skupnosti. Ta je pripravil v okviru osnutka zakona o novih stanovanjskih skupnostih pripravil razgovor s prebivalci. Po živahni razpravi so ugotovili, da sta potrebni v Lendavi dve stanovanjski skupnosti: v mestu in naselju »Nafte«.

Ob vsem tem hotenju pa v Lendavi še niso prišli do zaključka, kje dobiti materialna sredstva za uslužnostne servise, gradnjo igrišč, razširitev vrtca, itd. Razpravljali so o tem že precej, ni pa bilo dovolj konkretnih predlogov. Razumljivo je, da podjetja ne morejo ostati brezbrižna do tega, ali zaposleni delavci in uslužbenci sodelujejo v družbenem življenju; hkrati pa bo urejeno življenje zaposlenih vplivalo nedvomno tudi na dvig storilnosti. Podjetja imajo možnost, da vložijo prosta sredstva v družbeni standard in na ta način bo nova stanovanjska skupnost lahko zaživela tudi v Lendavi. Tudi prebivalci bodo prispevali po svojih močeh, ObLO pa bo moral oprostiti družbenih dajatev uslužnostne servise stanovanjske skupnosti in na ta način prispevati svoj delež.

V zvezi s tem omenjajo v Lendavi tudi sredstva za nabavo potrebnih tehničnih pripomočkov. Nekaj pralnih strojev že sedaj stalno obratuje, kar priča o velikem zanimanju gospodinj za lastno razbremenitev. Dejstvo, da se lendavske gospodinje že sedaj pridno poslužujejo pralnih strojev, opozarja, da jih bo treba nabaviti še več.

bš

Od Večeslavec do Krašč —

MELIORACIJA TRAVNIKOV

Zadružni svet v Pertoči je imel pred kratkim že drugo sejo. Sprejeli so akcijski program in pravilnik o delovnih razmerjih.

Tako nameravajo speljati jarke po travnikih od Večeslavec do Krašč. Strokovno delo in material bo plačala zadruga. Skupno z novim traktorjem bodo nabavili tudi večjo mlatilnico, ki bo služila predvsem zadružnikom v nižini. Za vsako vas bodo nabavili tudi po pet svinj nove pasme in merjasce. S kmetovalci imajo sklenjene pogodbe za nekaj čez 200 bekonov in 300 telic za izvoz. V Kraščih bodo ustanovili strojno postajo in za potrebe tamkajšnjih kmetovalcev dodelili postaji nekaj strojev. Spomladi bodo škropili sadno drevje z motorno škropilnico.

Zelo potrebno je tudi skladišče, saj zadruga nima nobenih prostorov. Lastništvo prostorov, v katerih posluje zadruga sedaj, še vedno ni urejeno. Zato je zanemarjeno tudi vzdrževanje teh prostorov.

Zadruga je lani odposlala 155 vagonov sadja in zabeležila skupno 63 milijonov din prometa. Predvidevajo, da bodo imeli okrog 3 milijone din čistega dobička. Toda ta dobiček jim ne bo mnogo koristil, saj bodo morali z njim pokriti primanjkljaje bivšega poslovodje.

V kratkem bodo ustanovili pri zadrugi tudi aktiv mladih zadružnikov. Zadruga bo uredila cesto od gasilskega doma do svojega upravnega središča, ker je ta del ceste tudi največ uporabljala.

G. Kiselak

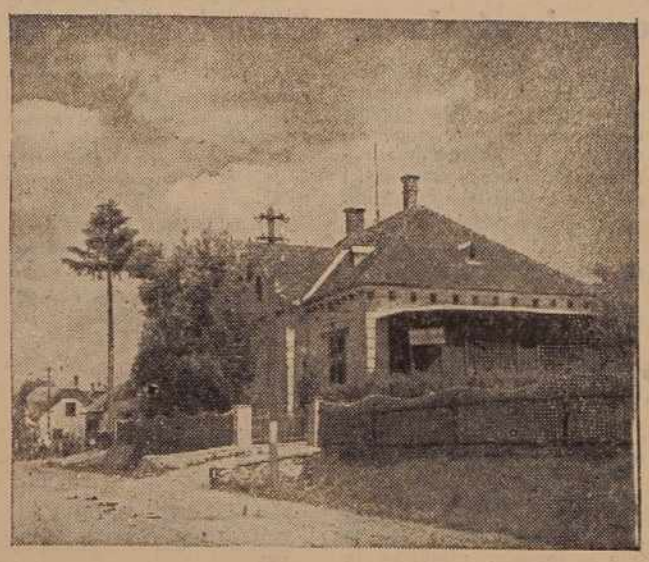

VEČESLAVCI

Ceste so v zelo slabem stanju, kar še posebno velja za Pertočo. Ponujenega gramoza niso izkoristili, zato so ostale blatne. Priporočljivo bi bilo, da bi na zborih volivcev sprejeli krajevni prispevek za temeljito popravilo cesta.

*

Gasilci v Sotini so ohranili svoj sloves. Na lanskem gasilskem festivalu so dosegli prvo mesto.

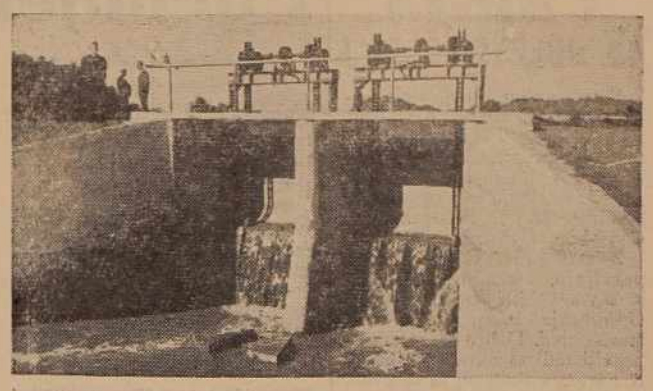

ROGAŠOVCI

V zadnjem času je največ zanimanja za elektriko. Nizkonapetostno omrežje so v glavnem že odplačali. Nezadovoljstvo pa je med vaščani vzbudila vest, da bodo morali sami plačati vso opremo za transformator, kajti prejšnji cankovski ObLO je imel v svojem programu, da bo opremil vse transformatorske postaje v svojem okolišu.

Spomladi bodo pričeli graditi daljnovod do Rogašovec. V vasi predvidevajo, da jim bo elektrika prvič zasvetila že jeseni.

*

V zvezi z bližnjimi volitvami v ObLO predvidevajo, da bodo imele po enega odbornika naslednje vasi: Rogašovci-Jurij, Pertoča-Večeslavci, Sotina-Serdica in Kramarovci-Ocinje-Nuskova.

*

Pred leti je bila ustanovljena strelska družina, toda dosedaj še ni pokazala nobene aktivnosti, kar je predvsem krivda vodstva.

Nič boljše ni v TVD »Partizan«, tudi tu je življenje popolnoma zamrlo. Pred leti smo večkrat doživljali kulturne prireditve. Tudi tega sedaj ni več. Glavna ovira so prostori. Dvorane ni, zato delovanje na tem področju močno zaostaja za potrebami in razpoloženjem prebivalstva.

Čudno pa je, da se še vedno ni nihče zmenil za material, ki že vel let propada. To vsekakor močno škoduje ugledu prebivalstva, ki zelo kritično ocenjuje tako gospodarjenje.

UMESTNO ALI NEUMESTNO?

Glede preskrbe Lendave s sadjem in zelenjavo smo že večkrat slišali pripombe, da ni najbolj umestno, ker se prebivalci mesta oskrbujejo pri posameznih proizvajalcih v okolici, ki je v tem pogledu dokaj bogata. Prav to dejstvo, da posamezni proizvajalci nudijo potrošnikom v glavnem vso zelenjavo in sadje, ki ga potrebujejo, pa povzroča, da je lendavski živilski trg več ali manj le simboličnega pomena, saj se ga poslužuje le manjši del prebivalstva.

Na kmetijski poslovni zvezi v Lendavi pravijo glede tega, da bi »uvažali« n. pr. jajca od okoliških kmetijskih zadrug, vendar bi prišlo to za potrošnika isto, kot če zahteva ženica, ki prinese jajca v Lendavo, dinar več, kot dobi za kos pri domači kmetijski zadrugi.

Vsekakor pa s tem, da zalaga lendavski živilski trg skupno s posameznimi proizvajalci iz okolice, kmetijska zadruga Lendava nedvomno po svojih močeh posreduje na tržišču. Tega, da prinesejo posamezni prodajalci svoje pridelke potrošnikom na dom, sedaj ne kaže niti odpravljati. To bo odpadlo samo po sebi, ko bo postala Lendava močnejše industrijsko središče. Za zdaj smo lahko zadovoljni s tem, da so potrošniki preskrbljeni v zadostni meri in po čimnižjih dnevnih cenah. Seveda pa s tem ni rečeno, da ni sedaj, ko se Lendava kot industrijsko mesto šele razvija, mogoče ničesar storiti za zboljšanje preskrbe potrošnikov s sadjem in zelenjavo. Kaže, da se tega zavedajo tudi v lendavskih zadružnih organizacijah.

šb

RADGONSKI PIONIRJI ZA 40-LETNICO ZKJ

BRATSTVO V DEJANJIH

Za 40-letnico ZKJ bodo prispevali svoj delež tudi pionirji radgonske osnovne šole. Odred višje stopnje osnovne šole bo razvil svoj prapor, ki bo nosil naslov narodnega heroja Silvire Tomazin. Ob tej priložnosti bodo priredili pionirji v Radgoni svečano akademijo in nanjo povabili tudi dijake gimnazije iz Kosovske Mitrovice, kjer je službovala pokojna Silvira kot profesorica in so jo Nemci tamkaj ustrelili med okupacijo. Z udeležbo na svečanosti v G. Radgoni bi dijaki iz Kosovske Mitrovice vrnili radgonskim pionirjem obisk, kajti radgonski pionirski pevski zbor je pel lani na njenem grobu.

Odred bo sodeloval tudi pri odkritju spominske plošče Silviri Tomazinovi v njenem rojstnem kraju Tezno pri Mariboru. Sloviti radgonski pevski zbor, ki ga vodi Manko Golar, so povabili tudi na mladinski festival »Bratstva in edinstva«, ki bo v Kranju od 22. do 25. maja.

V počastitev jubileja ZKJ bo odred organiziral tudi razna tekmovanja. Šahovska sekcija bo priredila tekmovanja za prvenstvo med razredi in posamezniki. V občini bodo tudi strelska tekmovanja, a mladinski pevski zbor bo sodeloval tudi na vseh proslavah in prireditvah. V okviru jubilejnih proslav za 40-letnico ZKJ bo v času od 17. do 24. maja v Radgoni mladinski glasbeni festival s udeležbo pevskih zborov vseh pionirskih odredov.

Ika

TURNIŠČE

Dobro zastavljene pobude

V Turnišču že dolgo nismo imeli tako živahne seje vodstva SZDL kot pred kratkim! Tokrat so odborniki temeljito obračunali s problemi Turniščanov in si določili tudi delovni program.

Osrednji vprašanji sta bili: šola in kmetijska zadruga. V tem letu bomo začeli graditi šolsko poslopje. »Ne moremo več odlašati« so sklenili enoglasno. Kmetijska zadruga mora pridobiti še več članov. Med kmetovalci je treba vztrajno utrjevati zaupanje v zadružno pridelovalno sodelovanje. Ob množičnih sestankih bo odbor prirejal tudi strokovna predavanja s področja kmetijstva.

Razpravljali so še o tovarni čevljev, ki bo začela kmalu obratovati. SZDL bo v ospredju, ko bodo zbirali delavce in delavke za to tovarno. Reševati bo potrebno predvsem socialne probleme vaščanov. Kmetovalce, ki imajo ugodne pogoje za gospodarjenje, naj se še tesneje povežejo s KZ, v tovarni pa je treba zaposliti predvsem ljudi, ki nimajo pogojev za kmetovanje. Tudi o tem bo vodstvo SZDL razpravljalo in odločalo na svojih prihodnjih sejah.

L. B.

TISINA

V Prešernovem tednu smo imeli lepo proslavo. Na sporedu so bile deklamacije in tudi pevski zbor je zapel nekaj pesmi. Proslave se je udeležilo precej šolskih otrok in odraslih prebivalcev.

V GLOBOKI — GASILSKI DOM

Gasilsko društvo v Globoki deluje zelo aktivno. Društvene uspehe so prikazali na letnem občnem zboru.

V vasi se sedaj z veliko vnemo pripravljajo na gradnjo gasilskega doma, v katerem bo dovolj prostora za vse organizacije. Gradbenega materiala že imajo dovolj, torej je treba samo začeti z delom.

Nič več kulturnega mrtvila v Lendavi?

Pot iz slepe ulice

Lendavčani so se zadnje čase vse pogosteje pritoževali zaradi kulturnega mrtvila, ki je zlasti izrazito v zimskih dneh. Po nedavnem občnem zboru DPD »Svobode« pa vendar lahko upamo, da se bodo stvari obrnile na bolje. Udeležba na občnem zboru priča o zanimanju članstva za kulturnoprosvetno udejstvovanje, še bolj pa živahna in vsestranska razprava.

Tudi širšo javnost pa zanima, na primer, zakaj je bil odziv lendavskih pevcev k vajam pevskega zbora doslej tako slab, če ne celo blizu ničli. Doslej so se zbirali lendavski pevci k vajam le zaradi nastopa na občasnih proslavah, nihče pa jim ne more zamerili hotenja in teženj, da bi radi nastopali zdaj pa zdaj tudi izven svojega mesta in občine. Ob takem smotru bo nedvomno delo pevskega zbora zaživelo in rodilo tudi ustrezne uspehe. Poživiti pa bi bilo treba tudi delo tamburaškega zbora lendavske »Svobode«.

Za madžarsko dramsko skupino velja, da je bila že doslej zelo dejavna, o čemer pričajo tudi uspešne uprizoritve in ustrezen izkupiček od predstav. Težnje po osamosvojitvi ne moremo šteti nikomur v zlo, saj bi si na ta način lahko nabavila ta skupina nove kostume in noše za folklorno skupino. Ob koncu je obveljal kolektivni čut in društvena disciplina, vendar se lahko slovenska dramska skupina navzlic vsemu v marsičem zgleduje pri svojih sovrstnikih madžarske narodnosti.

Razveseljiva je pobuda, da bi tudi v Lendavi pripravili prireditev »Pokaži, kaj znaš.« V Lendavi in okolici ne primanjkuje nadarjenih amaterjev, ki bi radi pokazali, kaj zmorejo. Soboška relejna radijska postaja bi prireditve lahko posnela na magnetofonski trak in najboljše točke uvrstila v eno svojih rednih oddaj. Ko smo že ponovno pri glasbeni dejavnosti, moramo omeniti še godbo na pihala. Ta ima stare instrumente in nastopa na raznih proslavah, vendar bi Lendavčani z veseljem prisluhnili njenim zvokom tudi ob drugih priložnostih.

Eden izmed objektivnih razlogov, ki zavira uspešnejše delo lendavske »Svobode«, je nedvomno pomanjkanje prostorov (šahisti se morajo udejstvovati v gostilni). Žal je še zmeraj točna ugotovitev, da je Lendava edini center Pomurja, ki nima kulturnega doma. Dvorana »Nafte« je namreč odročna, ta, ki je v samem mestu, pa je zanemarjena in služi predvsem za seje ljudskega odbora. Glasbena šola, v kateri poučujejo za zdaj le klavir, se bo, kot kaže, osamosvojila, vendar že zdaj zavira njeno delo pomanjkanje ustreznih prostorov. Ta okoliščina pa ni ovirala v minulem letu zabavnega odseka, ki je 11-krat gostoval z veselim sporedom izven mesta.

○ Prav gotovo čakajo novo vodstvo lendavske »Svobode« številne in težavne naloge. Kljub temu pa so Lendavčani optimisti in omenjajo zgled domačega TVD »Partizan«, ki je s pomočjo novega in prizadevnega vodstva našel pot iz slepe ulice.

B. S.

Povsod - letna igrišča

Te dni je bila v Radgoni razširjena seja Sveta za telesno vzgojo. Seje so se udeležili tudi predstavniki množičnih organizacij in šolskih odborov. Osrednja točka dnevnega reda je bila formiranje štaba za zbiranje sredstev za gradnjo telovadnih objektov in nabavo opreme. Dalje so sestavili predlog proračuna v znesku 2 milijona dinarjev, ki naj bi bila uporabljena za razvoj telesne vzgoje v občini. Sklenili so, da bodo v počastitev 40-letnice ZKJ uredili letna igrišča pri vseh šolah, večjih gospodarstvih in podjetjih. Pri izvedbi tega bodo sodelovali tudi šolski odbori. Temeljito se bodo pripravili na okrajni telovadni nastop, ki bo v Radgoni 7. junija v počastitev 40-letnice ZKJ. Pričakujejo, da se bo tega nastopa udeležilo več tisoč ljudi.

Ika.

Iz rogašovske zadruge

Arondacija zemljišč SLP

Akcijski program v rogaševski zadrugi še vedno ni sprejet, vendar pa so že znane nekatere glavne postavke. Tako predvidevajo zadružno sodelovanje na najširši osnovi. Pogodbeno bodo redili 500 bekonov in 300 telic za izvoz. Slabši pa so obeti za pridelovalno sodelovanje pri koruzi, kajti kmetje izjavljajo, da se tod koruza ne obnese posebno dobro.

V svoji bilanci izkazuje zadruga nad 60 milijonov din prometa in okrog 2,5 milijona din dobička. Največ prometa jim je prineslo sadje, katerega so odposlali 120 vagonov. V prihodnosti predvidevajo gradnjo potrebnih skladišč in upravnih porstorov.

V zadružnem okolišu je precej zemlje splošno-ljudskega premoženja, ki pa ni vedno dobro obdelana. Da bi ta zemljišča v prihodnosti racionalneje izkoriščali pod vodstvom zadruge, bodo morali ta zemljišča čimprej arondirati.

„VESELI VEČER“ v Vučji vasi

Pred kratkim so mladinci Vučje vasi priredili »Veseli večer«. Na to uprizoritev so se dobro pripravili. Največ so prispevali sami, pomagala pa jim je tudi tov. Supej.

V Vučji vasi imajo mladi sedaj mnogo težav. Pogrešajo zlasti režiserja, ki bi jih lahko naučil daljše in zahtevnejše igre. Mladina sicer ima veselje do igranja, toda to je še premalo.

Kljub vsem težavam pa so program dobro izpeljali in gledalci so se nasmejani in zadovoljni vračali na svoje domove. Upamo, da jih bomo v kratkem s tem veselim programom srečali tudi v Krogu in morda še kje drugje.

-ič

PERTOČA

Elektrifikacija dobro napreduje. Drogove so že postavili, nabavili žico, težave pa so nastale z opremo za transformator.

*

Šola v Pertoči je glavni problem. Tesni in mračni prostori nikakor ne ustrezajo sedanjim potrebam. Zato je gradnja novega šolskega poslopja zelo potrebna, če pa zaenkrat ne bi prišla v poštev, bi bilo potrebno vsaj urediti prostore v zadružnem domu.

*

Gasilci doslej niso bili aktivni, toda v zadnjem času so se na pobudo starejših članov ponovno zbrali in sklenili, da bodo v prihodnosti bolj skrbeli za požarno varnost svoje vasi.

*

V vasi je pokopališče za Pertočo, Ropočo in Večeslavce, toda mrtvašnice nimajo, kljub temu, da so zbrali precej materiala in drugih sredstev. Pokopališče bi bilo potrebno tudi ograditi.

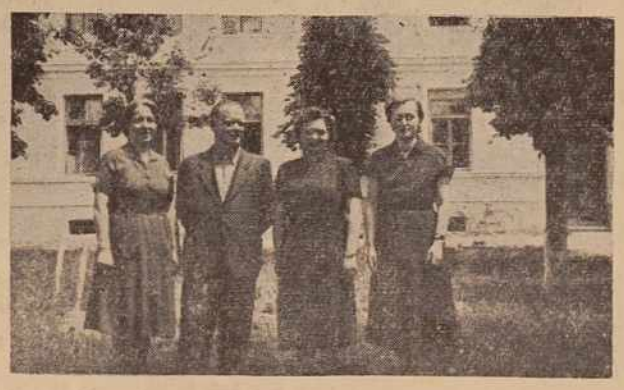

Učitelji v Vučji vasi

Začetek dela

ljudske univerze v Lendavi

Na pobudo SZDL so v Lendavi ustanovili ljudsko univerzo, ki je bila nujno potrebna že zaradi izvenšolskega izobraževanja. Zanimanje delavcev in uslužbencev za njeno delovanje kaže, da ta sklep nikakor ni bil preuranjen, čeprav ga bo moral formalno potrditi še ljudski odbor. Člani SZDL v Lendavi sodijo, da bo treba s tem pohiteti, a tudi z delom ljudske univerze. Čeprav bo to zavod s samostojnim finansiranjem, ObLO ne bo smel odreči gmotne pomoči.

Načrt dela ljudske univerze v Lendavi predvideva za zdaj 9 predavanj iz zadružništva, o planetarnem sistemu v vesolju, iz živinoreje in poljedelstva, o odnosih med ljudmi, s področja prava, itd. Prejšnji teden se je že začel tečaj iz nemščine, za katerega se je prijavilo nad 40 udeležencev. V okviru tečajev za izvenšolsko izobraževanje bodo prijavljenci predelali snov za 5. in 6. oziroma 7. in 8. razred osemletke.

RAZVILI BODO DELAVSKI PRAPOR

Sindikalna podružnica Ljutomerskega podjetja »Mizarstvo« bo v okviru proslav 40. obletnice delovanja ZKJ razvila delavski prapor.

Delovanje podružnice je bilo lani zelo pestro. Za svoj kolektiv je priredila osem predavanj predvsem s politično-gospodarsko vsebino, tolmačili pa so tudi nove zakonske predpise.

Slavnostno razvitje prapora predvidevajo za delavski praznik — 1. maj.

-jb

SELIŠČI

so vasica na desnem bregu Mure, kjer imajo dokaj slabo razvito prosvetno življenje, saj primanjkuje organizacij, ki bi delovale na tem področju. Edinole gasilsko društvo priredi kakšno igrico in reči je treba, da so se gasilci doslej vedno dobro odrezali. Nimajo pa sposobnega režiserja in tako je usahnil tudi ta vir kulturnega življenja v tem kraju.

Izboljšati bo potrebno zlasti delovanje organizacije RK, ki bi tudi lahko pripravila vaščanom kaj podobnega, pa v zadnjem času ne kaže posebnega napredka.

-js

105 prihranjenih milijonov

Na zadnji seji upravnega odbora soboške Komunalne banke so ugotovili, da so hranilne vloge narasle v Pomurju od 73 milijonov v letu 1957 na 105 milijonov din v lanskem letu. Iz tega je moč sklepati, da imajo državljani vedno večje zaupanje do naših denarnih zavodov.

Zanimivo je, da je povečanje hranilnih vlog enakomerno v vseh podružnicah te banke. Povprečno znaša 8 milijonov din.

Če k temu prištejemo še hranilne vloge pri kmetijskih zadrugah in na pošti, ugotovimo, da naši ljudje nalagajo prihranke pač tam, kjer so najbolj koristno naloženi.

Upravni odbor je sklenil, da bo del obresti od hranilnih vlog izkoristil pri gradnji upravnega poslopja, večji del pa ostane podružnicam za kreditiranje.

-jb

Prizadevanje lendavskega TVD

V ZNAMENJU 40. OBLETNICE ZKJ

Po uspešnem in dobro obiskanem občnem zboru je vodstvo lendavskega TVD »Partizan« sestavilo program za delovanje društva v letošnjem letu. Vse prireditve bodo posvečene 40. obletnici ZKJ in SKOJ kot tudi 10-letnici »Partizana«.

Z akademijo, ki jo že pripravljajo, bodo gostovali vsaj v štirih večjih krajih občine. Gostovanja bodo hkrati društveni izleti. Dobro se bodo pripravili tudi za okrajni telovadni nastop v Radgoni in za zvezni festival telesne kulture v Beogradu. Sodelovali bodo vsi oddelki. Za občinski praznik nameravajo družno s šolami prirediti množični nastop. S kombiniranimi telesnovzgojno-kulturnimi programi bodo sodelovali tudi na proslavah, ki jih bo priredila SZDL. Pričeli so že tudi s plesnim tečajem, za katerega se zanimajo tudi odrasli. Tudi vzgoji članov bodo posvečali večjo pozornost in — včlanjevanju mladine v SZDL in ZK. V delovnem programu je še nadaljnje urejevanje doma in igrišča, nabava orodja in drugih potrebščin itd. Uveljavili bodo tudi vse možne športne panoge in privabili v svoje vrste tisto mladino, ki je sedaj še izven društva.

O

Pomlajevanje strelskih vrst

Predzadnji teden je bil v Ljutomeru letni občni zbor obč. strelskega odbora. Mimo delegatov iz strelskih družin, predstavnikov ObO ZRO in sindikata se je konference udeležil tudi predsednik okrajnega strelskega odbora Tomo Raduka.

Predsednik Rudi Tomažič je poročal o delovanju občinskega odbora, pri tem pa je zlasti poudaril, da bo potrebno še bolj utrditi strelske družine v občini. Občinski odbor je bil doslej premalo povezan z njimi. Tako je bilo že na samih sejah precej izostankov, sicer pa so strelske družine dobivale od odbora premalo pomoči, zato so morale poslovati z okrajnim odborom tudi neposredno. Pri delovanju strelskih družin so bile tudi razne težave. Tako v letni sezoni niso imele dovolj strelskih potrebščin, zlasti še malokalibrskih pušk, zato so prirejali pretežno tekmovanja z zračnimi puškami, kar pa je povzročilo negodovanje zlasti pri starejših članih. Večino strelcev namreč veseli tekmovanje z malokalibrsko ali vojaško puško, ki pa jih je strelski odbor nabavil komaj v mesecu decembru z dotacijo ObLO.

Lani so strelske družine prirejale tekmovanja za »Zlato puščico«. Največje uspehe pri tem tekmovanju sta beležili SD Železne dveri in Ilovci, drugod pa niso mogli povsem uresničiti programa zaradi pomanjkanja zračnih pušk. Za Dan mladosti so tekmovali v streljanju z zračnimi puškami. V tem tekmovanju niso beležili samo tekmovalnih rezultatov, marveč so pridobili tudi več novih članov.

Na konferenci so tudi dokaj živahno razpravljali in med drugim ugotovili, da je v strelskih vrstah še premalo žena in mladine, predvsem pa bo potrebno ustanoviti strelske krožke pri pionirskih odredih na šolah. Strelske družine moramo neprestano pomlajevati z novimi člani. Dosedaj često niti niso znali pritegniti novih ljudi v organizacijo.

V razpravi se je oglasil tudi major JLA Tomo Raduka in omenil važnost strelstva ne le kot športa, marveč tudi kot organizacije, ki pripravlja člane za obrambo domovine. Obenem je pozval navzoče, naj aktivno pomagajo pri graditvi strelišča v Soboti, saj bodo pozneje podobna strelišča zgradili tudi v Ljutomeru, Gornji Radgoni in Lendavi.

-St

IZ SOBOTE

Množično tekmovanje strelcev

Strelska družina »Borec« v Soboti je dala pobudo za množično strelsko tekmovanje v počastitev 40-letnice ZKJ in SKOJ vsem športnim in drugim organizacijam v občini. Tekmovanje bo trajalo predvidoma od 1. aprila do 31. maja in so zanj že določeni ustrezni pogoji, ki jih mora izpolniti vsak tekmovalec. Pričakujejo, da se bo vabilu SD »Borec« odzvalo čimveč strelskih kolektivov, športnih organizacij in strelskih sekcij pri sindikalnih podružnicah, saj je želja pobudnikov, da bi to pomembno tekmovanje po svoji množičnosti preseglo vsa doslejšnja tekmovanja na tem področju.

Tekmovali bodo v streljanju z zračnimi puškami.

-sk

V korist potrošnikov

Pred časom smo poročali o naporih ljudske oblasti za stabilizacijo tržišča in o ukrepih, ki se jih lahko poslužijo pristojni organi v primeru zviševanja cen v škodo potrošnikov. Tako je pred nedavnim okrajno sodišče v M. Soboti obsodilo po določilu kazenskega zakonika iz 227. čl. zasebnega peka Alojza Kerčmarja iz Murske Sobote, Titova 15, na 25.000 din denarne kazni zaradi nedopustnega zviševanja cen. Kerčmar se je zoper kazen pritožil na okrožno sodišče v Murski Soboti, ki pa je prvostopno sodbo potrdilo.

Sodišče je Kerčmarja spoznalo za krivega, da je v razdobju od 1. novembra 1958 do 4. decembra 1958 prodal v svoji pekarni v Murski Soboti 924 kg kruha iz moke tipa 400 po ceni 66 dinarjev, čeprav bi smel po odredbi sveta za blagovni promet OLO Murska Sobota prodajati to vrsto kruha največ po 62 dinarjev kg in je prekoračil ceno za 4 dinarje po kg.

Tudi Julija Hulla, peka pri Gradu je okrajno sodišče v Murski Soboti spoznalo za krivega, da je v razdobju od 30. okt. do 13. nov. 1958 prodal v svoji pekarni pri Gradu 772 kg kruha iz moke tipa 1100 po ceni 54 dinarjev za kg, dne 14. in 15. novembra 1958 pa 96 kg kruha iz moke istega tipa po ceni 53 dinarjev za kg, čeprav bi po ustrezni odredbi smel prodajati kruh po največ 52 din za kg. Na ta način je prekoračil z odredbo predpisano ceno za 2 oz. 1 din po kg. Okrajno sodišče ga je obsodilo po istem določilu kazenskega zakonika na kazen 5000 dinarjev. Hull se je pritožil na okrožno sodišče v Murski Soboti, ki pa mu je kot pritožbeno sodišče kazen zvišalo na 15.000 dinarjev.

KUPŠINCI

V Kupšincih je bila pred nedavnim letna skupščina osnovne organizacije SZDL. Udeležba sicer ni bila najboljša, vendar so se člani pomenili o nekaterih važnih zadevah. Razpravljali so o sodelovanju s kmetijsko zadrugo pri pridelovanju koruze in krompirja. Ugotovili so, da bodo izvedli to le ob pomoči kmetijske zadruge.

Doslej še ni bila sklenjena nobena pogodba s kmetovalci. Menijo, da bi morala kmetijska zadruga sklicati sestanek zadružnikov in jim obrazložiti vse pogoje glede pridelovalnega sodelovanja.

Na letni skupščini so tudi sklenili, da bodo v Kupšincih pričeli graditi vaški dom.

Kratke iz Pomurja

PRIPRAVE NA OBČNI ZBOR SOBOŠKE KPZ

Upravni odbor Kmetijske poslovne zveze v Soboti je na nedavni seji sklenil, da bo vrnil kmetijskim zadrugam razliko v ceni pri prodaji kmetijskih pridelkov. Omenjene razlike znašajo skupno okrog 11 milijonov dinarjev, kar pomeni precejšnjo okrepitev skladov kmetijskih zadrug in bo to vplivalo tudi na večje sodelovanje med kmetijskimi zadrugami in poslovno zvezo.

V ostalem je bilo gospodarjenje poslovne zveze z njenim obratom »Agromerkurjem« lani zadovoljivo. Ovira pri delu je bil nekoliko bolj slab komercialni kader. Upravni odbor je ugotovil, da bi bilo prav, če bi poslovna zveza skrbela za strokovni naraščaj s štipendiranjem.

Podrobno poslovno poročilo o delovanju poslovne zveze bodo objavili na občnem zboru, ki bo še ta mesec.

10 TEČAJEV RK V LENDAVSKI OBČINI

Na pobudo ObORK v Lendavi so v letošnji zimi priredili zdravstveno-prosvetne tečaje v desetih večjih središčih občine. Šest tečajev, ki jih je obiskalo 170 deklet, je že mimo.

Tečaja v Lendavi so obiskovali tudi fantje, kar je presenetljiva novost v tovrstnem izobraževanju. Tečaja sta bila ločeno za slovensko in madžarsko mladino, zato pa je bila tudi udeležba največja.

Ob zaključku tečajev je mladina v prisotnosti predavateljev, predstavnikov ObLO in RK pokazala teoretično in praktično znanje, ki si ga je pridobila. Tečaja so vodili v glavnem prosvetni delavci, kjer pa je bilo to mogoče, zdravniki in babice. Njihovo prizadevanje je moralno in tudi gmotno podprl ObLO.

O

Prekmurski motiv

UJELI SO GOLOBA — PISMONOSO

Pred nekaj dnevi je ujel Štefan Hašaj iz podjetja Proizvodnja kremenčevega peska Puconci goloba svetlosive barve.

Golob je imel na nogi pasico, na kateri je bilo zapisano: št. 3033/56/I. OR.

Za goloba sedaj dobro skrbijo v podjetju; je precej priljubljen in zelo krotak.

B. B.

ZBOROVANJE DRUŠTVA UČITELJEV IN PROFESORJEV

Prvo skupno zborovanje društva učiteljev in profesorjev občine Murska Sobota, ki so se mu pred kratkim pridružili tudi člani iz bivših občin Cankova, Grad in Martjanci, bo v soboto 21. februarja 1959 ob 9. uri v dvorani obrtne zbornice. Poleg tekočih zadev je na dnevnem redu tudi zanimivo predavanje pedagoškega svetnika prof. Gustava Siliha iz Maribora.

11|12 št mesečnika „Delo in varnost"

Te dni je izšla 11/12 številka mesečnika »Delo in varnost«, ki ga izdaja Zavod za proučevanje organizacije dela in varnosti pri delu LRS v Ljubljani. Tudi vsebina te številke je izredno tehtna in zanimiva za vse, ki delujejo v našem gospodarstvu.

Iz vsebine: Inž. Ervin Perné: »Prvi korak — proučevanje produktivnosti dela«, Stane Možina: »Planiranje in izobraževanje kadra v podjetju«, prof. Stane Možina: »Seminar za instruktorje za izobraževanje v podjetjih«, »Varstveno izobraževanje na delovnem mestu«, dr. Dušan Reja: »Zdravstvene motnje pri vozačih in varnostni ukrepi v prometu«, dr. Stane Lajevec: »Delo in utrujenost«, ing. Slavko Zajec: »Nesreče z električnim tokom«, Valter Perco: »Varnostna navodila pri kaljenju in oplemenitenju«, Milan Štajner: »Se o slabem orodju, ki povzroča nesreče«, ing. Samo Čermelj: »Dve nezgodi z razstrelivom« in »Iz naše prakse«.

Mesečnik je tudi bogato ilustriran, zlasti še poglavje »Varstveno izobraževanje na delovnem mestu«, zato ga toplo priporočamo zlasti našim večjim gospodarskim organizacijam.

-sk

Sodobno gospodinjstvo št. 1|59

Pravkar je izšla prva letošnja številka »Sodobnega gospodinjstva«, s katero začenja revija šesto leto svojega izhajanja. Z zanimivimi in poučnimi članki z vseh področij gospodinjstva in s svojo bogato opremo, si je utrla pot med bralce na vasi in v mestu.

Letošnja prva številka prinaša zanimiv uvodnik o ženskih gospodinjskih poklicih, ki so se zunaj že uveljavili, pri nas pa jih šele uvajamo. Uvodniku sledi članek o delu prvega obrata za družbeno prehrano v Ljubljani, ki so ga ustanovili v bežigrajski občini.

Pod naslovom »Važna delovna ploskev« zvemo za pravilne višine likalnih miz. Revija priobčuje tudi zbirko fotografij praktičnih gospodinjskih pripomočkov, ki jih lahko dobimo v naših trgovinah.

Kmečke gospodinje bodo rade prebrale članke o uporabi elektrike v kmečkih gospodinjstvih, ki lahko v veliki meri razbremeni gospodinjo, ji skrajša delovnik in podaljša čas za počitek. Revija prinaša tudi zanimive rešitve delitve stanovanjskih prostorov s predelnimi stenami. Članek o preprogah svetuje, kako moramo čistiti preproge, da bodo dolgo lepe.

Na modnih straneh najdemo nekaj modelov za otroška oblačila, ki so bili prikazani na otroški reviji v Ljubljani.

Pod naslovom »Iščemo proizvajalca« prinaša revija zelo vabljiv predlog za izdelovanje posebnih gumbov za posteljno perilo, ki jih lahko odstranimo, tako da z njimi nimamo težav pri pranju in likanju.

Kot prispevek k organiziranju obratov za družbeno prehrano lahko smatramo članek o izsledkih na področju prehranbene vede, ki jih bo moral upoštevati kak tak večji obrat.

Članek o indijski ali japonski gobi, ki je pri nas zelo razširjeno »čudodelno« zdravilo«, bo zanimal vsakega bralca. Ravno tako je zanimiv članek o mešalniku (mikser), ki prinaša tudi nekaj receptov za jedi, pripravljene v mešalniku.

Vodstvom internatov so namenjeni recepti za enodnevni jedilnik za 70 oseb, ki so pa preračunani tudi za petčlansko družino.

Poleg tega prinaša revija tudi navodila za pletenje, odgovore na vprašanja bralk in stalni prispevek o vrtnih delih.

Revija izhaja enkrat mesečno. Naročite ali kupite jo lahko pri Centralnem zavodu za napredek gospodinjstva, Ljubljana, Miklošičeva 4.

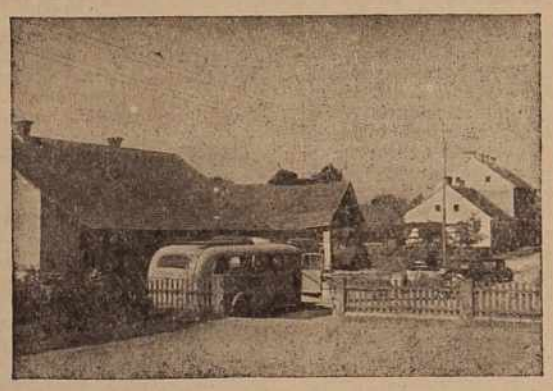

Turnišče

Otrok in družina

Osem let je izhajala pod imenom »Mladi svet« in je še danes naša edina vzgojna revija. Vsebini, ki jo prinaša med ljudi, bo novi naslov mnogo bolj ustrezal. Smoter revije bo z naslovom »Otrok in družina« jasno označen. S krajšimi vzgojnimi nasveti in daljšimi razpravami bo pomagala družini še bolj vsestransko kot doslej.

Vsebina 1. št. je približno takšna: Za uvod je napisala odgovorna urednica lista Zima Vrščaj-Holy nekaj besed o preimenovanju revije in o pomenu, ki ga ima za vse, ki delajo z otroci in odraščajočo mladino. Leopold Krese nam je pisal o sklepih vodstva sindikata, da bi uporabili čimveč sredstev za vsakdanje življenjske potrebe. Lojzka Jančič nas je seznanila z varstvom otrok v Celju in s tem, kaj vse so že tam storili, da bi razbremenili ženo vsaj najbolj napornih gospodinjskih del. Zdaj je na vrsti ustanavljanje ustreznih ustanov, ki bi pomagale družinam pri varstvu in vzgoji otrok. Da bi bili tudi starši seznanjeni, kako je zdaj s pionirsko in mladinsko organizacijo na šolah, je napisala nekaj o tem Irena Levičnik. In o otroških hišnih svetih? Tudi na to misli uredništvo in skuša stanovanjskim skupnostim pomagati z nasveti in izkušnjami, ki so jih imeli drugod. O otroških hišnih svetih je pisala Ela Peroci (naslov članka: »Zares in za šalo«).

Dr. Milica Bergant je napisala razpravo: »Čustvena vzgoja in duševni razvoj otroka v predšolski dobi«. To se bo nadaljevalo tudi v prihodnji številki.

Ker je bil zdaj čas ocenjevanja in spričeval, je objavljen članek Vladimirja Cvetka: »Ocenjevanje in napredovanje učencev v osnovni šoli.«

Otroške vrtnarice bo gotovo zelo zanimalo, kar je napisala Andreja Hadži o najnovejših izkušnjah zavoda za šolski film o avdiovizuelnih sredstvih v otroških vrtcih. Še nekaj o predvajanih filmih v naših kinodvoranah in ob uprizoritvi Osborneove drame »Ozri se v gnev« — Pisala sta Marija Vogelnik o filmu, o drami pa Ivan Potrč.

Potem sledi naš priljubljeni »Pomenek s starši«. V letošnjem letniku nadaljuje Helena Puharjeva spolni pouk in prehaja v spolno vzgojo. Končno še rubrika »Midva«, za oddih in premišljevanje nekaj lepih literarnih prispevkov; na ovitku pa nekaj risbic za otroško pustno rajanje.

Številka je vsebinsko in likovno bogata in bo gotovo razveselila vsako družino.

Nadaljevanje

Na poti do lune

Po raznih virih priredil za naše bralce VIKTOR ŠIREC

Se to: »X-15« bo vzletel že koncem tega meseca!

Se pred nedavnim smo mnogo slišali o medkontinentalnih vodenih raketah. Nič drugega ni potrebno, kot pritisniti na gumb in potem z instrumenti voditi izstrelek proti cilju. Seveda imajo nad temi izstrelki še vedno pokroviteljstvo vojaki. Sovjeti so se najprej pohvalili z njimi. Amerikanci niso hoteli zaostajati. Nemci pa so jih imeli prvi. Toda o tem smo manj slišali.

O V-2 smo dovolj slišali. Tedaj nismo menili, da je to dirigirani izstrelek, ker ta bomba niti ni bila vodena na cilj, temveč kratkomalo izstreljena, kot tudi V-1. Toda ob kapitulaciji Italije so le z njo potopili italijansko bojno ladjo »Roma«. To je bilo južno od Sardinije. Slo pa je za brezžični dirigirani (vodeni) izstrelek »FX« (imenovali so ga tudi Fritz X), ki ga je nosil dvomotorni bombnik He 111. Ta izstrelek je sodil v široko skupino FK (Ferngelenkte Körper) in je imel učinek približno 1400 kilogramske rušilne bombe z debelim oklepnim plaščem. Namenjen je bil za uničevanje močno oklopljenih ciljev. Z razmeroma malo eksploziva je imel močno probojno moč.

Toda kaj je 20 m v sekundi napram hitrosti svetlobe, ki se širi 300 km v sekundi. Šele s hitrostjo svetlobe lahko človek doseže nepregledne daljave vsemirja. V našem osončju sicer ne gre za takšne hitrosti, toda pot do najbližje zvezde razen Sonca je dolga 4,3 svetlobnih let ali 41,5 milijonov kilometrov. Toda človek bi hotel še dalje, do najdaljših njemu znanih meja, ki se gibljejo okrog 5000 svetlobnih let, a mnoga ozvezdja so oddaljena od nas tudi milijarde svetlobnih let. Kako premagati tako velike razdalje? Kakšna goriva so potrebna za doseganje velikih hitrosti, ki naj bodo vsaj enake hitrosti svetlobe? Kako premagati čas, ki nam odreja življenjsko dobo?

Če bi se hoteli na potovanju v tako oddaljeno vsemirje, kot smo omenili, bi potrebovali v navadnih raketah toliko goriva, da si neke take rakete ne moremo predstavljati. Za to, da bi na neki zelo oddaljen cilj prispelo navadno medplanetarno letalo, bi to moralo imeti s seboj milijone ton goriva. Tako bi bilo tudi tedaj, če bi se poslužili izključno atomskega pogona. Kaj torej preostane? Nič drugega, kot najti neko pogonsko sredstvo, ki bo porabilo gorivo, ki ji ga lahko nudi vsemirje. A kaj lahko da kot pogonsko sredstvo samo vsemirje? Neki ameriški astronavtičarji so predlagali (zaenkrat samo teoretično uporabnost), naj bi uporabljali za pogon medplanetarnih ladij medzvezdni prah. Takšna rešitev je praktično zelo komplicirana, kajti v medzvezdnem prostoru je v enem prostorninskem centimetru samo ena molekula vodika, ki bi ga potem v raketnem motorju z ogrevanjem priredili v potisk, ki bi poganjal raketo naprej. Kljub temu so izračunali, da bi ta način pogona omogočil eno tisočino hitrosti svetlobe dotičnemu medplanetarnemu vozilu, ki bi ta pogon uporabljalo, če bi to vozilo pritegnilo vse delce v prostoru premera 1000 km okrog sebe. Toda to je le 18 km na uro. Kako je potem sploh mogoče doseči, da gre skozi motor dovolj pogonske materije? Toda zanimivo je, da oba znanstvenika, ki sta objavila to teorijo o novem pogonskem sredstvu za medplanetarne ladje, nista predvidela načina konstrukcije letala niti načina gradnje, pač pa sta računala s hitrostjo 300 km v sek. Toda poleg tega projekta so še drugi, ki prav tako kot ta temeljijo na magnetnem valovanju električnega izvora (ali sončevega) in si predstavljajo letenje medplanetarnega letala (ali ladje) nekako tako kot jadranje nekdanjih ladij po naših morjih po principu velikih jader, ki jih nekaj potiska. V tem primeru bi bilo veliko jadro iz zelo lahke snovi veliko nekaj kilometrov v vseh smereh in bi izgledalo kot nekakšno padalo, ki bi ga porivalo v vsemirje valovanje elektromagnetnih impulzov od Sonca.

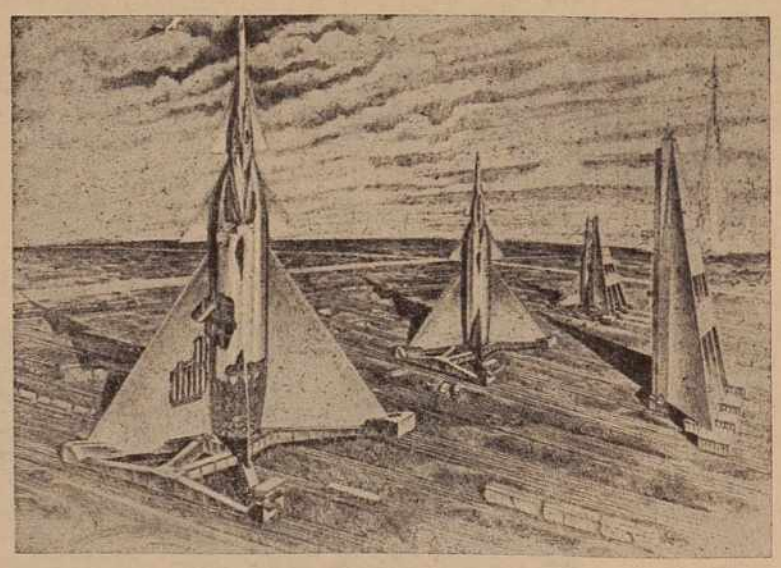

Na sliki: Tako izgleda medplanetarno letališče, kakršnega bodo ljudje uporabljali morda že v bližnji bodočnosti. Ni dvoma, da je videz zelo fantazijski, saj so ga narisali risarji, ki delajo največ po fantaziji in v glavnem zaradi lepega videza. Ali bodo tehnične zahteve dovoljevale, da bodo medplanetarne ladje takšne kot na tej sliki, je še vprašanje. Brez dvoma pa so podatki, ki so narekovali takšno predstavo letališča, v glavnem točni.

(Dalje prihodnjič)

Največja elektrarna
v Jugoslaviji bo šele zgrajena

Kmalu bodo začeli graditi zapornico »Vrtece«, s katero bo zagotovljeno zbiranje okrog 175 milijonov prostorninskih metrov vode za hidrocentralo Perućica. To bo ena izmed največjih zapornic (jezov) v naši deželi. Sekala bo Nikšičko polje od hriba Budoša do vasi Svraševine v dolžini 2400 m. Ko bo končana, bo imela hidroelektrarna Perućica moč 252 megavatov z letno proizvodnjo 150 milijonov kilovatnih ur električne energije, kar je za tretjino več od proizvodnje v Jablanici.

Prva dva agregata od 72 megavatov bosta puščena v pogon prihodnje leto, a pozneje bodo počasi puščeni naslednji agregati. Teh je še pet po 36 megavatov.

Gradnja Perućice se je začela leta 1953. Za gradnjo je doslej porabljenih 10 milijard dinarjev, a porabljenih bo še 25,5 milijard dinarjev. Iz treh zbirnih jezer bo voda tekla po 3400 m dolgem odvodnem tunelu in bo padala po cevovodih na turbine skoraj navpično z višine 530 m. To je največja vodna masa, ki je pri nas uporabljena za pogon turbin.

NAJHITREJE ZGRAJENA LADJA V JUGOSLAVIJI

V reškem pristanišču »3. maj« je končana gradnja motorne ladje, ki jo je naročila neka londonska družba. To je ladja z 12.860 ton nosilnosti in hitrostjo 14,5 vozlov na uro. Ladja je že predana lastniku. Zgrajena je bila v 9 mesecih, kar ustreza svetovnim normativom. Take ladje je ta ladjedelnica gradila doslej okrog 1 leto.

PRVI ODDELEK ZA REMONT STROJEV V JUGOSLOVANSKI TOVARNI

Nedavno je bil v »Prvomajski« v Zagrebu odprt nov oddelek za remont strojev. Takšnega oddelka v naši industriji doslej ni bilo. V tem oddelku bo tovarna opravljala remont strojev, ki jih je prej dostavila gospodarstvu, a so že izrabljeni. Kapaciteta tega oddelka je okrog 200 strojev letno, v čemer pa ni vštet remont lastnih strojev, ki ga bodo opravljali tudi v tem oddelku.

Zdravstvena DEŽURNA SLUŽBA

Dežurni zdravnik v Splošni ambulanti dne 22. febr. 1959 je dr. Lea Talanji-Pfajfer, Krekova ul. 2.

Dežurni nočni zdravnik na domu od 23. febr. do 1. marca 1959 je dr. Nikolaj Lanščak, Lendavska 7.

PROSTOVOLJNI KRVODAJALCI NA TRANSFUZIJSKI POSTAJI V MURSKI SOBOTI

Ana Cigan, Dolnja Bistrica; Avguštin Dervarič, Ludvik Dervarič iz Vidonec; Karel Kuzmič, Motovilci; Gizela Kiselak, Poznanovci, Stefan Tibaut, Mihael Farkaš, Jože Balažič, Ivan Horvat, Matija Lackovič, Štefan Bedrinjak, Martin Horvat, Stefan Kotnjek, Stefan Antolin, Stefan Žalik, Marija Oletič, Marija Žerdin, Kristina Magdič, Marija Farkaš, Marija Jerebic, vsi iz Hotize; Marija Koren, Stefan Balažič, Bara Balažič, iz Renkovec; Stefan Hozjan, Mostje; Ida Poredoš, Amalija Klanjšček, iz Murske Sobote.

V imenu bolnikov se vsem krvodajalcem najlepše zahvaljuje za podarjeno kri Transfuzijska postaja Murska Sobota.

PREKLIC

PREKLICUJEM besede, ki sem jih izrekla zoper Alojza DONŠA iz Gradišča.

Lojzka NEMEC,
Gradišče

D-136

Tedenski KOLEDAR

Petek, 20. februarja — Leon
Sobota, 21. februarja — Irena
Nedelja, 22. februarja — Marjetka
Ponedeljek, 23. februarja — Marta
Torek 24. februarja — Matija
Sreda, 25. februarja — Saša
Četrtek — 26. februarja — Andrej

KINO

MURSKA SOBOTA — od 20. do 22. februarja ameriški barvni film: »Naloga majorja Lexa«; od 23. do 24. februarja domači film: »Crni biseri«; od 25. do 26. februarja madžarski film: »Ujka iz Amerike«.

LJUTOMER — od 21. do 22. februarja ameriški film: »Med nebom in zemljo«; od 25. do 26. februarja ameriški film: »Leteči vragi«.

GORNJA RADGONA — od 21. do 22. februarja ameriški barvni film: »Pekel izpod ničle«; 25. februarja poljski film: »Kanal«.

LENDAVA — od 20. do 22. februarja francoska komedija: »Sakramenska frklja«; od 24. do 25. februarja mehiški film: »Mladi Juarez«.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU — 21. in 22. februarja italijanski film: »Hči polka«.

VIDEM OB ŠČAVNICI — 21. in 22. februarja madžarski barvni film: »Kvišku glave«.

ZDRAVILIŠČE SLATINA RADENCI — 21. in 22. februarja ameriški film: »Na razpotju«; 26. februarja jugoslovanski film: »Ni bilo zastonj«.

VELIKA POLANA — 22. februarja sovjetski film: »Dvoboj«.

VERŽEJ — 21. in 22. februarja mehiški film: »Meksiko v pesmi«.

Čestitke

Mladoporočencema Andreju ZEMLJIČU in Elizabeti HORVAT iskreno čestitamo.

Družina Horvat
iz M. Sobote

D-137

Soboška KRONIKA

ROJSTVA, POROKE IN SMRTI
od 10. do 17. februarja 1959

Rodile so: Katica Vinkovič iz Radenec — deklico; Marija Semen iz Male Polane — deklico; Elizabeta Cigan iz Lendavskih goric — deklico; Hedvika Spilak iz Bratonec — deklico; Slavica Horvat iz Zenkovec — dečka; Antonija Žižek iz Dokležovja — dečka; Marija Barbarič iz Polane — deklico; Helena Gerenčer iz Pinc — dečka; Viktorija Erjavec iz Bakovec — dečka; Marjeta Smej iz Beltinec — deklico; Katarina Kavaš iz Beltinec — deklico; Helena Rejser od Jurija — deklico; Terezija Lukač iz Sratovec — dečka; Angela Spur z Mote — dečka; Slava Žalig iz Gančan — deklico; Marija Karas iz Kroga — deklico; Pavla Puhar s Parižjaka — dečka; Ema Železen iz Sodišinec — deklico; Terezija Vereč iz Tropovec — deklico; Marija Sebjanič iz Stanjevec — deklico; Ema Smodiš iz Kroga — deklico; Judita Žerdin iz Lendave — deklico; Marjeta Maučec iz Puconec — dečka; Majda Sarkezi iz Črnelavec — dečka; Alojzija Novak z Murščaka — dečka; Marija Tivadar iz Lendavskih goric — deklico; Vida Sušec iz Gornje Radgone — deklico.

Poročili so se: Anton Bakan, gradbeni delavec iz Bakovec in Jožefa Cvetko, kuharica iz Bakovec, Andrej Zemljič, dimnikarski pomočnik iz M. Sobote in Elizabeta Horvat, delavka iz Murske Sobote; Ignac Sarkezi, kleparski delavec iz Črnelavec in Majda Horvat, poljska delavka iz Črnelavec.

Umrli so: Franc Smodiš, star 83 let, iz Kroga; Ferdinand Kovač, star 85 let, iz Veščice; Štefanija Kosednar, stara 61 let, iz Rakičana.

POMURSKI VESTNIK

Izdaja Časopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Jože Vild — Uredništvo: Murska Sobota, Štefana Kovača 16 — Telefon 138 — Uprava: M. Sobota, Kocljeva ulica 7 — Telefon: 53 — Oglasni in naročniški oddelek: Štefana Kovača 16 — Telefon 138 — Naročnina četrtletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev — Rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Tek. račun pri Komunalni banki, 1—365

M. Sobota, številka 603—70 — Tisk Pomurske tiskarne v Murski Soboti

Mali OGLASI

GRAMOFON — novi »Telefunken«, avtomatični menjalec desetih plošč, s 50 ploščami nemške zabavne glasbe, prodam. Naslov v oglasnem oddelku PV. M-140

PREKLICUJEM izgovorjene besede zoper Vlaj Ludvika, strojnega ključavničarja v Murski Soboti. Štefan Stefanec. M-141

BARAKO — leseno, dvojno, v Beltincih, primerno za čebelarje ali prodajo zelenjave, prodam. Zglasiti se: Ljutomer, Stari trg 10. M-142

POSESTVO, 2 ha z leseno stanovanjsko hišo prodam. Frančiška Lukman, Murščak 74, p. Sl. Radenci. M-143

LEPO POSESTVO 4 ha (njive, sadovnjak, travnik, vinograd, gozd) oddam v najem pod zelo ugodnimi pogoji. Gospodarstvo je v dobrem stanju. Jožef Kreft, Grabonoški vrh 49, p. Videm ob Ščavnici. M-144

HISO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEM, vrtom in sadovnjakom v Mlajtincih, t. j. v bližini Murske Sobote, prodam. Naslov v upravi lista. M-145

POSESTVO VSEH KULTUR, 4 ha, prodam. Martin Kovačič, Strmec 24, p. Vel. Nedelja. M-147

DRUŽINA ODRASLIH OSEB išče zanesljivo in stalno gospodinjsko pomočnico, veščo pranja, likanja, nekaj kuhanja in opravljanja 1 krave, 1 svinje in vrta. Ponudbe na oglasni oddelek pod šifro »Stalna-poštena«. M-154

AGENCIJA v Ptuju nujno išče različne rabljene mlatilnice, traktorje, pogonske motorje, motorna kolesa in vsakovrstne druge stroje privatnega lastništva za Srbijo, Makedonijo itd. PRODAJALCI, pošljite ponudbe s točnim opisom. M-152

NEDOGRAJENO hišo v Murski Soboti ugodno prodam. Naslov v ogl. oddelku PV. M-119

HISO z 2 ha in 20 arov zemlje prodam. Vprašati: Polana 26, p. Puconci. M-134

ŠIVALNI STROJ znamke »SINGER« ugodno prodam. Informacije: Štefana Kovača 5, Murska Sobota. M-135

HISO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEM v dobrem stanju do 1 ha zemlje na ravnini glavne ceste ali železniške proge proti takojšnjemu plačilu kupim. Karel Šnep, Sebeborci 93, p. Martjanci. M-138

38 arov ZEMLJE na črnelavskem polju prodam. Marija DUH, Murski Crnci 28. M-139

VREMENSKA NAPOVED
za čas od 20. febr. do 1. marca

Nekako do 24. februarja še ne kaže na večje vremenske spremembe. V nadaljnjem poteku, a najkasneje okrog 1. marca, je računati z izdatnimi snežnimi padavinami in močno ohladitvijo.

Komisija za imenovanje in odstranitev direktorjev podjetij pri ObLO Lendava razpisuje na podlagi 2. člena Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Uradni list FLRJ, št. 52/57) mesto

POSLOVODJE
OBRTNEGA PODJETJA »VALJČNI MLINI« LENDAVA

Pogoj: kvalificirani mlinarski delavec z najmanj 5-letno delovno dobo v mlinarski stroki

Kolkovane prošnje z opisom dosedanjega službovanja in dokazili o strokovnosti je vložiti pri ObLO Lendava do 28. 2. 1959

O-153

Upravni odbor in komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri **Kmetijskem gospodarstvu Rakičan,** p. Murska Sobota, razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. REFERENTA ZA GOZDARSTVO PODJETJA
2. UPRAVNIKA DELOVIŠČA MURSKA SOBOTA
3. UPRAVNIKA DELOVIŠČA TEŠANOVCI
4. FINANČNEGA KNJIGOVODJO

Pogoji:

a) za delovno mesto pod 1.: gozdarski inženir s triletno prakso ali gozdarski tehnik s petletno prakso v gozdarski proizvodnji;
b) za delovni mesti pod 2. in 3.: kmetijski tehnik s triletno prakso ali visokokvalificirani kmetijski delavec s petletno prakso v proizvodnji;
c) za delovno mesto pod 4.: srednje strokovni uslužbenec s triletno prakso v knjigovodstvu.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Nastop službe 1. marec. Rok prijave do 25. februarja 1959.

O-151

Komisija za uslužbenske zadeve pri Občinskem ljudskem odboru Murska Sobota razpisuje mesto

ŠEFA POSREDOVALNICE ZA DELO
pri Občinskem ljudskem odboru Murska Sobota

Pogoji: dovršena srednja šola, večletna praksa v upravni službi ter strokovni izpit

Prošnje z zadnjim šolskim spričevalom in življenjepisom vložite najkasneje do 20. februarja 1959 O-149

Trgovsko podjetje na malo »MERKUR« v Murski Soboti

prodaja naslednja osnovna sredstva

ELEKTROMOTOR 2 KS
STROJ ZA REZANJE SUNKE
in RAZNI TRGOVSKI INVENTAR

Cena po dogovoru. Interesenti se naj javijo na upravi podjetja, Lendavska cesta 22

O-146

Nudimo Vam poslovni uspeh!

Sporočite nam svoje želje na naslov:

REKLAMNI ODDELEK ČZP
POMURSKI TISK
MURSKA SOBOTA

GRADBENO OBRTNO PODJETJE »ZIDAR« M. SOBOTA

sprejme s 1. marcem 1959

VEČJE ŠTEVILO

KVALIFICIRANIH
ZIDARJEV

ZA GRADBIŠČA V MURSKI SOBOTI

Osebni prejemki po tarifnem pravilniku

O-150

Bojan Šinko

MRLIČ V AVTU

19

»Odpeljite se nemudoma do poštnega urada III,« mu je ukazal, »in poizvejte vse o moškem ali ženski, ki je prišla po to brzojavko. Nato jo odnesite na policijsko direkcijo. Našega »očko« v oddelku za dešifriranje bom brž po telefonu obvestil in ga prosil, naj jo takoj vzame v delo, če ga danes revma ne muči preveč. Saj poznate našega »očko«! Doslej je razvozljal in razmotal vsak klobčič. Ne ganite se prej iz njegove pisarne, dokler se ne bo lotil dela.« Policist je strumno pozdravil in odhitel z brzojavko, od katere si je Padovani očitno obetal več kot od osebne poslanice Isaaca Parkerja.

»Ostia, ne vem, kaj bi dal, če bi vaš švicarski prijatelj že enkrat spregovoril,« je dejal inšpektor Oniču. Nato se je sunkovito okrenil k zdravniku. »Še ni pri zavesti, ali ne?« ga je vprašal. Zdravnik je ponovno odšel v bolniško sobo.

Onič je bil malone vesel, ko je slišal, da je dr. Krauss še vedno v nezavesti. Bal se je in tako je bilo tudi s Syl, da bo Padovani v svoji službeni vnemi popolnoma pozabil na njegovo zdravstveno stanje.

»Toliko slabše za nas vse,« je jezno zamrmral inšpektor, nato pa dejal: »Poizvedel bom, kdo je obvestil službujočega stražnika na križišču o nesreči.« Toda ta trud mu je prištedil telefon, h kateremu so ga poklicali.

»Tukaj Padovani, inšpektor Padovani. Poslušam! — Kako, ameriški milijonar Barrymore je obvestil službujočega stražnika... Da je že pri zavesti, pravite? Kje so ga imeli ujetega, pravite? V zapuščeni garaži za starim vodnim stolpom, dohod z Apijske ceste? V nekaj minutah bom tam. Pošljite mi takoj štiri može na motociklih. Kjer bo moj avto, tam bom tudi jaz. Hvala lepa in nasvidenje!«

Na videz pohlevni inšpektor Padovani se je na mah ves spremenil. »Gospoda, dr. Krauss se naj le prespi in odpočije. S pomočjo ameriškega milijonarja Barrymora, ki je spet na svobodi, smo zvedeli, kje imajo zlikovci svoje skrivališče in upam, da jih bomo tokrat do takrat, ko se bo dr. Krauss prebudil, že imeli za zapahi. Gospodična in gospod, izvolita z menoj v avto. Upam, da je bil moj policist toliko pameten in se je poslužil električne,« je povedal v eni sapi in že je zdrvel po stopnicah iz bolnišnice, da sta ga Syl in Onič le s težavo dohajala.

V patrolnem avtomobilu je inšpektor Padovani takoj vključil mikrofon in zvočnik. »Tukaj SY 432 F«, je trikrat ponovil v mikrofon. »Sem na poti na dogovorjeno mesto. Ali je milijonar izpovedal kaj bistvenega?« »Tukaj SY 3331 A, tukaj SY 3331 A,« so zaslišali potniki v inšpektorjevem avtomobilu glas iz zvočnika. »Priporočamo SY 432 F skrajno previdnost, nevarnost velika. Christian R. Barrymore opozarja, da je prizadeta garaža minirana. Izpovedal je, da so ga hoteli s pomočjo gramofonskih plošč hipnotizirati in prisiliti, da bi podpisal ček za milijon dolarjev. Bil je ujet v omari v sobi nad garažo. Stražila ga je dekle z imenom Nina — Ninočka Berger. Dekle je privabljala k sebi številne mladostnike in jih zlorabljala za sadistične orgije. Z mnogimi je govorila rusko. Domnevamo, da je ruskega porekla kot njen priležnik ali zvodnik z lažnim imenom Fermente. Opis dekleta: višina 165, lasje črni, oči smaragdnozelene, obraz ovalen, nos pravilen, usta pravilna, posebnih znakov nima. Starost okrog 25... Ponovno priporočamo SY 432 F skrajno previdnost. Garaža minirana...«

»Kot v kakšnem napetem kriminalnem filmu,« je pomislil Onič, ki je kakor Syl zadrževal dih, ko je poslušal sporočilo iz zvočnika in svojo misel tudi glasno izrazil. Žal mu pa ni bilo vse razumljivo, ker je bilo sporočilo šifrirano.

»Niti za las drugače,« je kratko po obrazlagi sporočila pripomnil Padovani, »le da gre v našem primeru zares. Upam, da bomo ptičko ujeli v gnezdu in z njo še kakšnega kalina. Na policiji nam bo potem kar sama dešifrirala brzojavko in prištedila našemu ‚očku' trud.«

Vtem so že zacvilile zavore in patrolni avto se je ustavil. Nekaj metrov za avtom so se ustavili tudi štirje policisti na motociklih znamke »Guzzi«.

»Evo garaže!« je vzkliknil inšpektor. »Trije možje ostanejo zunaj, da lahko preprečijo vsak beg in onemogočijo, da bi se kdorkoli približal garaži. Četrti pojde z menoj. Orožje nared?«

»Nared, gospod inšpektor!« so kakor v en glas odgovorili vsi štirje policisti in z desnico na kratkih avtomatskih puškah skočili z motociklov, da zavzamejo svoja mesta. V istem trenutku se je razlegla iz zapuščene garaže močna detonacija. »Na tla, v kritje!« je na ves glas zavpil inšpektor. Toda nihče ga ni slišal. Zračni pritisk je že vse pometal po tleh, niti patrolni avto in motocikli niso ostali na svojem mestu. Kjer je bila prej garaža, se je dvigal sedaj proti nebu le še mogočen ognjeni zubelj in gost steber črnega dima. V zraku je zadišalo po nafti.

Onič in Syl sta se prva prebudila iz omotice, ker sta bila najbolj oddaljena od mesta eksplozije. V ušesih jima je odmevalo neko oddaljeno grmenje. Onič se je po vseh štirih splazil k Syl, da bi ji pomagal pokonci. Okrog nju so deževali kosi opeke, ki so padali z neba kakor toča. Onič se ni menil zanje, pognal se je naprej in s svojim telesom zaščitil Syl pred padajočimi ostanki nekdanje garaže. Padovani in policisti so še vedno ležali na tleh. Oniču so se zdeli kakor vsevprek razmetane cigare.

Nedaleč od sebe sta zaslišala korake. Bilo je, kakor bi nekdo tekel. Ozrla sta se, misleč, da prihaja pomoč. Oniču so se prvič v življenju naježili lasje. »Natakar iz tržaškega bifeja ‚Venezia'!« so v nemočnem strahu zašepetale njegove ustnice, ko je zagledal prvega begunca. »Lažni detektiv Fermente!« je polglasno vzdihnila Syl, vsa odrevenela od strahu, ko je uzrla drugega.

»Saharov! Nina Berger!« je izdavil iz sebe inšpektor, ki je pravkar prišel k zavesti.

Begunci pa jih niso ne videli, ne slišali. Preskočili so bližnjo živo mejo zimzelena in se izgubili v mraku, ki je že razprostiral svoja krila nad zemljo.

Ptički brez gnezda so jim ušli pred nosom!

Nenavaden pojav ameriškega finančnega mogotca in McCarthyjevega nasprotnika Christiana R. Barrymora na rimski policijski direkciji je popolnoma zasenčil tudi najdbo Parkerjeve osebne poslanice. S takim zanimanjem ni poslušal Padovani v svoji pisarni že dolga leta ničesar kot ta večer milijonarjevo pripoved o svoji ugrabitvi sredi Rima in ostalih dogodkih, ki so temu sledili v sobi nad zapuščeno garažo. Tudi tedaj, ko je vstopil eden izmed detektivskih pomočnikov in mu poročal, da je pripeljala policija na direkcijo okrog trideset rimskih deklet, ki povsem odgovarjajo opisu Nine Berger, za katero so izdali tiralico, in da slednje navzlic temu ni med njimi, je Padovani še vedno strmel v ameriškega milijonarja in poslušal pomočnikovo poročilo le z enim ušesom ali — kakor bi sam rekel — s polovičnim zaletom. Šele čez nekaj časa je dojel pomen njegovih besed.

»Recite ljudem, ki so sodelovali pri raciji, da so največji tepci dvajsetega stoletja,« je skoraj zarjul Padovani in udaril z roko po pisalni mizi, da so predmeti na njej poskočili v zrak kakor lutke. »Seveda, polovili so tri desetine rimskih prostitutk s črnimi lasmi, ne meneč se za to, da se morda dekle, ki ga iščemo, prav sedaj sprehaja po Corsu z lasmi à la Diana Dors ali Greer Garson. Nocoj je že prepozno, a jutri bomo morali pretipati obisti vsem rimskim damskim frizerjem. Sicer imajo tudi ti svoje poslovne tajnosti, toda če jih bomo prav prijeli, bomo jutri do devetih že vedeli, kateri je prebarval kodre te izprijenke in s kakšno barvo.«

»In če je pobegnila iz Rima? Zlikovci so očitno nekaj zasumili, sicer ne bi pognali v zrak garaže pred vašimi očmi,« si je drznil pripomniti pomočnik, bodoči inšpektorjev namestnik in morda celo poznejši naslednik.

»Navzlic temu jo bomo morali dobiti v pest,« je spet zarohnel inšpektor in ves posinel od gneva. To je bil že drugi neuspeh rimske policije, ki je bil tudi njegov osebni neuspeh.

»Ali veste, da je še tretja možnost?« se je nenadoma oglasil Barrymore, ki se je zdel vsem na moč podoben nekemu vodilnemu ameriškemu politiku.

»In ta naj bi bila?« je popolnoma mirno vprašal Padovani, ki se je spet obvladal.

Piše vam kolektiv „Zvezde“

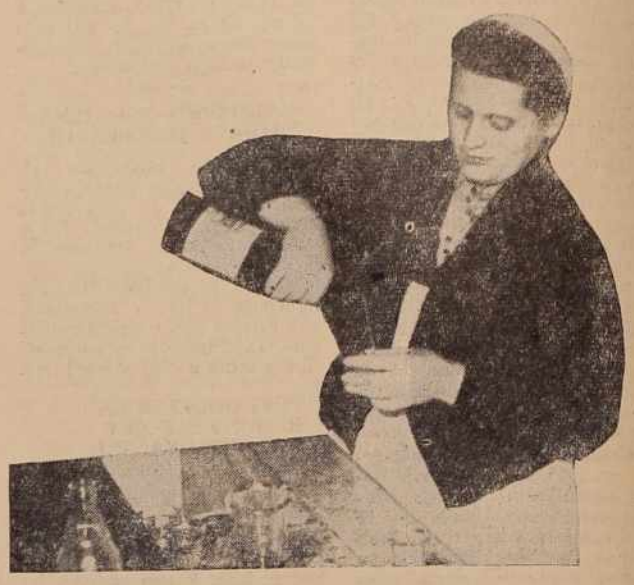

Ta pomanjkljivost, kot kaže, bo z letošnjim letom, ko bodo urejeni novi tarifni pravilniki tudi primerno urejena, vendar tudi samo to ne more biti izgovor za to, je postrežba v lokalih gostinskega podjetja hotel »Zvezda« še vedno nekoliko preveč pogosto grajana zlasti od tujih gostov. Z nekoliko več vztrajnosti in volje bi bilo mogoče doseči tudi primernejši odnos med gosti in strežnim osebjem, ki je (kot je to značilno za manjša mesta) nekoliko preveč familiaren in kot tak — škodljiv za nivo postrežbe in boljši vtis.

Hiter razvoj podjetja, ki je predviden v letošnjem

V MURSKI SOBOTI: HOTEL ZVEZDA

V poslopju, ki je bil nekoč »hotel Krona« v Murski Soboti, tam kjer se steka Titova ulica v Trg zmage ,je zdaj gostinsko podjetje hotel ZVEZDA! Ta hotel je po nekaj letih, ko je bil uporabljen v druge namene, sprejel svoje prve goste 1952. leta. Gostinsko podjetje hotel »Zvezda« je životarilo leto dni podobno kot večina gostinskih podjetij, ki so nihala med rentabilnostjo in nerentabilnostjo. Izmenjalo se je več upravnikov in več osebja in je naposled vendarle izkazovalo zgubo. V naslednjem letu poslovanja tega gostinskega podjetja je prevzel posle sedanji upravnik Karel Černjavič.

Tedaj so takoj začeli pripravljati načrte za ureditev vodovoda in zlasti preureditev hotelskih sob. V naslednjem letu so bila ta dela v veliki meri že izvršena. V prvem letu se je to že poznalo tudi v poslovnem uspehu: promet se je povečal od 6 milijonov dinarjev na 9 milijonov dinarjev. In ta porast prometa se je v skladu s splošnim prizadevanjem v podjetju tudi še večal. Dandanes govorimo v gostinskem podjetju hotel »Zvezda« v M. Soboti že o 30 milijonih letnega prometa. K temu je delno nedvomno prispeval tudi razvoj mesta in od tod naraščajoče potrebe in prav to, da je kolektiv pravočasno dojel nujnost skladnega razvoja podjetja z okoljem, je privedlo do pravega in popolnega uspeha.

V šestih letih petkratno povečanje prometa je privedlo do še večjega zaupanja v lastne moči in sposobnosti — torej do še večjih načrtov. Komaj so končali dela okrog urejanja lokala, kar so opravili lani v doslej največjem obsegu, že mislijo na nadaljnje urejevanje podjetja. Lani so pridobili z zazidavo hišnega hodnika dva nova prostora, uredili in opremili so sodobno točilno sobo, že nekaj let imajo poleti močno obiskan vrt pred restavracijo... Vse to potrebuje opremo, ki je pa (poleg ostalih del) zahtevala tudi precej denarja. Za prva dela okrog vodovoda in hotelskih sob so dobili kredit v znesku 2.800.000 din, toda lanske investicije so krili z lastnimi sredstvi, ki so jih porabili v znesku 3 milijonov din. Še posebej pa so samo za opremo vrta porabili še 400.000 din. Letos pa je podjetje najelo 1.700.000 din kredita za nadaljnje nabave opreme. Seveda so v skladu z razvojem podjetja nastale večje potrebe po strežbi, zaposlili so še šest novih ljudi, med tem ko so imeli vedno na praksi tudi nekaj gostinskih delavcev, ki so položili izpite za polkvalificirane delavce. V točilni sobi so na nov način uredili delo za točilno mizo, zaradi česar so uvedli tudi blagajno in prodajo na osnovi blokiranja, a nabavili so tudi novo register, blagajno. V splošnem so se lotili plačevanja po delovnem učinku, ki pa je še pomanjkljivo, ker je urejeno še vedno na skupinskem in ne na individualnem sistemu. V kuhinjo pa so dobili veliko hladilno omaro, a uredili bodo tudi hladilne naprave v točilno mizo.

Plačilna zmogljivost podjetja je, podobno kot v vsem Pomurju dokaj slaba in zategadelj podjetju ni uspelo dobiti tako dobro izšolanega osebja, kot bi bilo za razvoj podjetja potrebno.

Zlasti važno je vprašanje sob za osebje, kajti z gradnjo stanovanj za zaposlene bodo sproščene sobe za tujce ,ki včasih v Soboti ne najdejo prenočišča in ga iščejo v Radencih in celo v Mariboru.

Tako bo to podjetje, ki je lani prevzelo pod svojo upravo tudi pasivno kavarno »Mura«, postalo celota, kakršne v Pomurju gostinstvo še nima. Vsekakor bo to zelo močno vplivalo tudi na turistični pomen mesta Murske Sobote, ki prav s tega gledišča premalo stori za reprezentančnost v Pomurju. V takem podjetju bodo z veseljem iskali zaposlitev tudi tisti gostinski delavci, zlasti natakarji, ki iščejo zdaj še vedno zaposlitve v letoviški poletni sezoni vzdolž naše jadranske obale. Kot je že zdaj, pa bo potlej še bolj pomembno to podjetje tudi kot vzgojno mesto za strokovno izpopolnjevanje gostinskega kadra. c

★

Zgornja slika (levo) prikazuje detajl iz velike dvorane gostinskega podjetja »Zvezda«, ko je pripravljen sprejem izseljencev ali kakšno podobno slavnostno kosilo. Desno je Verica, ki je po uspešno opravljeni praksi v gostinski službi pri »Zvezdi« našla tudi primerno zaposlitev — ker je marljiva. V sredini je prizor ob kosilu abonentov, ki ga imajo v prikupni lovski sobi. Levo spodaj je pospravljena kmečka izba in desno spodaj fasada hotela »Zvezda« s kioskom v ospredju.

★